

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת מטות - מסעי תש"פ

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטרסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיוזק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיוזק יומי

צו באקומען די חיוזק יומי
אימעיל
טעלעפאון מעסידזשינג
347-630-2876 chizikyomi@gmail.com

גרפיקה עיצוב ועימוד: א.י.ש. אשדוד 05276-27127

1 **אבל** לא את הטבל. והא דאמר רבה בפרק 'מירד' (לעיל דף קמג.) כגל מוכן הוא אצל
 2 שבת, שאם עבר ותיקנו – מותקין. ה"מ לענין ביטול כלי מדיכתי. שלא תחמיר כמו
 3 לענין טלטול בדיים: **שפראו** אגב אסימון. והא דנקט אסימון – היינו ולא כרבי דוסא
 4 דפרק 'הובב' (ב"מ דף מג.) הנה מצי למימר 'מעות'
 5 תוספות

6 **אבל לא את הטבל וכו'.** פשיטא: לא צריכא, **הטבל**
 7 **מבול מדרבנן – שדעתו בעציו שאינו נקוב.** ולא מעשר
 8 ראשון וכו'. פשיטא: לא צריכא, שהקדומו פרי שגפול
 9 מנמו מעשר ולא נפלה ממנו תרומה גדולה. מהו דתימא
 10 קדאמו ליה רב פפא לאבי – קמ"ל בדשני ליה אבי. ולא
 11 את מעשר שני וכו'. פשיטא: לא צריכא דנפרו, ולא נפרו
 12 בהלקחין. מעשר – שפראו על גבי שאמיו, דרמקא אבר
 13 'צורת הכסף בידו'. דבר שיש בו צורה. הקדש –
 14 שחילקו על גבי קרקע, דרמקא אמר 'נתנו הכסף וקם
 15 לו'. ולא את הלוקח. ת"ר: מטלטלין את החקב – מפני
 16 שהוא מאכל לצבירים. ואת החרדל – מפני שהוא מאכל
 17 ליונים, רשב"ג אומר: אף מטלטלין שברי וכוית, מפני
 18 שהוא מאכל לעמיות. אמר ליה רבי נתן: אלא מיתה
 19 חבילה ומורת וטלטלו – מפני שהוא מאכל לפילין ורשב"ג:
 20 נעמיות – שכיחי, פילין – לא שכיחי. אמר אמימר: והוא
 21 דאת ליה נעמיות. אמר רב אשי לאמימר: אלא דקאמר
 22 ליה ר' נתן לרשב"ג: 'חבילי ומורת וטלטל מפני שהוא
 23 מאכל לפילין'. אי את ליה פילין – אמאי לא? אלא –
 24 ראוי, ה"ו – ראוי. אמר אביי: רשב"ג רבי שמעון ורבי
 25 ישמעאל ורבי עקיבא פולחו סבדא להו, כל ישראל בני
 26 מלכים הם. רשב"ג – הא דאמרן ר' שמעון – דתנן: בני
 27 מלכים סבין על גבי מפותיהו שמן ווד, שכן דרשן של בני
 28 מלכים לסוך בחול. ריש אמימר: כל ישראל בני מלכים הם.
 29 ר' ישמעאל ור' עקיבא – דתניא: הרי שקויו נגישו בו ארי
 30 מנה ובלש איצטלא פת/ק מנה – מפשיטין אותה ומלבישין
 31 בהר

32 אוחו איצטלא הרוחא לו. תנא משום רבי ישמעאל, ותנא משום רבי עקיבא: כל ישראל ראוין
 33 לאותה איצטלא. חבילי קש וחבילי כו'. תנו רבנן: חבילי קש וחבילי עצים וחבילי ורדים, אם
 34 התקוין למאכל בהמה – מטלטלין אותן. חבילי קש וחבילי עצים וחבילי ורדים, אם
 35 הניחולין ביד אהד – מותר לטלטלין, בשתי ידים – אסור לטלטלין. חבילי סיאח אוזב וקורנית,
 36 הכניסין לעצים – אין מסתפק מהן בשבת, למאכל בהמה – מסתפק מהן בשבת. וקומם ביד
 37 ואוכל, ובלבד שלא יקומם בפלי. ומולל ואוכל, ובלבד שלא ימולל בפלי הרבה, דבירי רבי יהודה.
 38 וחקמים אומרים: מולל בראשי אצבעותיו ואוכל, ובלבד שלא ימולל בידו הרבה בדרך שהוא
 39 עושה בחול. וכן באמתא. וכן פקים, וכן שפאי מוני תבלין. מאי אמיתא? נניא. "סיאח" אמר
 40 רב יהודה: (סיאח) – צתרי. "אוזב" – אפרתא. "קורנית" – קורניתא שמה. והא יהוא דאמר
 41 להו: 'מאן בעי קורניתא', ואשתבח 'חש'! אלא: סיאח – צתרי, אוזב – אפרתא, קורניתא –
 42 חש. אומר: בשר מליח מותר לטלטלין בשבת, בשר תפל, רב הונא אמר: מותר לטלטלין, רבי
 43 חקאי אמר: אסור לטלטלין. רב הונא אמר: מותר לטלטלין? והא רב הונא תלמיד דרב תהו, ורבי
 44 כר' יהודה סבדא ליה, דאת ליה מוקצה? מוקצה לאוכל – סבר לה כרבי יהודה, במוקצה
 45 לטלטל – סבר לה כרבי שמעון. רב חסדא אמר: אסור לטלטלין. והא רב יצחק בר אמי איקע
 46 לבי רב חסדא, והוא יהוא בר אוןא דהווי קא מטלטלי ליה משמשא לטולא. ואמר רב חסדא:
 47 חסון כים קא חיונין בהאי! שאני בר אוןא דהווי לאומנא. ת"ר: דג מליח – מותר לטלטלין, דג תפל – אסור לטלטלין. בשר, בין תפל
 48 ובין מליח – מותר לטלטלין, (ובתמא כרבי שמעון). תנו רבנן: מטלטלין את העצמות מפני שהוא מאכל לפלבים,
 49 בשר

1 שלא ישלח תרומתו. קא קלא דתקא שלא ישלח תרומת מעשר שלו. אסימון. שאין
 2 עליו צורה: חקב. עשב משתקף בעומק כנגדו ואין פרישו מתפשט. ובו תחום
 3 ודושה את הארץ לישראל: מיתות. בנות העננה: יטלמיו. ראי הוא להיות לו פילין
 4 ולהאבילן: על פסותיהו. בשבת, לא גזר משום שודקת סמקתן: שכן דרשן לפרו.
 5 כל מנה, הלכך לאו מוכתא מילת
 6 ולפסותא: תתקין. תתקין. אסור לטלטלין.
 7 ואפילו מוקים למאכל בהמה, שדירתא היא:
 8 סיאח אוזב וקורנית. לקמיה מפרש לה:
 9 הכניסין לעצים. לייבשן. שלא יקומם בפלי.
 10 בדרך חול, דאמרן לעיל דף ע"ב: והא מאן
 11 דפרס סיקא – דמי לטותן. ובמלחיה דרבי
 12 יהודה ריסקין: 'מולל ואוכל, ובלבד שלא
 13 ימולל בפלי הרבה. ורשב"ג אומר: מולל
 14 בראשי אצבעותיו, ובלבד שלא ימולל בידו
 15 הרבה בדרך חול'. קר קאיתו בחוספתא
 16 דרבנן מתמרי, דבבבלי ידא אסור אלא בראשי
 17 אצבעותיו. ומחו מולל – כן עון אם קא לאכול
 18 הורג. מולל וטרמיטין שתיקתו בתוכו: וכן
 19 באמתא. לקמיה מפרש מאי אפרתא וניא.
 20 מנאנאי: פקים. רורא: צתרי. שדראיה ליה.
 21 ל"א: פוליא: אפרתא. אישניא: חש.
 22 שדראיה לו ולשן הראשון לא פורש: שש
 23 תפל. שאני מליח. ומאן דגריס תפח – היא
 24 היא: מותר לטלטלין. דילת ליה מוקצה
 25 מטלטלין: במיקצה לאוכלי סבר לה כרבי
 26 יהודה. כלומר: באיסור מוקצה לענין אכילה –
 27 סבר לה כרבי יהודה דאסר לאכול. ואיסור
 28 מוקצה לטלטל – סבר לה כרבי שמעון: וכן
 29 אוןא. שחוט: פשיטא לטולא. שלא אריח.
 30 ואמר להו בר חסדא ספיון כים חוץ בהא.
 31 שאנס מניחים אותה בשמש ומתחמם
 32 וטלטלין על פיו מוקצה לעל: באומנא, שחוט.
 33 הו. אובלין אותה ביד מליח: דג תפל אסור
 34 לטלטלין. דאניו ראיא לבסול. ובלבדים לאו
 35 דעתה למשיחיה. אבל מליח – נאכל חו על
 36 ידי מליח:

37 אוחו איצטלא הרוחא לו. תנא משום רבי ישמעאל, ותנא משום רבי עקיבא: כל ישראל ראוין
 38 לאותה איצטלא. חבילי קש וחבילי כו'. תנו רבנן: חבילי קש וחבילי עצים וחבילי ורדים, אם
 39 התקוין למאכל בהמה – מטלטלין אותן. חבילי קש וחבילי עצים וחבילי ורדים, אם
 40 הניחולין ביד אהד – מותר לטלטלין, בשתי ידים – אסור לטלטלין. חבילי סיאח אוזב וקורנית,
 41 הכניסין לעצים – אין מסתפק מהן בשבת, למאכל בהמה – מסתפק מהן בשבת. וקומם ביד
 42 ואוכל, ובלבד שלא יקומם בפלי. ומולל ואוכל, ובלבד שלא ימולל בפלי הרבה, דבירי רבי יהודה.
 43 וחקמים אומרים: מולל בראשי אצבעותיו ואוכל, ובלבד שלא ימולל בידו הרבה בדרך שהוא
 44 עושה בחול. וכן באמתא. וכן פקים, וכן שפאי מוני תבלין. מאי אמיתא? נניא. "סיאח" אמר
 45 רב יהודה: (סיאח) – צתרי. "אוזב" – אפרתא. "קורנית" – קורניתא שמה. והא יהוא דאמר
 46 להו: 'מאן בעי קורניתא', ואשתבח 'חש'! אלא: סיאח – צתרי, אוזב – אפרתא, קורניתא –
 47 חש. אומר: בשר מליח מותר לטלטלין בשבת, בשר תפל, רב הונא אמר: מותר לטלטלין, רבי
 48 חקאי אמר: אסור לטלטלין. רב הונא אמר: מותר לטלטלין? והא רב הונא תלמיד דרב תהו, ורבי
 49 כר' יהודה סבדא ליה, דאת ליה מוקצה? מוקצה לאוכל – סבר לה כרבי יהודה, במוקצה
 50 לטלטל – סבר לה כרבי שמעון. רב חסדא אמר: אסור לטלטלין. והא רב יצחק בר אמי איקע
 51 לבי רב חסדא, והוא יהוא בר אוןא דהווי קא מטלטלי ליה משמשא לטולא. ואמר רב חסדא:
 52 חסון כים קא חיונין בהאי! שאני בר אוןא דהווי לאומנא. ת"ר: דג מליח – מותר לטלטלין, דג תפל – אסור לטלטלין. בשר, בין תפל
 53 ובין מליח – מותר לטלטלין, (ובתמא כרבי שמעון). תנו רבנן: מטלטלין את העצמות מפני שהוא מאכל לפלבים,
 54 בשר

1 **בשר** תפוח מפני שהוא מנבל לחדה. תפוח לזנא מפני שהוא מנבל לכלבים ויל:
 2 דרבי יהודה אחאי. ואינו מסריח כפירוש הקנטרס אל חזו ליה. וכל מידו יהווי
 3 ליה לאינטי - אל מנקה לכלבים. אבל מפני שהוא מנבל לחדה - מותר לטלטלו. וכל
 4 ישראל בני מלכים הם. ורב חסדא רבי שרי חפל מהאי עטמא - לית ליה כל ישראל
 5 בני מלכים.

1 **בשר תפוח** - מפני שהוא מנבל לחיה. מים מגולין - מפני
 2 שהן ראויין לחתול. רשב"ג אומר: כל עצמן אסור לשהותן.
 3 מפני הסכנה. **מתני'** בופין את הפל לפני האפרוחים כדי
 4 שיעלו וירדו. תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס.
 5 מדין גלילין ופיתיון. אשה מודה את בנה. אמר רבי יהודה:
 6 איתמי - בזמן שהוא נמל אחת ומינה אחת! אבל אם
 7 היה גורד - אסור. **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב: בהמה
 8 שנגפלה לאמת היום - מכיבא פרים וכסותות ומינה תחתיה.
 9 ואם עלתה - עלתה. מיתיבי: בהמה שנגפלה לאמת היום
 10 עושה לה פרנסה במקומה בשביל שלא תמות. פרנסה
 11 רבא - אין פרים וכסותות - לא! לא קשיא; הא - דאפשר

12 **בפרנסה**, הא - דאי אפשר בפרנסה. אפשר בפרנסה - אין ואי לא - מכיבא פרים וכסותות
 13 ומינה תחתיה. והא קא מבטל פלי מתיבונ! סבר. מבטל פלי מתיבונ - דרבנן. צער בגליל חייס
 14 - דאורייתא, ואיתי דאורייתא דרמי דרבנן. "תרנגולת שברחה וכו'". דוחין - אין, מדין - לא.
 15 תנינא להא, דת"ר: מדין בהמה היה ועוף בהצר, אבל לא את התרנגולת. תרנגולת מאי טעמא
 16 לא? אמר אביי: משום דמקפאי נפשה. תני רמי: מדין בהמה ויהיה ועוף בהצר, אבל
 17 והאשה מודה את בנה ברה"ר, ואצ"ל בהצר. ומניא אידך: אין עוקרין בהמה ויהיה ועוף בהצר, אבל
 18 דוחין בהן שפכונן. הא גופא קשיא, אמרת: "אין עוקרין" אבל דריו - מדינן. דבר אמרת: דוחין
 19 אין, מדין - לא! אמר אביי: סיפא אהאן לתרנגולת. אמר אביי: האי מאן דשחט תרנגולת -
 20 לכבישתיהו לבעיה פארעא, אי נמי - עידל להו מידל. דדילמא מנח להו לטופרה פארעא, ועקר
 21 להו לטמינן. **מתני'** אין מילדן את הבהמה ביום טוב; אבל מסעדין. ומילדן את האשה בשבת,
 22 וקורין לה חכמה מקום לקום, ומחללין עליה את השבת, וקושרין את הטיבור. רבי יוסי אומר:
 23 אף חותכין. וכל צרכי מילה עושין בשבת. **גמ'** ביצד מסעדין? רב יהודה אמר: אוהו את הולך שלא
 24 יפול לארץ. רב נחמן אמר: דוחק בבשר כדי שיצא הולך. תניא פותחיה דרב יהודה: ביצד מסעדין -
 25 אוחזין את הולך שלא יפול לארץ, וגופא חו בהומטו, וגזון לו דר לתוך פיו כדי שיצק. אמר רשב"ג:
 26 מרבחין היינו על בהמה שחורגת ביו"ט. היכי עבד? אמר אביי: מכיבא בול של מלח ומינה לת בתוך
 27 הדרסן. כדי שתזכור וצרכה ותרחם עליו. ומגולין מים שליו על גבי וילך כדי שיתריר ריחו ותרחם
 28 עליו. ורבא מתורה, אבל אטמאה - לא. מ"ט? מביאה לא מרחקא וילדא, ואי מרחקא וילדא - לא
 29 מקרא. "מילדן את האשה וכו'". מכדי תנא ליה "מילדן את האשה וקורין לה חכמה מקום לקום"
 30 לקום, "מחללין עליה את השבת" לאתווי מאי? לאתווי הא דתנן רבנן: אם היתה צריכה לגר -
 31 תכיריה מרלקת לה את הגר, ואם היתה צריכה לשמן - תכיריה מביאה לה שמן כדי, ואם אין
 32 ספק ביד - מביאה בשערה, ואם אינו ספק בשערה - מביאה לה בפלי. אמר מר: אם היתה צריכה
 33 לגר - תכיריה מרלקת לה את הגר. פשיטא לא צריכא בסומא. מהו דתימא: כיון דלא חזיא -
 34 אסור, קא משמעין לן: איתובי מיתבא דעתה, סכרא: אי איכא מדי - חזיא תכיריה ועבדה לי. "אם
 35 היתה צריכה לשמן וכו'". תיפוק ליה מ"ש משום סחוטא! רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו: אין סחוטא
 36 בשעיר. רב אשי אמר: אפי' תימא "ש סחוטא בשעיר" - מכיבא לה בפלי דרבי. שיערה. דכמה
 37 דאפשר לשנוני - לא משנינן. אמר רב יהודה אמר שמואל: תיה, כל זמן שהתקב דרות, בין אמה
 38 "צריכה אגני" (בין אמה "צריכה אגני" - מחללין עליה את השבת. נסתם התקב, בין אמה
 39 "צריכה

1 אוחזתה ברוחיהו מאתרווה ומסמיתה. והוא
 2 מניע גרליו וחוקן: שטפלו ופתי אסתא. אתה.
 3 שהתנועעו מפני את גרליו. כשמינה את נמניה
 4 אהיה: אבל גורד אסור. מפני שנוטאתה: **גמ'**
 5 ואי לא. הובא שהמים עמוקין: והא קמטפל בלי
 6 מתיבנו. דמשתנועו תחתיה אן: כולו לטלטלן,
 7 דדומה לסותר בנן מרבנן: צער בגליל חייס
 8 דאורייתא. שפאמר: עזוב מעזוב עמו, ואיכא
 9 חיים בדרש טעמא דקרא שמוש צער בגליל
 10 חייס ביאלו מציותו (כ"מ דף לב): מדין: **גמ'**
 11 שלא ידא אוחזת בגפיה ורגליה נוגעין לארץ
 12 ומלובת: דקפאיה שפאיה. מנבחת נעצמא
 13 דקרא, ומנצא זה מטפלו. אבל אוחז -
 14 כשאוהוים בגפיהו, הן תחלפין ברגליהו. ומידה
 15 ברה"ר לא. שמוש שפא נביהם מן הארץ ומנצא
 16 נושאן. דסתמא כרבנן דפגלי עליה דרבי נתן
 17 כיהמנציע (לעיל דף עד). גבי המציא תיה
 18 ועוף מן חיצון בין שחוטין חיוב. והאשה מודה
 19 את בנה אפילו ברה"ר. דאי נמי מגביה ליה -
 20 ודי נושא את עצמו. דהכי מוקמינן בהם דבאין
 21 מדרובנן לרבינו: **תפיא**: בגין אקפוי דדיכרי
 22 כיהמנציע (דף טו): אין עוקרין. רגליה לגמרי
 23 הארץ. ומקוצה הוא לטלטלה. דריו מדינן.
 24 אוחזו בשני צדיה כדי ומודה. והוא מטפלו
 25 טפי מרחיפה שדחפה מתחתיה: **תפיא**. דקמי
 26 ויחא אוחזין לא מדין: אהאן לתרנגולת
 27 ויחא שפאיה פשות: לכבישתיהו לבעיה
 28 פארעא. כדי שפכפלה ולא יוכל להתחוק
 29 עליון: אי נמי ליליגיהו. וביהמה שלא ידו
 30 גיביתו ונתנועו לארץ: **מתני'** מסעדין קפיש
 31 בגמרא: חכמה מילדה: אין מילדן את
 32 הבהמה ביום טוב. דאיכא סרתא ויהיה: אבל
 33 מסעדין. אומר ברי: ומילדן אשה בשבת.
 34 ואין צריך לומר שמשעדין וכל שני ביום טוב.
 35 וקושרין הטיבור. של וילך שהוא ארוך. שאם
 36 לא יתקשר יפוך בשום דבר - יצאו מעיו אם
 37 גיביתו ונתנועו: **גמ'** דוחק. בבשר של בהמה
 38 לפנים. שקחא הולך בולט לחוץ: ונפח לו
 39 בחופפו. שחזיריו טימנון לו בריחין: ונתמן דר.
 40 של אמת בתוך פיו: מדינן. ומאבדן את זקנה
 41 עליה: בול של סלת. מאל אגרוה ויביב על
 42 וחזקת צער ליה. ומקוצה את הולך אם
 43 רחמי: פו שלא. שורין את השלל בבסי:
 44 לא מרסקת. אין דרבה לרנן: מכיבא לה
 45 שמן. דרך דרירי: כדי. וכפא וכל בכלל דכמה
 46 דאפשר מביעין: בשערה. סכה שערד שמן.
 47 וכיבאקא אצלה מקצתהו. אין כאן חילול
 48 שבת. כיון שאין דרך הוצאה בקר: שפאיה
 49 דהא פקוח נפש דוחה שבת: תיפוק ליה
 50 משום חסותה לקח לא ויהא: לה בכל -
 51 מילך חסותה. והוא כרשאה. בשערה: תיה. וילך: בקר. בית
 52 דרסן:

52 **שבת** פרק שמונה עשר - מפנין דף קבח עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)"
 53 צריכה

שבת. פרק שמונה עשר – מפינן דף קבט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)¹⁰
תוספות

צריכה אני לחלול: בין שמקרה אין צריכה אני ובהרבות אומרות שהיא צריכה – מחלליה: פאפיה. בורעותיה. שאנה יוכלה לחלה: קתי' ג' ימים ו'ן ימים ו'ם. והכפר
בה לדחוק הלבות לחלול שבת. ל – מי' עד השלמת ל', וכן ו' – מג' עד השלמת ו': כל צריכי חולה. וקא תיע דה על יום סתמא חולה היא: דבר שאין בו כפנה. חולה שאם
לא עשה לו רפואה או אין מסוכן למות. ומ"מ צריך הוא לה: אומר לארמאי ועשה. אבל דבר שיש בו כפנה – ישראל עצמו עשה: לה לבחלה. על יום לא תטובל מפני
הצניע: שאין בעלה עמה. והיא טובלת לטוהרות: בעלה מתקממה. לאחר טבילה בתשמיש. והפגם מתחמם מן הגוף. מרודות. היסק גדול: הקיף דים. וב'ם חולה: צלחו ליה בתבקיא
דשאמי. לא עבאו עינים מוכנים לדיסק ביום

קטור, וקחו ובקע פפא של תורה, שהוא
מגולה בדמים: תורה'ן ונהג. מי' ארן הוא.
ורבינו הלוי אמרוטא: בריש: רבא צלחו ליה
שרשפא. ספסי: וקח מנגלים. שאין קל ביזוי
מן המהלך דף בשוק: (מאי) צריכי סעודה.
(צריכי) סעודת הקודש: ב'ימא דמלתא. דהקודש:
דחילי. טוהר. סומקא וקף סומקא: עד דנציץ
תידי. הריה: מאנייה. מאונין מרירין וקין:
מריבדא דבוטילתא. נקיבי כלי האוקין
שעביות. פלמיא: עד דקח סטילית. מחלו שלו
קח ביו: בר תלתא טריפי. ב'ן ג' שנים. שעשה
אמו שסקלט' ע עלין תרשין: דקין. לחלמיה:
אפילו נתקן ארקלו לנגון. הרבו סעודתא באילו
אני סועד אצלכום: בר מהיחא עקרה. דמפרש
ואיל: ולא אפשר ליה. לקיות תו: לשקול וזא
כמא. וזר רע ופוחת. שאינו ידבא בהרפואה:
וילי' ליש מתתא. ודרך הלוקחטא ועעמו
תחלה שיחא טוב. והטעום וכשיתן לו החז
והתנוני' ופריקצו עד ולא קבלט – והוא יקח
לתנת ארתות ועשה כן: ואי לא דאין לו חז
רע: ולשוק משחא בצידיעה. בקרתי והתמרס
והשקון מתחמין אותו: כיאם מי כול סבא.
חוס השמש שהוא קשה לאדם בה מושב
לו: דמא דצריך קרא. אינדרין שוב
חלונות. והררח נוכחט בדם. נברכת
ומתגלגלת באינדרין: ליליא שפי ליה
אוקמא. מריקן מרומים. כמו "השוען יין
לחבר" (ב"מ ד"ט). ומוקי ליה ארבעתא.
לא זניח בו דם אלא בדי תהי. והדניס ברביעת'
והדי אמי ליה זיקא ועיפי ליה מום גוטר
בופי. ומחסרו ששערו. ומסוכין: שב לביני
ואריתא. עובי החוקה' ד'כנינים מוחלין לרתיקן
זה אצל זה. דכל בניה ב'ט. ואריתא – ארית
חצי לבניק – טפח תוקעא: ארתיש גנפשיה יין
הרגיש בעצמו שהוא חולש: חסר חד אריתא.
החוקה' היתה חסירה משכיבא ארית: דבר

רבא משמיה דרב יהודה אמר שבעה.
לאכורא שמעון דבא לטעמיה. דבפרק
"הדר" (עירובין פ"ד ס"ב) רבא הוא עוקא
דאישהתן תמימה. אמר ליה רבא: גיטיליה
לאמייה. אם צריכה – נחיימו אנב אמיה.
דמתמא ביום שנינו יהי. קודם מילה שהיא
צריך תמן למלוה דלאור מילה – מןכוח איהו
ובלא אמיה ביום שנינו מתחילין עלוי שבת.
היינו לאחר שבעה, דבנתתם הקבר בעין
צריכה. מהו, ללישא דאמר ליה לרבא שלשים
תוקיע. למח צריכה ועוד, דבקנטרס פי רהם
נחיימו אנב אמיה – ע"נ וכו. פישר רות. לכך
יש לפשר דאביי ורבא אמיהו. לה. מר אמר חדא.
ומר אמר חדא ולא פליגי. ובבלוה קיימו
במדרש:

צריכה אני בין לא אמרה "צריכה אני" – אין מחללין
עליה את השבת, רב איש מתני הכי. מר וזמרא מתני הכי:
אמר רב יהודה אמר שמואל: היה כל זמן שמקבר פתוח,
בין אמרה "צריכה אני" ובין אמרה "אין צריכה אני" –
מחללין עליה את השבת. נתתם הקבר, אמרה "צריכה אני"
– מחללין עליה את השבת. לא אמרה "צריכה אני" – אין
מחללין עליה את השבת. אל רבינא למרימר: מר וזמרא
מתני לקולא, ורב איש מתני לחומרא, הלכתא כמאן? א"ל:
הלכתא כמר וזמרא, כמך גנפוש להקל. מאימי פתית
הקבר? אמר אבוי: משעה שהשבת על המשבר, הרב הוא
בריה דרב והושע אמר: משעה שהדם שוותת ויורד. ואמרי
לה: משעה שתברוחיה נושאות אותה באפיה. עד מתי
פתחת הקבר? אמר אבוי: שלשה ימים. רבא אמר משמיה דרב יהודה: שבעה, ואמרי לה: שלשים.
אמרי נהרדעי: תהי ג', ו' וג', ג', בין אמרה "צריכה אני" ובין אמרה "לא צריכה אני" – מחללין
עליה את השבת. ו', אמרה "צריכה אני" – מחללין עליה את השבת, אמרה "לא צריכה אני" –
אין מחללין עליה את השבת. ל', אפי' אמרה "צריכה אני" – אין מחללין עליה את השבת, אבל
עושיין ע"י ארמאי. דברב עוליא דרב עילאי. דאמר: כל צריכי חולה נעשיין ע"י ארמאי בשבת.
וכדרב המגנא, דאמר רב המגנאי: דבר שאין בו ספנה – אומר לגוי ועשה. אמר רב יהודה אמר
שמואל: לחיה ל' יום. למאי הלכתא? אמרי נהרדעי: לטבילה. אמר רבא: לא אמרן אלא שאין
בעלה עמה, אבל בעלה עמה – בעלה מתקממה. פי הא דברתיה דרב חסדא טבילה בגו תלתין
וימין שלא כפני בעלה ואצטניאות, ואמטור לערסה בתריה דרבא לפומבדיתא. אמר רב יהודה אמר
שמואל: עושיין מדרה לחיה בשבת (בימות הנשמים). סבור מינה: לחיה – אין, לחולה – לא.
בימות הנשמים – אין, בימות התפא – לא. ולא היא, ל"ש תהי ולי"ש חולה, ל"ש בימות הנשמים
ול"ש בימות התפא – מדיאתמר) אמר רב הריב בר אבין אמר שמואל: הקיף דים ונגצטון – עושיין
לו מדרה אפי' בתקופת תמוז. שמואל צלחו ליה בתבקיא דשאנא, רב יהודה צלחו ליה פתורא
דינה, לרבה צלחו ליה שרשפא. וא"ל אפי' לרבה: והא קעבר מר משום "בל תשחית!" א"ל כל
תשחית דנפוא. ערוף לי. אמר רב יהודה אמר רב: לעולם ימפור אדם קורות ביתו. וקח מנגלים
לרגליו, תקיף דים ואין לו מה יאכל – ימפור מנגלים שברגליו וספקי מתן צריכי בעמיה. מאי צריכי
סעדיה? רב אמר: בשאר. ושמואל אמר: יון. רב אמר: בשאר. נפשא חלף נפשא. ושמואל אמר: יון.
סומקא חלף סומקא. (סימן שנקמסר) שמואל ב'ימא דעבר מילתא עברי ליה תבשילא דטחלי. ר'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

והמן שתי עד דנפיק תיהי מאנייה. ורב נתמן שתי עד דקפי טחליה. רב יוסף שתי עד דנפיק מריבדא דכוסילתא. רבא מדרד אהמרא
בר תלתא טריפי. אמר ליה רב נתמן בר זקח לרבנן: כמטומא מינייכו. בימא דהקנה אמרו לבייתיכו: נתמן אקלע לנגון. ובחלוה אנורמי
אסירי. בר מיאוי ערמוה דשרי: מאן דעביד מילתא ולא אפשר ליה, לישקול וזא מפא וזילוי לישב מתנא. עד דמעינים שיעור רביעתא.
וא לא – לכול שב תמרז אוקמתא, ולישוק משחא בצידיעה, וגיגני בשמשא. אבלט אשכחיה לשמואל דיגני בשמשא. א"ל: חימא
יהודאי! בישא מי הוי בטא? א"ל: יומא דהקנה הוא. ולא היא, אלא: איפא יומא דמעילי בה שמשא כבוליה שעתא – יומא דנפקה ביה
תקופת תמוז, וסבר: לא אגילי ליה. (היכל ברות טעמא שחה סימן) כל ושמואל דאמרי תריויהו: כל המקול בעטודה תקות דם – ליתבין
לו מנותחין מן השמים. הוא על תהי לא חם, ואני אהוים עליו? ר' ושמואל דאמרי תריויהו: האי מאן דעבד מילתא לא ליתבין
הקא וברך דקא, וילמא שפי ליה אופגא ומזיקים ליה ארבעתא, ואתי וזקא ושאר מניה – ואתי לודי ספנה. ושמואל תרה רגיל ועבר
מילתא בביתא דשב לבינא ואריתא. יומא דרא עבר, וארתיש גנפשיה. דק, וחסר חד אריתא, רב ושמואל דאמרי תריויהו: האי מאן
דעביד מילתא – לטיעום מדי והדר לפוק. דאי לא טעינס מדי, אי פגע בשכבא – ודקא אפיה, אי פגע במאן דקטל נפשא – מיה, אי פגע

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

שבט. פרק חשדא עשר - רבי אליעזר דמילה דף קל עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ) קיג
 חוטמת
 רש"י

1 **רְבִי אֱלִיעֶזֶר אָמַר אִם לֹא הִבִּיא כִּלִּי אֵילָנָא לְמַגְלָא לְחַתּוּקָא וְקָאֵי אֲמַתְיָתוּן**
 2 **דַּמְרִיקוּן לְדַעֲלֵיל דְחַלְקִי מִינְהִי, וְכֹל יָרְבִּי מִלְּהָ עוֹשִׂין בִּשְׁבֶּתָא: מְגִילָה: בַּפְּנֵי הַבַּל.**
 3 **וּבִגְמָרְךָ מִקְרַשׁ אֲמַאי מַצְרִיךְ לִיה לְגַלְיוֹתָיָהּ: וּבִסְפִינָתָא שְׁנָזוּרָא אַרְגָּמָאִים עַל הַמְּלִיחָה: כִּסְפָחוֹ**
 4 **עִ"פ עֵדִים: שְׂעִידוּ שְׂאִימָלַשׁ שֶׁל מַצֵּהוּ הוּא מִבְּאִי, וְלֹא יִחְשְׁדוּהוּ: כִּלְלֵי אָמַר ר' יְנִי נַחֲלֵךְ**
 5 **עַל רִיא בְּמִכְסֵיכֶם מִצֵּהוּ שְׂאֵן דְחַתּוּקָא, וְהוּאֵל**
 6 **וְאֶפְסֵר לְעִשְׂלוֹתַי מֵעִישׁ: וְשָׂא אֶפְשֵׁר לְעִשְׂוֹתָא**
 7 **מִי"שׁ. כְּנוּן מִלְּהָ עִצְמָהּ, שְׂאִיא דְלֵה לְעִשְׂוֹתָא**
 8 **דְּרִמְתָּהּ וְגַמְתָּהּ מִנֵּי - דְּחַתּוּקָא שֶׁבֶט-גַּמְלָא מְעַט**
 9 **דְּרִיא. דְּאִמְרָה מְגִילָה אִין, מְכֻסָּה לֹא: מְשֻׁם**
 10 **חִיבּוּב שְׂבָתָה. לְחֻדְעִי שְׁחִיבְכֵי מַצֵּהוּ עֲלֵיהּ**
 11 **שֶׁמַּחֲלֵל מְכָתָה עֲלֵיהּ: מְשֻׁם חִיבּוּב. שְׂלֵא**
 12 **יִחְשְׁדוּהוּ שְׂהוּתָא שְׂרָטָא שְׂאֵר חֶפְזֵיהּ. וְיִסְתָּא**
 13 **דְּמַתְנִי דְקַתְנִי וּבִסְפִינָתָא מְכֻסָּה עִ"פ עֵדִים -**
 14 **וְדָאֵי מְשֻׁם חֶפְזָא הוּא, אֵלָא רִישָׁא מִעֵיבֵי**
 15 **לָן: דְּרִקָּא מְגִילָה קְמָרָה אֵלָל מְכֻסָּה עִ"פ עֵדִים**
 16 **שְׂלֵא בִשְׁעַת הַסְפָּנָה - לֹא, וְתֻשְׁמֹס חִיבּוּב מַצֵּהוּ**
 17 **וְלֹא אֵלָא דְקָא מְגִילָה. וְדַעֲמֵיהּ מְשֻׁם חִיבּוּב**
 18 **וְדֵה לְקֻבּוּסָה עַל עֵדִים: אִי אֲמַרְתָּ שְׂאִימָלַשׁ**
 19 **הוּא וְתֵרִי שְׂפִיר. הֵינּוּ דְמִקְדוּר עֵדִים. אֵלָא הוּא**
 20 **וְתָד - מִמִּיקְרָע עֵדִים: אִידוּל לְבַנְיָה נִפְשִׂיהּ מִ**
 21 **מִקְרָע עַד: וְתֻשְׁמֵיהּ שְׂרָאִיִם לְחֻדְעִי בְּקֻסּוֹס**
 22 **אֲתֵר. לְעוֹלָם הֵבֵא עֵדוּת לֹא שְׂחִיבָא, לְרֵאשׁוּבָא**
 23 **מִקְרַשְׁדָּא בְּעָלְמָא הוּא, וְאִין כָּאֵן לֹא דְרִי מְמוֹנֵת**
 24 **וְלֹא דְרִי נִפְשׁוּת שִׂידוּ שְׂעִימָא, וְהוּא קָרִי לֹד**
 25 **עֵדִים - וְדִאֲבָקָא גִילּוּ מִלְּמָא עִ"י הַשְׂעִי, וְשֻׁמְס**
 26 **קָרֵי עֵדִים בְּעֵדוּת אֲחֵרְיָהוּ שְׂאִינוּ נִזְנָג בַּהּ:**
 27 **לְעִשְׂוֹת בְּרִיחַ. לֹאֵימַל שֶׁל מְלִיחָה: הִיִּי אוֹכְלִין**
 28 **בְּשֵׁר עוֹף בְּהָלָא. כֹּלְקֻסְמָא: רִישָׁבָא. עֵדִי עוֹפֹתֵי:**
 29 **נֶאֱמַר לֹא תִחַבֵּל בְּל נְבִלָה וְנֶאֱמַר. בְּאוּתוֹ**
 30 **שֶׁסּוֹק עֲצֻמָּה לֹא תִבְשֵׁל גֹּדֵר, מִשְׁמַעֲמֵךְ כִּל אֲסוּר**
 31 **מְשֻׁם נְבִלָה - וְהִנּוּ גַּם אֲסוּר בְּשֵׁר בְּחֵלְב: שֵׁשׁ**
 32 **אֲנִי בְּל אֶפְרָתָי. חֲדָה אֲמַרְתָּ: חֲדָה שְׂקֵמְתָה**
 33 **לְשֹׂאֵר אֲמַרְתוּ, וְהוּא מִלְּהָ, שִׁשְׂרָאֵל עוֹשִׂין**
 34 **וְשִׁשְׁמֵ עֲלֵיהּ, וְכִל שְׂאֵר מִצוּת אִין מְכֻדִיתוֹ**
 35 **כִּל שַׁעָה. כְּנוּן תַּפְּסִיִן וְהוּוּהוּ רִצְעִית - דְּאִין**
 36 **כִּשְׁהוּא בְּשַׂדָּה וְעֵרֹם בֵּית הַמִּרְדָּח. אֲבָל זוֹ**
 37 **מַעֲדֵי עֲלִיָּם עוֹלָם. כְּדִאֲמַרְיִן מִנְחוּת דְּרָה**
 38 **מִנָּה בְּדוּר, שְׂרָעָא עֲצֻמָּה בֵּית הַמִּרְדָּח וְהוּוּהוּ**
 39 **אֲמַר: אִי לִי שְׂאֵנָּה עֵרֹם מְכֻל מִצוּת. כְּנוּן**
 40 **שְׂקֵחַבֵּל בְּמִילָה - תִּישְׁכַּחְתָּהּ דַּעֲוָה: בִּשְׂמָחָה**
 41 **שְׂעִישֵׁן מִשְׂחָתָה: עַל עֲקָבֵי מִשְׂחָחוּתֵיהּ. שְׂאִסְרָא**
 42 **לְהַם קְרוֹבוֹת: מִרְוֹסָה: רַפִּיא: דְּאִי"ר: נָאִי תַּפְּסִיִן**
 43 **צְרִיבוֹת גוֹף נָקִי. שְׂלֵא יִשְׂתֵּי. אֲלֵמַנָּא לֹא וְהִדְרִי**
 44 **בְּהוּ. וְשִׁמְעִין מִנְהָ דְלֹא מְסוּר עֲלֵיהּ אֵלָא**
 45 **אֲלִישֵׁעַ לְבֹדוּ: רִיקְר. פּוֹרְרִיר בְּלַעַז. לְשׁוֹן "קִרְיָה"**
 46 **עוֹרֵב נָחַל (מַסְלֵל ל) וְלִשׁוֹן "וְתִקְרֵי לֹא נִעְלָד"**
 47 **(בְּמַבְרַר טו): אֵל מוּחַל. שְׂכַנְדָּה תַּפְּסִיִן: קְסוּדוּ**
 48 **מִמוּנָה: מְעִנּוּת עֲלֵיהּ. אִינְהָ נִלְחַמְתָּ**
 49 **בְּתַרְסֻמֵּיהּ, אֵלָא בְּכַפְּיָהּ: דְּהָךְ**

37 **פְּשְׁמָה דְרֵי וְנִמְצָאוּ בַּהּ כְּנִפֵי יוֹנָה. לְפִיכָךְ הוּוּ קוֹרְאִין אוּתוֹ "בַּעַל כְּנִפֵּים". מֵאִי שְׂנָאָה כְּנִפֵּי יוֹנָה דְאֵל, וְלֹא אִ"ל מִי שְׂאֵר עוֹפֹתֵי מְשֻׁם דְּמִצְוָה**
 38 **כְּנֵסַת יִשְׂרָאֵל לְיוֹנָה, שְׂנָאָמַר "כְּנִפֵּי יוֹנָה נִחַפְּהָ בְּכַסְף וְאֲבוּרְתֵיהָ בִּדְרָקֵךְ רִחִין", מַה יִּשְׁנָא זוֹ בְּנִיחָה מְגִילָה עֲלֵיהּ, אִי יִשְׂרָאֵל - מִצְוַת מְגִילָה**
 39 **עֲלֵיהּ, אִ"ר אָבָּא בַר רַב אַדָּא אִ"ר זְעָקָה: פְּעַם אַחַת שְׂכַחוּ וְלֹא הִבְיָאוּ אִימָל מְעַרְבַּ שְׂבֶתָה, וְהִבְיָאוּהוּ בִּשְׂבֶתָה [דְּרָךְ גְּזוּת וְדָרְךְ חִצְרוּת] שְׂלֵא**

1 **שלא** ברצון דרשי אפי' בהרירי. קשה לרשב"א: דא אמרין לקמן בפירוק (דף קלג).
2 כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה, אם אתה יכול לקיים את שניהם - מוטב
3 בו. והכא, כיון דאפשר לקיים את שניהם להביא דרך גנות הצירות וקרפפות - אמאי
4 יבאו אותו דרך הר"ה וליבא למימר דלבי מילה דגלי והמנא בה דדחי שבת. כדדרשינן
5 לקמן לא אמרין הכי - דהא לקמן גבי בשר אפי'

6 במקום בהרת יקוץ בו, אמרין כד"ל, דאמר
7 ר' ל כל מקום שאתה מוצא בו: **וְבַי שַׁחַד** אל
8 והנמי, אם יכול ולקיים שניהם: שבת - שבת
9 מעורבת, דחיי ברצון בהמים ושלא ברצון ר"א.
10 דשרי אפי' דרך הר"ה ויל' דבבדח' לא דהא שרי
11 ר"א מן הר"ה, כיון שיכול להביא דרך חצר
12 מעורבת בהרת גמור. א"ל לשגא ד'שכח' אל
13 משמע כן, דא' הדה מעורבת - לא היל' למימר
14 שבוה. אלא לא חזי להביא מעי"ש, כיון דבבשת
15 אפשר להביא בהרת גמור. אבל כן מסיק ברצון
16 ר"ש - אתי שפיר דקאמר שבוה, שאם חזי נסבין
17 מעי"ש - חזי מביאין, משום דפלגי רבנן ביה:
18 **ברצון** ר"א. דהא דהוה מצי למימר שבוה
19 ר"מ, שרביא דרך גנות מנג' לא לגג' א'
20 דרך וצרות חצר' חצר' כדמוכח בפרק' כל'
21 גנות' (עירובין דף פט). דאית ליה כל גנות העיר
22 גנות' חצר' אתה, כון וצרות וקרפפות, אלא נסב
23 ר' שמעון, דקיל' כותיה: **לכלים** ששבתו
24 לחובו. כון ויהי אתה אומיל:
25 **רבי'** אליעזר שמונת ורא. מבי"ש, כון מוכח
26 בירושלמי במסכת תרומות בפרק' ס"א
27 תרומה', דהגן והתם סאה תרומה טמאה שפעה'
28 למאה סאן טהורין, בית שניא אמרין וביה
29 מותרין בו, עד לאור שדורו א'סורים היתם
30 ויתשרף. ואמר בגמרא, פו דרב איבא בר נגרי
31 וכו' ותיבן ואמר: ענין, אחי שדורו ר"א אומר
32 תירוש ויתשרף, מן הודה למיני א"ר אסי מתינתין
33 אמרה כן: לאורי שדורו, ר"א אומר תירוש
34 ויתשרף. א"ר לאו שמונת ורא' חדי משמע
35 דשמונת הוא מתלמידי בי"ש, דקמה קא פשט
36 דבי שדור לביה ריה:

37 **ניתקו** הצירות ונעשו בתים. פירוט: חשיב
38 כאילו אין כאן חצר כלל, שחצר
39 נעשה בית. וכלאל עירוב - חשיב בתים
40 כליהנהו. ומיהו, חצר לא חשיב כליהא, אנ"ש
41 אסור לטלטל (בתוכו לעבוי, כיון שאין דרך
42 מפסיק עטו לנבוי - ולא חשבו כסחטום). אבל
43 בתים - כסחטום חשיבי, כיון שדחור פסיק
44 בינם לנבוי. ודוקא היבא דלא שנתפחו בעין
45 בתים וצרות פתוחין לחובו, אבל שנתפחו - לא
46 בעינן. ומשני: ענין, כיון דדמגלי שבת גבי דה'
47 דהשתא איבא בית דלא חשיב כסחום. ולא אמר
48 נמי ניתקו הצירות כולם - כיון דשאי היתם
49 אסורין בחצר. ותיבן כתיב איבא. בתים ליבא. ול'
50 מצי למימר דבטלי רשות גבי תרי, שהם חזי
51 אסורין זה על זה. ולא מצי למימר שדחשיבם
52 עירוב - דהא מדקאמר רב' ל"א עירוב' - משמע על עירובי כלל:
אפשר

1 דרך גנות וצרות הצירות. שלא עירבו זו עם זו, ואיבא אסורא דרננן: **שלא** ברצון ר"א
2 ופתולקתו. קאמר, דר"א אפילו בהרירי שרי, ואינהו דאיתו דרך הצרות גלי אדעתיהו
3 דאין מקשינו מילה דוחין שבת. ושלאל ברצון החלוקין עליו דאסור דרך הצרות
4 דתקעמרו חכמים דבריהם דאסורו 0 שבת אן מקום ברת: **אלא** ברצון ר"ש. שממיר
5 אף לרבך דהרשות: דתנן: **ר"ש** אומר אהך גנות

6 **בי'** בילין, ואפילו חן של בגלים הרבה -
7 ומטלטלין מנה לזה לזה, ולא אסור מרשות רשות
8 אלא בתים: **קרפפות**. א"ש על בית קאמיה הוא
9 ומטלטל בבבולא, ואם יותר ולא חזיק לדידה
10 - קרי ליה רשות אתת לגבי בבדח'. או לגבי
11 חצר, לטלטל ב' אמות קוה וב' אמות קוה.
12 ולתרוץ ולהכניס מנה לזו: **ששבתו** בתוכן,
13 שכשקדש היום חזי בתוכו ולא בתוך הבית.
14 דאילו שבתו כלתו בבית - לא מיעבינא היבא
15 דלא עירבו בני בתי חצר, דאפילו ממת' לחצר
16 לא יוציאו כלי הבית, אלא אפילו עירבו,
17 ומטלטל ממת' לחצר - לא יוציאו מלי הבית
18 מחצר זו לחברתה שלא עירבו עמה: **שלא**
19 נשתתפו בו. עירוב דצירות מבבוי קרי שתיקו:
20 מזה ללמיל. בתוכו בבבולא כלים ששבתו
21 בתוכו. ולהוציא חן חצר לחובו - פשיטא לן
22 דאסור, וכן משנו לחצר: **מה** חצר א"ר' **דלא**
23 עירבו. הרבה בתים שחצר' ביניה, ואסור
24 להכניס ולהוציא חן לחצר ומחצר בתים:
25 **מזה** עירבו בני בתי חצר, מה שנוצא בתוכו, א'
26 בבדי שדוריא מן הבית לחובו דרך מלבוש -
27 פושטין ומטלטלין בבבולא דלרבי הכל. ג'
28 ומתקוחות חן בעירובין, בפרק' כל גנות': דלרבי
29 ר' מאיר - גגן רשות ומטלטלין מנה
30 לזה. ואפילו של בגלים הרבה, וצרות רשות
31 לעצמן לטלטל מזה לזו אל עירוב כלים
32 ששבתו בתוכם, אבל לא מנגזן לחצות
33 וקרפפות רשות לעצמן. ולדברי חכמים - גגן
34 וצרות רשות אתה. וקרפפות רשות אתה.
35 ולדברי ר' - כולן רשות אתה. חזין מן הבתים:
36 **א"ר** חצר אית ביה דיוויין. כלומר: שניה'
37 להשתמש בה תרי: **ואי** אין בו דיוויין.
38 ושדורין בתמים חן, והבתים פתוחין לחצרות.
39 וחצרות לפבוי: למיין, פעם אתרת: **אשבתו**.
40 רבי ויבא לר' אסי: שמותי הוא, ברכוהו,
41 כדאמרין ב'הותב' (בימ' דף טג). וכלתמו:
42 **ירושלמי** ספ' שמונת ורא - שמונת ורא
43 היה: **וא"ו** אשעינא. לאותן שהקה קשה עליהן
44 מה ששמו: שאילית את רבי' ויתקד' תגוזי.
45 המל את התנוקא: ויאיתוהו מהאי רישא.
46 שהקה תיתקו בבית שבראש המבוי, ואימיל
47 בבית שבראש האחור שנגזרו, עד כאן דרבי
48 ר' אסי א"ל, רבי ויבא אקמא סיל למר
49 מדאמר ליה לזאן. ולא קשאן לך בית שדיר -
50 סביבא לך מותר לטלטל בבבולא: הכי גרסינן
51 **והא** זמנין געאי מיקן ולא אמרת **דילמא**
52 **אנב** שישא איתא קלי. כשהייך שחון בגרוקתך לחזר על שמועה זו, דר' ל' מן מרזת
53 גרוקתך איתא לך דך ר' אשעינא בנדא. דאמרנו גלה. ולא פירשתי. אמרנו מתי

1 ואמתי אסור: **עירוב** הצירות. שפבויים בתיהם. שבני הבתים מוציאין לחצרותיהן שעירבו בתים הפתוחים לחצר. וחד. כון בני חצר האתרת. אבל בני הצירות לא נשתתפו
2 במבוי: אין מטלטלין, במבוי, אפי' כלים ששבתו בתוכו, אלא בר': לא עירוב צירות עם בתיהן. שאסורים בני הבתים לחצותיהן מבתיהן לחצרותיהם: מותר לטלטל בבבולא. כלים
3 ששבתו בתוכו. ולקמיה מקרש טעמא: ועגשבו בתים. בטלו לגבי הבתים, ואין שם צירות עליהם:
4 **בתם**

שבת. פרק תשעה עשר – רבי אליעזר דמיילא דף קלא עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)" תוספות

1 כדאיא בפ"ק דיבמות (דף ק"ו) וי"ל דבא חבי נגיה: מה מצונו בהך שמצות נהוגת בבבת,
 2 ומכשירה דרו שבת – אף כל שמצות נהוגת בבבת מכשירה דרו שבת. הלכך לא שייך
 3 למילף מבבבד, ודיינו המצוה עצמה ולא מכשירה. רשותו לי בשל לי – הדינו כבודו עצמו,
 4 כשמקנה לו אמבולו. והבגין נמי הי מצוה אחת, שצוה הקדוש ברוך הוא למנות בית
 5 הנוקדי: **ס"ד** יליף בעינן מימין משבטת
 6 מימין מסוכה. וא"ת: הכי חסיק ארתעהי לון?
 7 גיש' דא אי אן אדם ק"ו גיש מעצמו אמ"כ למדו
 8 מרובי וי"ל: עפעלמ ניהתה למכ"ש
 9 **קמ"ל**, ולא ידענא השתא דאי שבעת מימין
 10 (מה' תתא. דאע"ג דרש"י פ"ק
 11 דפסחים (דף ט"ז) מה שבעי שביעי חלו, אף אן
 12 ראשון ראשון לון? א"ת: האיבא למרדש' משבטת
 13 בלא מימין;
 14 **ש**בן שבו ארבעה מינים. א"ת: אף על גב דעומר
 15 ושתי הלחם נמי מביאין עמו כבשים וכו'
 16 לניסוך ועמ' למנוחה – שאנו ר' מנין שבלולב
 17 (דמעבתי ו' את הו, ר' דיבמר בפ"ק דמ"ק)
 18 (מבבב' דף כ"ג) ובפ"ק 'התבלת' (שם דף ח"ג)
 19 ואמרין: הכבשים אין מעבדין לא את העומר,
 20 ולא את שתי הלחם. והדין טעון ר' מנין – שאן
 21 מנות לולב כלל בלא ר' מנין. אבל באלו ביכלה
 22 ליהתי מנוחהו בלא ר' מנין. דר"ב פ"רת: **א**
 23 מעטנר רב, הבא אל דייקא למרדא דייקא
 24 מביעדיה. דהכי ארודח דתלמודא: וימנן ריפ' א'
 25 וימנן לא ידע. ואי הוה רייק – הוה מסבח
 26 פ"כ, דרב פ"רת. א"י: מילתא דאיתא במה
 27 הניד טרף וכתב ליה דקרא. כמו מילתא דאיתא
 28 בלח דתומר. האי דקאמר תלמודא: ויכונבו
 29 רחמנא בריא ותיזי איין מניה – פ"רשד וטאי
 30 צריך קרא: איניו מישהו דאי בלא מה הניד הוה
 31 מצי למילף לון מצוה מאידך – לא הוה כתב
 32 רחמנא קרא. כיון כיהוה פטוש כל כך, ולא דמי
 33 למילתא דאתא בקי דרוא פטוש ותר' **שבעת**
 34 מימין מלולב. מופנה הוה מימין ערדיה: וגי לולב
 35 א"י ארמיטך – דאיני דרש"י איתא ניהתה לילוח.
 36 מידו לא הוה צריך למיכתב שבעת כלל, דהוה
 37 מצי למיכתב: 'שמעת' לפניו וכו' מימין דהוה לטון
 38 שבעת מיותר ליה. וא"ת: ור' אליעזר, הכי
 39 דרש ימים לולב לילוח. כיון דבאת ליה גיש – הוה
 40 ענה וילף מסוכה, מה לילין ימים אפילו לילוח –
 41 אף לולב ימים ואפי' לילוחו יש לומר: דלית לן
 42 למילף בגיש מילתא דלשון גיש נופא מוכחא
 43 דאינו כן, דימים משמע ולא לילוח.
 44 **וא**י מסוכה כען נהוגת בלילות בביתים.
 45 משמע דבעי למיטר תאמר במצוה שאנה
 46 נהוגת בלילות בביתים; ארורב: עיקר מצוהה
 47 ליללה דראשון שאנמר 'ביכר' תאכלו מצות'
 48 (שמות י"ב) וכו' הוה מצי למיטר: שכן נהוגת
 49 בימים ובלילות;
 50 **נפקא** ליה מביים הכפרים. וגמירין מהרדך,
 51 כדרש"יין ארבעה עשר שדיו כל
 52 הקיעות של חדש השביעי שנת כורשית
 53 כקונטרס, ורבנן סביר דלא שייך לאקשיה, אלא
 54 לומר שדור תשעה יתו שוק. ולדעין סדר
 55 הקיעות מייח' לה תבת, אבל לומר דהוה – ור'א
 56 לא ארמיטך, דע"כ ונעם אינו שיהוה כרש
 57 חדש הוה בעשרת לחוד: והתיבא

1 של שקנתא ושמעתא ומניה הואו! אלא אמר רב נחמן א"ר
 2 יצחק, ואיתומא רב הונא בריה דרב יהושע: הואיל וברוך
 3 להפקדון, אמר מר: לולב וכל מבשריו דוחין את השבת,
 4 דבריי ר"א. מנא ליה לר"א? הא? אי מעומר ושתי הלחם –
 5 שפן צורך גבוה! אלא אמר קרא: 'ימים' – אפילו
 6 בשבת. ולמאי אצטרף לטמטול – אצטרף קרא
 7 למישי' וטמטול? אלא למבשריו. ורבנן – הוהו ארביי
 8 ליה: 'ימים' וכל פלילתו ר"א, בימים ולא פלילת מנא ליה?
 9 נפקא ליה מ'שמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים', ומי
 10 ולא לילוח. ורבנן – אצטרף, ס"ד אמיןא: גילף שבעת
 11 ימים מסופקה, מה להלן – ימים ואפילו לילוח, אף כאן –
 12 ימים ואפילו לילוח, קמ"ל. וליכתוב רחמנא בלולב וניהו
 13 הך ונלפו מניה! מישום דאיבא למיפרך: מה ללולב שפן
 14 טעון ארבעה מינים. 'סוכה וכל מכשיריה דוחין את השבת'
 15 דבר רבי אליעזר. מנא ליה לר"א? הא? אי מעומר ושתי
 16 הלחם – שפן צורך גבוה הוא! אי מלולב – שפן טעון
 17 ארבעה מינים! אלא: גמר שבעת ימים מלולב, מה להלן –
 18 מבשריו דוחין את השבת, אף כאן נמי – מבשריו דוחין
 19 את השבת. וליכתוב רחמנא בסוכה, וניהו הך וינימו
 20 מניה! מישום דאיבא למיפרך: מה לסוכה – שפן נהוגת
 21 בלילות בביתים. מצוה וכל מכשיריה דוחין את השבת,
 22 דבר ר"א. מנא ליה לר"א? הא? אי מעומר ושתי הלחם –
 23 שפן צורך גבוה! אי מלולב – שפן טעון ארבעה מינים!
 24 מסופקה – שפן נהוגת בלילות בביתים! אלא: גמר 'המשה
 25 עשר', 'המשה עשר' מהו הסוכות, מה להלן – מבשריה
 26 דוחין את השבת, אף כאן – מבשריה דוחין את השבת.
 27 וליכתוב רחמנא במצוה וניהו הך וינימו מניה! מישום
 28 דאיבא למיפרך: מה מצוה – שפן נהוגת בגנישים בביתים.
 29 'שופר וכל מבשריו דוחין את השבת, דבר ר"א. מנא
 30 ליה לר"א? הא? אי מעומר ושתי הלחם – שפן צורך גבוה,
 31 אי מלולב – שפן טעון ארבעה מינים! אי מסופקה – שפן
 32 נהוגת בלילות בביתים! אי מצוה – שפן נהוגת בגנישים
 33 בביתים! אלא: אמר קרא 'יום תרועה עבודה לא תעשו' –
 34 יצתה תקיעת שופר ודרית הפת, שהיא
 35 כהנה ואינה מלאכה, אלא למבשריו. ורבנן – הוהו מיכען ליה:
 36 בימים ולא פלילתו ר"א, בימים ולא פלילתו ר"א, בימים
 37 רחמנא בשופר, וליתו הך וינימו מניה! מתקיעת שופר כלל אמכבם'
 38 ורבנן. וליכתוב זכרונות של ישראל אביהן שבשמים, מתקיעות [שופר] ד' יות"כ
 39 ליבא למינימו – דאמר ר'א: מימין
 40 ב"ד שופר נפטרין עברים לכתיהם ושותות חזרות לבעליהן,
 41 (אמר מר) 'מיליה וכל מבשריה דוחין את השבת, דבר רבי אליעזר'
 42 מנא ליה לר"א? הא? אי מלולב גמר – פראמרין. ועוד: מה להך
 43 שפן

44 **והתיבא** ליה רבי אלעזר בר' ר"ח. ותיבא: דכל זה אינו במשנה: **והתיבא** מן שמנות ימים נפקא. תימה דתיבא בתיב, ומייתי לה בפ"ק 'הערל' (ביבמות ע"ב) השמיני מיל
 45 תניא: יתבין בין דמיין בלילה, ח"ל בימים. א"י לי אלא שעתול לחו, נישול לט' לי ולי"א מניין שאינו נישול אלא ח"ל בימים. ובפ"ק גומליה (דף כ"ג) אמר: ר'א
 46 אלא ביום, דכתיב 'וביום השמיני'. ויש לומר דסמך א' שבעת ימים' ודרשא פטושה נקט: **אלא** מעתה ידא: וראונו כשר ברוך. לוא חוקא נקט, ודא
 47 כבולו חבב בוכה וילדת
 48 ומעורע כתב בהו ברוך;

1 ואב"י אליבא דר' שמעון, ולרבי יוחנן לא מביעא ליה דתוקי ליה בינוני, ולאבי נמי
 2 דאמר לעיל דבינוני אתי מביעאי, מני למימר דסבר ר' יוחנן מילתא דאתי בקיז
 3 טוח וכתב לה קרא: **באומר** לקיץ בחרתו הוא מתקבץ, וא"ת אם כן, אמאי קאמר אביי
 4 לא נצרכא אל לרבי יוחנה - הא לרבי יוחנה - הא לרבי נמי איצטריך,
 5 כדאמר רבא ויש לומר: דתוספתא ברייתא משמע

6 דמיירי כלא מתקבץ, מילתא קתני כשה, אע"ג
 7 דמתקבץ לקיץ בחרת יטול:
 8 **ותנן** נמי גבי פסח כ"ג אמר רב הודה
 9 אמר רב הלכה כר"ע, והבא לא פריך
 10 הדלכותא למשיחא - משום דתפאק מינה גבי
 11 מילה, אע"ג דגבי מילה נמי פסיק הכי - מרמי
 12 לאלומי פסיקא פומיה פסיק נמי גבי פסח אבא
 13 דפסיק גבי מילה, ותיקלי מינה פסעס כרור הוא
 14 לכל דברבו:

15 **וצריכא** דאי אשמעינן, ארבי יתיר קאי,
 16 דפסיק כר"ע הבא והתם, דאי ארבי
 17 עקיבא - א"כ פ"כ שתי הלחם (מתוח פ"ז ע"ג)
 18 דקתני נמי, כלא אמר ר"ע, הנה ליה למימר
 19 וצריכא, וכן פירש בקונטרס):

20 **עושי** כל צרכי מילה בשבת, אע"ג לדעיל
 21 נמי קתני (ובשילהו מפניך ר"ר בבת) -
 22 התם ענין לה אב גררא ומילי ותיקע, אבל הבא
 23 עיקר:
 24 גדול בהדיא

25 **דבר שאין מתקבץ אסור**, ור' אבהו אמר: **אפילו תימא רבי שמעון**, ומודה ר' שמעון בפסוק רישיה ולא
 26 ימות, ואפ"י לית ליה הוא כב"א? ור' אבהו ור' אבהו תרין: **מודה ר' שמעון** בפסוק רישיה
 27 ולא ימות! **לבת דשמעיה מרבה** - כב"א, ואפ"י אליבא דרבי שמעון, הוא 'בשר' מאי עביד ליה?
 28 אמר רב עקיבא: **באומר**: לקיץ בחרתו הוא מתקבץ, תינח גדול, קטן מאי איבא למימר? אמר רב
 29 משרשיא: **באומר אבי תנן** לקיץ בחרתו דכנו הוא קא מתקבץ, ואי איבא אחר - ליעביד אחר, דאמר
 30 ר"ש בן לקיש: **כל מקום שאתה מוציא עשה ולא תעשה**, אם אתה יכול לקיים שניהם - מוציא,
 31 ואם לאו - יבא עשה ויחרה לא תעשה! דליבא אחר, אמר מר: **יום טוב אינה דוחה אלא במומנה**
 32 **בלבד**, מנא הני מילי? אמר חזקיה, וכן תנא דבי חזקיה: אמר קרא "לא תותירו ממנו א"ע בקר"
 33 שאין ת"ל 'עד בקר', מה ת"ל 'עד בקר' - פא פתניב ליתן לו בקר שני לשריפתו, אפ"י אמר: אמר
 34 קרא "עולת שבת בשבתו" - ולא עולת חול בשבת, ולא עולת חול ב"ט, דבא אמר: אמר קרא
 35 "הוא לבדו עשה לכם", 'הוא' - ולא מ'בשריו', 'לבדו' - ולא מילה שלא במומנה, דאתיא מק"ו, רב
 36 אשר אמר: **שבתו' עשה הוא**, ונתת ליה 'יש עשה ול'ת, ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה,
 37 **כלל אמר ר' עובי**, אמר רב יוחנה אמר רב: **הלכה כר"ע**, ותנן נמי גבי פסח כי האי ג'ונא: **כלל**
 38 אמר ר'ע: **כל מלאכה שאפשר לה לעשותה מע"ש** - אינה דוחה את השבת, שחובה שאי אפשר
 39 לעשותה מע"ש - דוחה את השבת, ואמר רב יוחנה אמר רב: **הלכה כר"ע**, וצריכא, דאי אשמעינן
 40 גבי מילה - התם הוא דמבשריו אפשר לעשות מאתמול לא דחו שבת, דליבא פרת, אכל פסח
 41 דיבא פרת - אימא לידחו שבת, ואי אשמעינן גבי פסח - משום דלא נכרתו עליה "ג בירתו,
 42 אכל מילה דנכרתו עליה "ג בירתו - אימא לידחו שבת, צריכא, **מתני'** עושיין כל צרכי מילה
 43 [בשבת], **מחלין ופודיעין ומוציין**, ונתנין עליה איספגנית רכומין, אם לא שחק מע"ש - לועס בשיניו
 44 ונתן, אם לא טרף וין וישמן מע"ש - יתן זה בעצמו וזה בעצמו, ואין עושיין לה חלוק בבתחילה,
 45 אכל פודף עליה סמומטום, אם לא תשקן מע"ש - פודף על אצבעו ומביא, ואפ"י מחזר אחרת,
 46 גמי

47 **דף רגילין** והיא רפואה, שמעברין ביה ורופין בקינה ר' ישמי יחד, כדרך שטופין ביצים בקינה: חלוק, כעין כדן דחוק היו עושיין ומלבישים את ראש הגיד עד העטרה וקושרים
 48 שם, כדי שלא יתור העור לכסות את הגיד: לא תתקין, לא תחזיק, מודף על ידו, דרך מלבוש, לשנותו מדרך הדיחא בחול:

1 **תנאי היא**, דאיבא דנפקא ליה מומנה מקיז כב"א, וכי אתא קרא - לשלא במומנה,
 2 ואיבא דלא נפקא ליה בקיז, ואיצטריך למילה במומנה כרב ספרא, ושלא במומנה אתא
 3 מביעאי: ל"י ויחרה, רבי אישזה דמערך קרא לכיבי - כרבי יוחנה סבירא ליה: מודה
 4 ר' שמעון בפסיק ב"י, ויחרה, אי לא רבי קרא - לא עבדי: כפרה, נתן חך דעמיה,
 5 וקבל ממנו: ה"ג לעשות עושה אתה כסבי

6 **שעל גדלו** ומוטו שעל גבי כתיפו, ואינו פריך
 7 להיחרו מן מלדחות סוב שוקשה מנגולו ברילו
 8 ומלישא משאר על כתיפו: **ואם עקרה**, הבהרת
 9 בכך - עקרה, ואינו חושש לה, להכי כתיבי
 10 'לעשות', שמתוך לעשות מלאכתו: **ואפ"י**
 11 **אליבא דר' שמעון**, מעיקרא, מקמי דסברה
 12 האי 'בשר' מאי עביד ליה? **באמר** לקיץ, גדול
 13 שהוא בר עונשין, ואומר למולד לקיץ בחרתו
 14 במומנה לשהר: קטן, דלא ידע לכינוי, מאי
 15 איבא למימר? ועל ברוך בתרתייה כתיבי
 16 'בשר', כדאמר לעיל, ר'בשר דכתיבי גבי קטן
 17 ביום השמיני ליל? **באמר** אבי תנן לקיץ,
 18 ומתקבץ לשהר, והוא מותר דלא ליעביד
 19 בידים ובמתכות: **ואי איבא אחר**, שאינו חושש
 20 לשהר - ליעביד אחר, וקא ליקי אב לתתם,
 21 ואע"ג דרבייה קרא: שקרי אתה יכול לקיים
 22 עשה בלא שמתקבץ לאו ר' שמעון, דתא אחר
 23 לא מתקבץ וקא עביד, ואמר ריש לקיש כ"ו,
 24 ורובא למאי אתא: שאין לשהר לומר עד
 25 בקר, תתקיא, ויחרת ממנו עד בקר, דמיני
 26 למכתב 'ויחרת באש תשרפה', אלא אשיריה
 27 קאי, והכי קאמר: ויחרת ממנו ביום שמיני
 28 קל, דהיינו בקר ראשון, כשבתא בקר שיהא
 29 חולו של מועד - תשרפו, אכל ביט - לא.
 30 אלא: מדי דחול לא עבדין ביט, ופסח קרבן
 31 יד בניסן הוא, שהוא חול, ומילה שלא במומנה
 32 נמי מדי דחול לא עבדין, כשבת ו' לא עבדי מנה:
 33 ולא עולת חול ב"ט, אברי תמיד של ע"ש אן
 34 קרבין ביט, ומילה שלא במומנה נמי בעולת חול
 35 ביט דמי: **דאימא** בק"י, לשהר, ומה ארע
 36 שדוחה עבודתו - מילה שלא במומנה דוחה
 37 אותה, מתקבץ לעיל, שבת ששדחת מפני
 38 עבודה, אינו דין שמילה שלא במומנה דוחה
 39 אותה - להכי איצטריך לבדו: **ואם עשה**,
 40 דמילה דוחה לא תעשה ועשה, אכל במומנה
 41 אחרת, כי מביח' אפילו בשבת: **פסי פסי**, כל
 42 מלאכה שאפשר לה לעשות מע"ש, כגון
 43 הבאתו מחוץ לתחום ותיכתיב: **בלתו**, וצריכא,
 44 למימר בתרתייה ותיכתיב כר"ע, דמבשריו לא
 45 ידו: מילה במומנה ליבא פרת, דקטן לאו ר'
 46 עונשין הוא ואבהו, לא מתייב עליה כרת:
 47 **מתני'** מולתך, תחרך את העקלה: **ופודיעין**,
 48 את העור המכסה ראש הגיד: **ומוציין**, את
 49 הדם, ואף על גב דהיא עשית תחרה, שאין
 50 תדס ניקח מדיבורו אלא על ידו (המציצה):
 51 **איספגנית**, תחבשתו: **לועס** בשיניו, כהה
 52 דאפשר לשנותו משנינו: **לא טרף וין וישמן**, כך
 53 היו רגילין, והיא רפואה, שמעברין ביה ורופין בקינה ר' ישמי יחד, כדרך שטופין ביצים בקינה: חלוק, כעין כדן דחוק היו עושיין ומלבישים את ראש הגיד עד העטרה וקושרים
 54 שם, כדי שלא יתור העור לכסות את הגיד: לא תתקין, לא תחזיק, מודף על ידו, דרך מלבוש, לשנותו מדרך הדיחא בחול:

נמי מקרי קתני. במתניתין: כוליה. כל דברים העושים למילה. מהזילין ופורעין ומוציאין בו לקוח לוי דתמן כללא ברישא: עושין כל צרכי מילה: יציעין, שוירי ערלה. ובמתני' מפרש אלו הן יציעין המעבדין. ויש שאינן מעבדין. כגון בשר שאינה חופה רוב העטרה אלא מיטתה. ומה היא עטרה - שורה גבוה המקפת בגדי סביב. שממנה הגיד משפט ויורד לצד הקרקע. ומשפט ויורד לצד התוף. תביל: בשבת: כל זמן שהוא נוסף בה. שלא סילק דוד. אם ראה שנשתמרו בצדו. בין מעבדין את המילה. שאינה בשורה עד שיחבבם. בין שאינן מעבדין. חזרו וזחקו. ודבולא חזאי מלחתיא. ובכרי ניתנה שבת לזרות אצלה: פירש. שסילק יציעו. להם מלחתיא עמקה. ובלא שבתין

גדול בהדיא כתיב ביה. אנכי רבמנה וזכיתן 1
 תניא מה שהדייא בחסות. איבעי עמך 2
 גדול שלא למ ענוש כתיב: 3
 לועים כשנינו. אף על גב דאדור מילה חילה 4
 שיש בו סכנה הוא. מיזי כמה דאפשר 5
 לשנינו משעני: 6

אמר רבי יוחנן: רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה הוא. רתניא: ארבעה עשר שקל להיות בשבת - מפשיטין (אדם) הפכה עד התוף, וכבר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה פירש: והס' הוא: מפשיטין את כולו. ממיא: עד פי פאה לא קאמר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה תתם - משום דלא בעינן 'זה אלי ואנוהו', אבל תבא דבעינן 'זה אלי ואנוהו' - הכי נמי, רתניא: 'זה אלי ואנוהו' - התנאה לפניו במוצות; עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדין נאה, בקילמס נאה, בלבלול אופן וכו' וכו' בשדראין נאין. אבא שאול אמר: 'ואנוהו' - הווי דומה לו: מה הוא חנון ורחום - אף אתם היה חנון ורחום. אלא אמר רב אשי: הא מני - רבי יוסי היא, רתנין: בין שפראה בעליל ובין שלא נפאה בעליל - מחללין עליו את השבת, רבי יוסי אמר: נפאה בעליל - אין מחללין עליו את השבת. ממיא: דימנא עד פאה לא קאמר ר' יוסי תתם - דלא ניתנה שבת לידחות, אבל תבא דבעינן רתניא: 'זה אלי ואנוהו' - שנים בדין שני קדרים, ושנים בדין שני כוביין. וארבעה עשר שקל היה רתנין: ארבעה עשר שקל שני קדרים, ושנים בדין שני קדרים, ושנים בדין שני קדרים. המבניסין עומדים בצפון ופניהם לדרום, המוציאין עומדים בדרום ופניהם לצפון. אלו מושבים ואלו מניחין, טפחו של זה בצד טפחו של זה, משום שצמאן 'לפני (ה) תמיד'. ר' יוסי אמר: אפילו אלו נמלין ואלו מניחין - אף זה היה תמיד. ת"ר: מהלקטין את המילה, ואם לא הלקט עניש - פרת. מניז: א"ר כהנא: אופן. מתקין לה רב פפא: אופן לימא להו 'אנא עבדי פלגא דמנוה' - אתון עבדיתו פלגא דמנוה! אלא אמר רב פפא: גדול. מתקוף רב רב אשי: גדול בהדיא כתיב ביה 'וערל וקר אשר לא ימול'! אלא אמר רב אשי: לעולם אופן, ובגון דאתא בין השמשות דשבת, ואמרו ליה: לא מספקת, ואמר להו: מספקתא. ועבר ולא איסתפק, ואשתתחבב התבירה את העבד, ועניש ברתא. מוציעין וכו'. אמר רב פפא: היא אומנא דאת מניין - סכנה הוא, ובראיין ליה. פשיטא, ברתא מחללי עליה שבתא - סכנה הוא! מנה דמילא: אתי דם מפקד פקיד, קמ"ל: חבורי מיתבר. ודוביא דאיספגליית וכמון, מנה איספגליית וכמון - פי לא עבדי סכנה הוא, אף ח"נ - פי לא עבדי - סכנה הוא. 'וגוניתא עליה איספגליית'. אמר אבין, אמרה לי אם: איספגלייתא דכולהון ביבי - שב מינאי תרבא וחדא קוריא. רבא אמר: קורא וקלבא רישנא. דרשה רבא במחוזא, קרעניה גני מינאמי אסוי למעניה. אמר להו: שמקן לבו חדא, דאמי שמאולי: האי מאן דמיש אפיה ולא נגיב טובא - נקטרו ליה

החופות 7
 חזרו בן על המלך המעבדין את המילה בין על היציעין שאינן מעבדין את המילה. חזרו, על יציעין שאינן מעבדין את המילה - אינו חזרו. מאן תנא 'פירש אינו חזרו' אמר רב רב הנה אמר רבי יוחנן: רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה הוא. רתניא: ארבעה עשר שקל להיות בשבת - מפשיטין (אדם) הפכה עד התוף, וכבר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה פירש: והס' הוא: מפשיטין את כולו. ממיא: עד פי פאה לא קאמר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה תתם - משום דלא בעינן 'זה אלי ואנוהו', אבל תבא דבעינן 'זה אלי ואנוהו' - הכי נמי, רתניא: 'זה אלי ואנוהו' - התנאה לפניו במוצות; עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדין נאה, בקילמס נאה, בלבלול אופן וכו' וכו' בשדראין נאין. אבא שאול אמר: 'ואנוהו' - הווי דומה לו: מה הוא חנון ורחום - אף אתם היה חנון ורחום. אלא אמר רב אשי: הא מני - רבי יוסי היא, רתנין: בין שפראה בעליל ובין שלא נפאה בעליל - מחללין עליו את השבת, רבי יוסי אמר: נפאה בעליל - אין מחללין עליו את השבת. ממיא: דימנא עד פאה לא קאמר ר' יוסי תתם - דלא ניתנה שבת לידחות, אבל תבא דבעינן רתניא: 'זה אלי ואנוהו' - שנים בדין שני קדרים, ושנים בדין שני קדרים, ושנים בדין שני קדרים. המבניסין עומדים בצפון ופניהם לדרום, המוציאין עומדים בדרום ופניהם לצפון. אלו מושבים ואלו מניחין, טפחו של זה בצד טפחו של זה, משום שצמאן 'לפני (ה) תמיד'. ר' יוסי אמר: אפילו אלו נמלין ואלו מניחין - אף זה היה תמיד. ת"ר: מהלקטין את המילה, ואם לא הלקט עניש - פרת. מניז: א"ר כהנא: אופן. מתקין לה רב פפא: אופן לימא להו 'אנא עבדי פלגא דמנוה' - אתון עבדיתו פלגא דמנוה! אלא אמר רב פפא: גדול. מתקוף רב רב אשי: גדול בהדיא כתיב ביה 'וערל וקר אשר לא ימול'! אלא אמר רב אשי: לעולם אופן, ובגון דאתא בין השמשות דשבת, ואמרו ליה: לא מספקת, ואמר להו: מספקתא. ועבר ולא איסתפק, ואשתתחבב התבירה את העבד, ועניש ברתא. מוציעין וכו'. אמר רב פפא: היא אומנא דאת מניין - סכנה הוא, ובראיין ליה. פשיטא, ברתא מחללי עליה שבתא - סכנה הוא! מנה דמילא: אתי דם מפקד פקיד, קמ"ל: חבורי מיתבר. ודוביא דאיספגליית וכמון, מנה איספגליית וכמון - פי לא עבדי סכנה הוא, אף ח"נ - פי לא עבדי - סכנה הוא. 'וגוניתא עליה איספגליית'. אמר אבין, אמרה לי אם: איספגלייתא דכולהון ביבי - שב מינאי תרבא וחדא קוריא. רבא אמר: קורא וקלבא רישנא. דרשה רבא במחוזא, קרעניה גני מינאמי אסוי למעניה. אמר להו: שמקן לבו חדא, דאמי שמאולי: האי מאן דמיש אפיה ולא נגיב טובא - נקטרו ליה

החופות 7
 חזרו בן על המלך המעבדין את המילה בין על היציעין שאינן מעבדין את המילה. חזרו, על יציעין שאינן מעבדין את המילה - אינו חזרו. מאן תנא 'פירש אינו חזרו' אמר רב רב הנה אמר רבי יוחנן: רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה הוא. רתניא: ארבעה עשר שקל להיות בשבת - מפשיטין (אדם) הפכה עד התוף, וכבר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה פירש: והס' הוא: מפשיטין את כולו. ממיא: עד פי פאה לא קאמר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה תתם - משום דלא בעינן 'זה אלי ואנוהו', אבל תבא דבעינן 'זה אלי ואנוהו' - הכי נמי, רתניא: 'זה אלי ואנוהו' - התנאה לפניו במוצות; עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדין נאה, בקילמס נאה, בלבלול אופן וכו' וכו' בשדראין נאין. אבא שאול אמר: 'ואנוהו' - הווי דומה לו: מה הוא חנון ורחום - אף אתם היה חנון ורחום. אלא אמר רב אשי: הא מני - רבי יוסי היא, רתנין: בין שפראה בעליל ובין שלא נפאה בעליל - מחללין עליו את השבת, רבי יוסי אמר: נפאה בעליל - אין מחללין עליו את השבת. ממיא: דימנא עד פאה לא קאמר ר' יוסי תתם - דלא ניתנה שבת לידחות, אבל תבא דבעינן רתניא: 'זה אלי ואנוהו' - שנים בדין שני קדרים, ושנים בדין שני קדרים, ושנים בדין שני קדרים. המבניסין עומדים בצפון ופניהם לדרום, המוציאין עומדים בדרום ופניהם לצפון. אלו מושבים ואלו מניחין, טפחו של זה בצד טפחו של זה, משום שצמאן 'לפני (ה) תמיד'. ר' יוסי אמר: אפילו אלו נמלין ואלו מניחין - אף זה היה תמיד. ת"ר: מהלקטין את המילה, ואם לא הלקט עניש - פרת. מניז: א"ר כהנא: אופן. מתקין לה רב פפא: אופן לימא להו 'אנא עבדי פלגא דמנוה' - אתון עבדיתו פלגא דמנוה! אלא אמר רב פפא: גדול. מתקוף רב רב אשי: גדול בהדיא כתיב ביה 'וערל וקר אשר לא ימול'! אלא אמר רב אשי: לעולם אופן, ובגון דאתא בין השמשות דשבת, ואמרו ליה: לא מספקת, ואמר להו: מספקתא. ועבר ולא איסתפק, ואשתתחבב התבירה את העבד, ועניש ברתא. מוציעין וכו'. אמר רב פפא: היא אומנא דאת מניין - סכנה הוא, ובראיין ליה. פשיטא, ברתא מחללי עליה שבתא - סכנה הוא! מנה דמילא: אתי דם מפקד פקיד, קמ"ל: חבורי מיתבר. ודוביא דאיספגליית וכמון, מנה איספגליית וכמון - פי לא עבדי סכנה הוא, אף ח"נ - פי לא עבדי - סכנה הוא. 'וגוניתא עליה איספגליית'. אמר אבין, אמרה לי אם: איספגלייתא דכולהון ביבי - שב מינאי תרבא וחדא קוריא. רבא אמר: קורא וקלבא רישנא. דרשה רבא במחוזא, קרעניה גני מינאמי אסוי למעניה. אמר להו: שמקן לבו חדא, דאמי שמאולי: האי מאן דמיש אפיה ולא נגיב טובא - נקטרו ליה

שבת פירק תשעה עשר – רבי אליעזר דמילה דף קלד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

קכט

תוספות

1 חספניא. פניו מתקטעו ואני אמור שהוא מין שחזן שקורין אייניאר. והוא (בגרב) וכו'רס' שכחבו בחורה (דברים כח). והספניא תרעום של קרס: כמאן דסיקלא. מרק
2 תרדין: תוי' לחולה. שאין בו סכנה: יבטלו. דהאי מין חולה הוא: אכל לכבולי' עלמא שרי. ר"מ. וסמך מתני' ר"מ. ואמאי הנין 'נתון' זה בעצמו וזה בעצמו: והם. גבי שאר
3 תולים: לא בעי ליקא. לטרפו ולערבו ופה ופה: ולא ליה. לא זקנבו כל כך: ומתרגי: תייע דקתני נתון זה בעצמו וזה בעצמו. שמעבר ואינו לוקב: אין ספניא את החרדל.
4 ברי: כפסנתג שלו. טעמא מפרס לקמיא. דמתיח בבורה. משמליך הסוכין שלו: ואין מפתקין אותו. בנחלת. כדרך שרגילין לכבות לתוכו את הנחלה. או אבן נוסחת: נתנין
5 ביצה כפסנתג של חרדל. וחספניא בחובל.
6 לייפות מראוין: לא מתיח בבורה. שבוקה |
7 יוצאה דרך המסנית ואין משמיר שם |
8 פסולת: נבגלת על עין אסור. דשיך בה |
9 כיבו לפי שעושה פהם. הגלת של מהקת לא |
10 שיהי כך כיבו דאינו עושה פהם: וכו' |
11 כמבשרא אגרי. שחולין בריש ואיני |
12 המכה: לא אפשר. לצלות מאתמול |
13 דכיוטא נביתא טפי. אכל חרדל אפשר |
14 מאתמול: לבנן. בכה: מאי שנא מלישה |
15 שלשון בתים טוב. והאי נמי ללישה קמיא: |
16 לא אפשר. דפת חקה מעלא טפי הכא – |
17 אפשר מאתמול: אפא איה נביתא בת ויא |
18 מליש. וכש: דאתמול: לפניה לסיבית |
19 לעליא. לאימרא שבשפת פיה דחופר והפל |
20 מעלה שלא תתא סומכה לבשרו. מפני |
21 שראש מקום דחך הבגד שם הוא. וירוצא |
22 ממנו גרין שקורין ימירין. ודלקא מדביק |
23 גרדאא מיהא כמנה. והבשא להפשיס החלוק |
24 מעל המילה שחוט שקרע את ראש הגיד |
25 ומפני ליה כרוא שפכה: אישית אבוי |
26 אומנתו: עבדא. לתענותו הקאים לידה לתמן |
27 מליקן: כנסתא לפלא. המילה. כיוס הקתה |
28 עושה של בגד לפניס בחור החלוק. ותפרתו |
29 מחובה תחך החלוק ומניע למשה עד חצי |
30 החלוק. כדי לחיצן בו האימרא ובין המילה: |
31 ליתו בליה. מעט שוק של בגד שיהא בו |
32 אימרא. לפי שתאימרא מדחוק: יתא בכשר |
33 שלא ישמט החלוק מן הגיד: ולישביה |
34 לישביה לתתא. לתחתית ראש הגיד נתן |
35 השוק. כדי תשני השוק יתא מעלה: |
36 ולעפשיה לעליא. אותו ראש העליון החלוק |
37 קפל וקפול כלפי תרין מפתיה. שלא |
38 ידבק נבכה: ולא יריע ביה משהיה. שאן |
39 ידבק בו נבך ביה תריע. ששם הדחתא ובלי: |
40 לישביה מיחא. שישמטן מצולת הכשר: |
41 ולקמייה לתיו ויא. גדי השמט: והיא דוי |
42 ששולו כוכביות: כיריע שהחלל כגודו: |
43 כשעיקרא. בראש השערה שהוא חוד: |
44 נכנסת. אפכיליר בלעז: ולא יתיין. |
45 שלא יכול ליבין: פתי חור המילה |
46 נצטנו שפתי: ואין בו כח למזון בוקן: ליתו |
47 קמא ותימיר. משחט נזלים על דף או על |
48 כלי: ולקמה לתיו פופיה. ויעמיד אצל פיו: |
49 התיים פופיה. שיתחמם פיו: ויבין: ונקב: דלא |
50 מינשתא. שאין נשימה ניכרת בו. שאין דופק |
51 כגון לוד בקרף אדם: ולעפשיה כמנימוא. |
52 ינפד עליו כדרך ששוקין ואין: לא מניא. און רוחו נכנס ויוצא יתא. אימיא בלעז: לסיחא דאישית. שליא שחולקה עמו: ולישרקיה עליה. תחלוקה על כשרו. כמו אשתרוק
53 אשתרוק (ע"ד ר' מ' אשאלודי: דקפיו. שהוא עד: כסוקמא לאוליא. השלוא ראשה א קצר וראשה אחר רחב) תחלוקה עליה. מראש הקצר ותחילה ימשוכו לצד הרחב.
54 כלומר: מן רחביו זה ותובעו: ואי אלים. ולא מוחטת בראיות. אלא פוח – לישרקיה עליה מאולמא לקוטא: דסופוק. כל כשרו ארום: לא איבלע ביה דמיה. בכשרו. דיעבשו
55 כל דמן מצני ביה עור לבשר. וכשמולק אתו יוצא כל דמו: ליתרדו ליה. ומתנו מלמול: לא נפל ביה דמא. לא קא בו דם. ומתוך כך חלש הוא ואין בו כח. וממדה דמחבט
56 ולמות: לכרביי תיב. דוג ראיתו שיהיה אותו הנצטני בו ולא יקח בו דם ברת. תרתי לגרשקא. ותיב דאי מילל ליה לא נפס מניה דמא. ותפסת בו ברת מצוד. דכחבט
57 (וכריח ט) א"ם נא בדם ברתך. ועוד. דמסוכן הוא. ומשום חולשא. שלא נוצר בו עדין דם.

מתני'

מתני' וּמִלְפָּן עֵלוּי. את התמין עליו. את המלך. אַל אֶבֶל כל בכלי. ובגמ' פריך: הא אמרת רישא מרחיצין. דמשמע כדרכו. והדר תני אפילו לוף עליו בכלי אסור. **פסקה**. כגון ספק בן ח' ד' חשיש וספק בן ט'. דהוא כאבן בעלמא ואין מילתו רוחה שבת (וספק בן ט'): " והיה מתיר באגרונונים. דאיתרבי מקראי. כדמפרש בגמ' לקמן: **גמ'** והא אמרת רישא מרחיצין. ואפילו כדרכו: **ביד' קתני**. מרחיצין דרישא לאו כדרכו הוא. דתנא סופא לפרושי בידי מרחיצין - בגון לוף כד. ואפילו ביום ראשון. תניא: **קומייהו דרבא כו.** ה"ג ביום השלישי מולפין עליו ביד. ולא קרסין אבל כל בכלי. **אמרו לתי' תר** סופא תנא קמא אמרה. דאילו ר"א - אפילו הרוחצה כדרכו שרי. **משום דקרו ל' שלק בשירא** **היא'** היינו טעמא דמשעה שבת לכאן ארצה
מ' גרע מתמין על גבי מכה. והכי אסרי רבנן
ב בשלישי אפי' דאינא למיעור דרב אבהו
ג למלתיהו כ"א בן עזריה. דפסקין ליעל המכותא
ד כוחיה. משמע ליה דלביע קאמר. ועוד. דאפילו
ה לר"א בן עזריה פריך. דמשמע דשרי בשלישי
ו משום סכנה. דמיתמיה קרא יודיה ביום השלישי
ז ורב איירי במכה שאין בה סכנה. **ואמ' נותנין**
ח תמן ושמן. פירש יחד וספק פורת בשם רבנן
ט שמואל: דבערעבת איד איירי. דאי כל חד באפי
י נפשה - קמי' קולא בשמן. מתני' היא כפ' 'שענה'
יא שרצים (לעיל דף ק"א) אבל כך הוא את השמן.
יב דהיינו - אפילו על גבי מכה. מרקתה בני מלכות
יג סכין ע"ג מכותהון שנו וחד. מכלל דרשאר שמו
יד - מותר לאחר אפילו ע"ג מכה. שמואל נמי
טו הכי היה פליגי:
טז ולא
יז שחל להיות בשבת. **שנאמר** "ויהי ביום השלישי בהיותם באו"בים". תניא פנותיה דרבא: **מרחיצין**
יח **הקפון** בין לפני מילה בין לאחר מילה. **ביום ראשון - פדרבון**, וביום השלישי שחל להיות בשבת -
יט **מולפין עליו ביד**, ר"א בן עזריה **אומר**: **מרחיצין** את הקפון ביום השלישי שחל להיות בשבת. **ואע"פ**
כ **שאין ראהו דרבן** - וגר' דרבא. **שנאמר** "ויהי ביום השלישי בהיותם באו"בים". **שלאו מולפין -**
כא **אין מולפין לא בבום ולא בכלי**. **אבל ביד**. **אתאן לתנא קמא**. מאי "אע"פ שאין ראהו
כב **דלרב רב דלרבא**? **משום דקרו ל' לא** סליק בשרא תניא. **קפון - סליק** ביה בשרא תניא. **ההוא**
כג **דהא לא קמיה דרבא**, אורי ליה כשמעמיה. **איחלש רבא**. אמר אנא **בהדי תרנוינא דסבי למה** ל?
כד **אמר** ליה **רבנן דרבא**: **והתנא כותיה דרמו** אמר להו **מתנינן פותיהו דרבא**. **מפאי - מדקאמר**
כה **"רבי אלעזר בן עזריה אומר**: **מרחיצין את הקפון ביום השלישי שחל להיות בשבת**". **אי אמרת**
כז **בשלמא תנא קמא מולפין קאמר - היינו דקאמר ליה ר"א בן עזריה מרחיצין**. אלא אי אמרת תנא
כח **קמא מרחיצין ביום הראשון קאמר**, ומולפין ביום השלישי - **האי "רבי אלעזר בן עזריה אומר**
כט **"אף מרחיצין" מיבעי ליה** כי אתא רב דימי אמר **רבי אלעזר: הלכה כר"א בן עזריה**.
ל **הו בה כמעברא: הרהצת כל גופו או הרהצת מילה?** אמר להו **ההוא מרבנן**, **ורבי יעקב שמויה:**
לא מסתברא, **הרהצת כל גופו**. **דאי ס"ד הרהצת מילה - מ' גרע מתמין מילה - גבי מכה**. **דאמר רב:**
אין מונעין תמין ושמן מעל גבי מכה בשבת. מתקוף לה רב **יוסף**: **ולא שני לך בין תמין שהוחמו**
לא בשבת לחמין שהוחמו מע"ש? מתקוף לה רב יוסי: **ומפאי דרבא בחמין שהוחמו בשבת פליגי**.
לא תולמא בחמין שהוחמו בע"ש פליגי? אמר **אבוי**: **אנא בעאי דאישיגי ליה**, **וקדים ושני ליה רב יוסף:**
מפני שפסקה היא לו. **אי תמא נמו**, **כי אתא רבין א"ר אבהו א"ר אלעזר**, **ואמר ליה א"ר אבהו א"ר**
יוחנן: הלכה כר"א בן עזריה, **בין בחמין שהוחמו בשבת בין בחמין שהוחמו מע"ש**. **בין הרהצת**
כל גופו, **בין הרהצת מילה - מפני שפסקה היא לו**. **גופא**, אמר רב: **אין מונעין תמין ושמן מעל גבי**
מכה בשבת. **שלמא אמר:** **זאתו חוץ למכה**, **ושותת וזורד למכה**. **מיתבי:** **אין נותנין שמן ותמין**
על גבי מוך ליתן על גבי מכה בשבת! **התם משום סחיטה**. **תא שמעי:** **אין נותנין תמין ושמן על גבי מוך ששלל גבי מכה בשבת!** **התם**
נמי משום סחיטה. **תניא כותיה דשמואל:** **אין נותנין תמין ושמן על גבי מכה בשבת**, אבל נותנין חוץ למכה, **ושותת וזורד למכה**. **תנו**
רבנן: **נותנין על גבי המכה מוך יבש וספוג יבש**, אבל לא גמי יבש ולא פתיתין יבשין. **קשיא פתיתין אפתיתין!** **ואת - את הבדחת,**
הא - בעתתיקא, אמר **אבוי**: **שמע מפה - הני פתיתין מפה**. **"ספק ואגרונונים כו"**. **תנו רבנן:** **"קרולתו"**. **תנו רבנן:** **ואי דוחה את השבת,**
ולא

אגרונונים

[דף מ"א ע"א]

עד איכן ר' אחא ר' חנניה ר' יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן חלפתא בן תשע ויבן עשר: הלכה ד מתני' עברה שהריחה מאכילין אותה עד שתשוב נפשה חולה מאכילין אותו על פי בקיאיין אם אין שם בקיאיין מאכילין אותו על פי עצמו עד שיאמר דיי: גמ' בתהילה תזכה ברוטב אם שבה נפשה הרי יפה ואם לאו נותנין לה מגופו של איסור. שתי עברות באו לפני ר' מרפון, שלח לגבון תרין תלמידים, אמר לון: אולון ואמרון לון צומא רבה הוא אמרין לקדמייא ושרדו וקרוי עלוי "מבטן אמי אלי אתה" (תהלים כב, יא), אמרין לתינינא ולא שרדו וקרוי עלוי "ורו רשעים מרחם תעו מבטן דברי קזב" (תהלים נה, ד), חולה אמר יכול אני ורפא אמר אינו יכול שומעין לרפא ורפא אמר יכול הוא וחולה אמר איני יכול שומעין לחולה לא צורכא אלא חולה אמר יכול אני ורפא אמר איני יודע ר' אבהו בשם ר' יוחנן נעשה כספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת: הלכה ה מתני' מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו אפלו דברים טמאים עד שיאורו עיניו מי שנשכו פלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר הכבד שלו ר' מתיה בן חרש מתיר ועוד אמר ר' מתיה בן חרש החושש בגרונו מטילין בתוכו סם בשבת מפני שהוא ספק נפשות שפל ספק נפשות דוחה את השבת מי שנפלה עליו מפלת ספק הוא שם ספק אינו שם ספק חי ספק מת ספק נכרי ספק ישראל מפקחין עליו מצאיהו חי כמפקחין עליו ואם מת יניחיהו: גמ' מניין שמאכילין אותו דבילה וצימוקין של תרומה מן הדא ויתנו לו פלח דבילה ושני צמוקים ר' הונא אמר עשרים וארבעה עשרונות שאכל דוד ברעבון אכלן ר' יוחנן מטתיה בן ואכל מה דאשפח קדמוי וקרוי עלוי "החכמה תדחה בעליה" (קהלת ג, יב), תני מאכילין אותו את הפל בפל. נבלה ותרומה מאכילין אותו מתרומה מכל ושביעית מאכילין אותו שביעית חלה וערלה צריכה אמר רבי יוסה קשיתה קומי ר' בא תרומה בעון מיתה ונבלה בלא תעשה ואת אמר הכין כמאן דאמר מאיליהן קבלו עליהן את

[דף מ"א ע"ב]

המעשרות: סימני פלב שוטה פיו פתוחה רירו יורד אוניו סרוחות זכבו נתון בין שתי יריכותיו מחלף לצדדין והכלבין נובחין בו ויש אומרים אף הוא נובח ואין קולו נשמע מה עסקיה דהדין פלב שוטה רב ושמואל חד אמר ריח חזוית עולה עליו והורגה אמר אשה עושה כשפים ובדקת בו גרמני עבדיה דרבי יודן נשייא נשכו פלב שוטה והאכילו מחצר כבד שלו ולא נתרפא מימיו אל יאמר לה אדם שנשכו פלב שוטה ודחה שעקצו חנוור בר ודחה שבעטתו פרדה ודחה ובלבד פרדה לבנה מניין שספק נפשות דוחה את השבת ר' אבהו בשם ר' יוחנן: "אף את שבתתי תשמרו" מיעוט איית דכעי מימר

אמרה תורה חלל עליו שבת והוא יושב ומשמר שבתות הרבה רבי זעירא רבי חייא בשם רבי יוחנן מבוי שפלו עבדו וישאל אהד דר בתוכו ונפלו בו מפלת מפקחין עליו בשביל ישראל של שם עד איכן תרין אמורין חד אמר עד חוממו והורנה אמר עד טבורו מאן דאמר עד חוממו והוא דתנה קנים ומאן דאמר עד טבורו בהוא דתנה רבון תני תרין משיבה ותנשאאל מננה והשואל הרי זה שופך דמים תני כל דבר שהוא של סכנה אין אומר יעשו דברים בעכו"ם ובקטנים אלא אפלו בגדולים בישראל מעשה שנפלה דלקה בהצרו של יוסי בן סמאי בשיחין וירדו בני קצרה של ציפורין לכבותו ולא הניה להן אמר הניהו לנבאי שיגבה את חובו מיד קשר עליו הענן וכבהו ובמצאאי שפת שלח לכל אחד ואחד מהן סלע ולא פרכום שלחן חמישים דינר אמרו חכמים לא היה צריך לעשות בן חד נפתיי הוה מגיריה דרבי יונה נופלת דליקתא במגירותיה דרבי יונה אזל ההוא נפתייא בעי מטפתה ולא שבקיה ר' יונה אמר ליה בנדך מדלי אמר ליה אין ואישתינב בולח ר' יודן דכפר אמי פרס גולתיה על גדישא ונורא מיניה:

הלכה ו מתניתין – הטאת ואשם ודאי מכפרין מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה התשובה מכפרת על עברות הקלות על עשה ועל לא תעשה ועל החמורות הוא תולח עד שיבוא יום הכיפורים ויכפר:

גמרא – תמן תנינן ועל ודון מקדש וקדשיו שעיר הנעשה בפנים וי"כ מכפר ועל שאר עברות שבתורה קלות וחמורות ודונות ושנגות הודע ולא הודע עשה ולא תעשה פריטות ומיתות בית דין שעיר המשתלח מכפר לא היא קלות עשה ולא תעשה לא היא חמורות פריטות ומיתות בית דין רבי יודה אומר ביני מתניתין הקלות והחמורות אותן הקלות בין שעשאן בודון בין שלא עשאן בודון אותן החמורות בין שנתודע לו בהן בין שלא נתודע לו בהן אלו הן הקלות עשה ולא תעשה אלו הן החמורות פריטות ומיתות בית דין בשם שהשעיר הנעשה בפנים מכפר על הדונות ותולח על השנגות

[דף מ"ב ע"א]

בדבר שיש בו חיוב קרבן אף שעיר המשתלח מכפר, ניהא לא הודע, הודע, לא בן תנינן? חיבי הטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יום הכפורים חיבין, וחיבי אשמות תלוין פטורין? אמר רבי בון בר חייא: בין שנתודע לו בהן בין שלא נתודע לו בהן. ולמה לא אמר בשלא נתודע לו בהן? מלתיה אמרה ואפלו לא נתודע לו בהן – יום הכפורים מכפר. תמן תנינן, על אלו חיבין על ודון ברת ועל שנגתן הטאת ועל לא הודע שלחם אשם תלוי, ולא כפר כפר יום הכפורים? רבי שמעון בשם רבי

לוי סוכיה: במוֹרֵד בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הִיא מוֹתְנִיתִין – עֲשֵׂה, אִם עַל פִּי שְׂלֵא עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה – לֹא תַעֲשֶׂה. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: וְהוּא שְׁעֵשֶׂה תְּשׁוּבָה. הֲלָכָה ז', מוֹתְנִיתִין – הָאוּמֵר 'אַחְטָא וְאִשׁוּב אַחְטָא וְאִשׁוּב' – אֵין מוֹסְפִיקוּן בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. 'אַחְטָא וְיִוִּם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר' – אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם – יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר, וְשְׁבִינוּ לְבִין חֲבָרוֹ – אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שְׁיִרְצָה אֶת חֲבָרוֹ. אֵת זֶה דְרַשׁ רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: "מִכָּל הַטּוֹאֲתִיכֶם לִפְנֵי ה' תִּתְהַרְוּ"; עֲבֵרוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם – יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. וְשְׁבִינוּ לְבִין חֲבָרוֹ – אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שְׁיִרְצָה אֶת חֲבָרוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי מִי אַתֶּם מוֹתְהִירִין וּמִי מוֹתְהָר אַתְּכֶם? אֲבִיכֶם שְׁבַשְׁמִים שְׁנֵאמַר: "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים" וְגו'. וְאוּמַר: "מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל ה'", מִה מִקְנֵה מוֹתְהָר אֶת הַטּוֹמְאִים אִם הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹתְהָר אֶת יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר – הָאוּמֵר 'אֵין עוֹלָה מְכַפֶּרֶת'; 'אֵין עוֹלָה מְכַפֶּרֶת עֲלֵי' – מְכַפֶּרֶת הִיא. 'אֵי אִיפְשִׁי שְׁתַּכַּפֵּר לִי' – אֵינָה מְכַפֶּרֶת לּוֹ עַל כְּרָחוּ. 'אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר' – מְכַפֶּרֶת הִיא. 'אֵי אִיפְשִׁי שְׁיַכַּפֵּר לִי' – מְכַפֵּר הוּא לּוֹ עַל כּוֹרְחוֹ. אָמַר רַבִּי תַנְיָנָה בְּרִיהַ דְרַבִּי הֲלָל: לֹא כוּלָּא מִן הַדִּין, בַּר נְשָׂא מִימּוֹר לְמַלְכָּא לִית אַתְּ מְלֻדָּה? וְהַעוֹלָה מְכַפֶּרֶת עַל הַרְהוּר הַלֵּב, מֵאִי טַעְמָא? "וְהַעֲלֵה עַל רוּחְכֶם הָיוּ לֹא תַהֲיֶיהָ", וְכֵן אֵיבֵב אוּמַר: "וְהַשְׁפִּים בְּבִקְרָה וְהַעֲלֵה עֲלוֹת מוֹסַפֵּר בְּלֶם" וְגו', הֲדָא אוּמַר שְׁהַעוֹלָה מְכַפֶּרֶת עַל הַרְהוּר הַלֵּב. רַבִּי אוּמַר: עַל כָּל עֲבֵרוֹת שְׁבַתְוָרָה יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר, הוֹיִן מִן חַפּוּרָק עַל וְהַמַּפֵּר בְּרִית, וְהַמְנִלָּה פְּנִים בַּתּוֹרָה, אִם עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה – מוֹתְכַפֵּר לּוֹ, וְאִם לֹא – אֵינוֹ מוֹתְכַפֵּר לּוֹ. רַבִּי זְבִידָא אָמַר, רַבִּי יֶסֶא מְקַשֵּׁי: מִיֶּסְבוֹר סַבֵּר רַבִּי שְׁיִוִּם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר בְּלֹא תְּשׁוּבָה? רַבִּי אֲשִׁוּיָן, רַב יוֹנָה, רַבִּי בָּא, רַבִּי הֵיידָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֲנָן: מוֹדָה רַבִּי שְׁאֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר אֲלֵא בַּתְּשׁוּבָה, הָא מִיתָה מְכַפֶּרֶת בְּלֹא תְּשׁוּבָה. תַּנְי, יוֹם מִיתָה כְּיוֹם תְּשׁוּבָה. מֵאֵן תַּנְיָנָה? רַבִּי הוּוִי הֲדָא הִיא דַּתְנִינִין: מִיתָה וְיִוִּם הַכַּפּוּרִים מְכַפֶּרֶת עִם הַתְּשׁוּבָה, דְּלֹא כְּרַבִּי. שְׂאֵל רַבִּי מִתִּיהַ בֶּן הַרְשָׁ אֶת רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בִּישִׁיבָה, אָמַר לּוֹ: שְׁמַעְתָּ אַרְבְּעָה חֲלוּקֵי כְּפָרָה שְׁתִּיהַ רַבִּי וְשְׁמַעְתָּ דוֹרְשָׁ? אָמַר לּוֹ: שְׁלֵשָׁה הֵם הוֹיִן מִן הַתְּשׁוּבָה. כְּתוּב אַחַד אוּמַר: "שׁוּבוּ בְּנִים שׁוֹכְבִים", וְכְתוּב אַחַד אוּמַר: "כִּי בְּיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם", וְכְתוּב אַחַר אוּמַר: "וּפְקַדְתִּי בְּשֹׁכְטֵי פִשְׁעֵם" וְגו'. וְכְתוּב אַחַר אוּמַר: "אִם יִכַּפֵּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תִּמְתּוּן", הָא בִּיצַד? עֵבֵר עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְשֵׁב מִיַּד – אֵינוֹ זֶה מִמְקוֹמוֹ עַד שְׁיִמְחַד לּוֹ, עֲלֵיו הַכְּתוּב אוּמַר: "שׁוּבוּ בְּנִים שׁוֹכְבִים". הָעוֹבֵר עַל מִצְוָה בְּלֹא תַעֲשֶׂה וְשֵׁב מִיַּד – הַתְּשׁוּבָה תּוֹלָה וְיִוִּם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר, עֲלֵיו הַכְּתוּב אוּמַר: "כִּי בְּיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם".

[דף מ"ב ע"ב]

הָעוֹבֵר עַל בְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין כְּמוֹזֵד – הַתְּשׁוּבָה וְיִוִּם הַכַּפּוּרִים מְכַפֶּרֶת מְחַצְדָּה, וְהַיִּסְרוּרִין בְּשִׂאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה מְכַפֶּרֶת מְחַצְדָּה, עֲלֵיו הַכְּתוּב אוּמַר: "וּפְקַדְתִּי בְּשֹׁכְטֵי פִשְׁעֵם וּבְנִגְעִים עֲזוּבִים". אָבָל מִי

שנתהקלו בו שם שמים – אין בזה לא בתשובה לתלות, ולא ביום הכפורים לכפר, ולא ביופורין למרק, אלא תשובה ויום הכפורים מכפרין שלישי, והיופורין מכפרין שלישי, והפיתה ממרקת ביופורין, עליו הכתוב אומר: "אם יכפר העון הזה לכם עד תמותו", הוא למדנו, שהפיתה ממרקת. אומר רבי יוחנן: זו דברי רבי לעזר בן עזריה ורבי ישמעאל ורבי עקיבא, אבל דברי חכמים: שעיר המשתלח מכפר, אם אין שעיר היום מכפר. ביצד הוא מכפר? רבי זעירא אומר: כל שהוא. רבי חנניה אומר: בסוף. מה מפקא מביניהון? מת מרד, על דעתיה דרבי זעירא בכר כפר, על דעתיה דרבי חנניה לא כפר. אר"ז מתניתא מסייעא לרבי חנניה: המר בשעיר מה שאין ביום הכפורים, וביום הכפורים מה שאין בשעיר, שיום הכפורים מכפר בלא שעיר, והשעיר אינו מכפר אלא ביום הכפורים. המר בשעיר, שהשעיר מכפר מיד, ויום הכפורים מכפר משתחשף. אומר רבי חזונה: איתתבת קומי רבי ירמיה ואמר: תפתר שהיה בדתן להביא שעיר אחר ולא הביאו. רבי יוסי בי רבי בון בעי: ואין הקדוש ברוך הוא רואה את הנולד? ויכפר מיד! שמואל אומר: הוון דהטא על חכריה – צריך מימר ליה סרהית עלה, ואין קבלית – הא טבאות, ואין לא – מייתי בני נש ומפנים ליה קומיהון, הדיא היא דכתיב: "וישר על אנשים", יעשה שורה של אנשים ויאמר: "הטאתי וישר העויתי ולא שונה לי", אם עשה בך, עליו הכתוב אומר: "פדה נפשו מעבר בשחת ודחתו באור תראה". מית – צריך מפיסתיה על קיברתיה ומימר: סרהית לה. תני, עברות שנתודה עליהן ביום הכפורים שעבר – אינו צריך להתודות עליהן יום הכפורים הבא. אם עשה בך, עליו הכתוב אומר: "שב על קאו כסיל שונה באולתו". תני, רבי לעזר אומר: הרי זה זריו ונשכר. מאי טעמא דרבי לעזר? "והטאתי נגדי תמיד". מה מקום רבי אליעזר טעמא דרבנן, ככלב שב על קאו כסיל שונה באולתו? בשונה באותה העברה. מה מקומין רבנן טעמא דרבי לעזר, והטאתי נגדי תמיד? שלא יהו בעיניו כאלו לא עשאן, אלא בשעשאן ונמחל לו. מצות הודוי: ערב יום הכפורים עם השכח עד שלא נשתקע במאכל ובמשתה, אף על פי שנתודה בערבית – צריך להתודות בשחרית. אף על פי שנתודה בשחרית – צריך להתודות במוסף. אף על פי שנתודה במוסף – צריך להתודות במנחה, אף על פי שנתודה במנחה – צריך להתודות בנגילה, שכל היום בשר לודוי. ביצד הוא מתודה? רבי ברכיה בשם רבי בא בר בינה: רבנן הטאתי ומרע עשיתי, ובדעת רעה הייתי עומד, ובדרך רחוקה הייתי מהלך, וכשם שעשיתי – איני עושה, יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתכפר לי על כל פשעי ותמחל לי על כל עונותי ותסלח לי על כל חטאתי. תני, צריך לפרט את מעשיו דברי יהודה בן בתירה. רבי עקיבא אומר: אינו צריך לפרט את מעשיו. מאי טעמא דרבי יהודה? "אנא הטא העם הזה הטאה גדלה ויעשו להם אלהי וזב". מה עבד לה רבי עקיבא? מי גרם להם? אנני! שהרביתי להם כסף וזב. למה? שאין חמור נחק אלא מתוך כפיפה של הרובין. כתיב: "מקנה ישראל ה'" וגו'; מה המקנה מטהר את הטמאים – אף הקדוש ברוך הוא מטהר

את ישראל. וכן אומר: "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מפל טמאותיכם ומכל גלויותיכם אטהר אתכם".

הדרן עלה מסכת יומא והדרה עלן מסכת יומא

הדרן עלה מסכת יומא, והדרה עלן. דעתן עלה מסכת יומא, ודעתה עלן. לא נתנשי מנה מסכת יומא, ולא נתנשי מנה, לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמונתנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא. חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רבי ש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך פמינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה בלנו אנהנו וצאצאנו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שמה ולומדי תורתך:

מאני תהפמינו מצותה, כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בהקויה, למען לא אבוש: לעולם לא אשיב פקודיה, כי גם הייתי: ברוך אתה יי למדני חסדך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפיעים והם משפיעים, אנו משפיעים לדברי תורה והם משפיעים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שאנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לחיי העולם הבא. ואני אבטח בה.

יהי רצון מלפניך יי אלהי, פשם שעורתי לסיים מסכת יומא, פן מעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיים, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך פאהבה, וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, ועמוד לי ולרועי, שלא תמוש התורה מפני ומפי ירועי ונרועי עד עולם, ותתקום בי, בהתהלכה תנחה אתך, פשכבה תשמור עליה, ונקויצות היא תשיחה: כי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לה שנות חיים: אנך גמים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד: יי עז לעמו וימן, יי וברך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' – ספא שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה – פסולת. ורבי יהודה מכשיר. ושאניה גבוהה עשר טפחים, ושאין לה שלש דפנות, ושהמתה מרבה מצלתה – פסולה.

גמרא – רבי יוסי אמר לה סתם. רבי אחא בשם רב רבנן: ולפין לה מפתחו של היכל. ורבי יודה וליף לה מפתחו של אולם. אם מפתחו של אולם דיו ארבעים אמה, דתנן תמן: פתחו של אולם גובהו ארבעים אמה ורחבו עשרים אמה. תני רבי הויה: אפלו ארבעים חמשים אמה. תני בר קפרא: אפלו מאה אמה. אמר רבי אבין: רבי יודה דעתיה ורבנן דעיתהון. דתנינן תמן, וכן גשרים הפלשין – מטלטלין תהיתיהו בשבת; דכרי רבי יהודה. והכמים אוסרין. הוה מה דאת אמר תמן, את רואה את הפלתירה באלו היא יורדת וסותמת. כן את אמר הכא, את רואה את התקרה באלו היא יורדת וסותמת. היא דעתייה דרבי יהודה בסבת. היא דעתייה דרבנן בסבת. היא דעתייהו דרבנן. ולא דמי, יש דברים פשרים בסבת ופסולים במבוי, פשרים במבוי ופסולים בסבת. דוקרנין פשרים בסבת ופסולים במבוי. ותני כן, הכי ארבעה דוקרנין וספד על גביהו, בסבת פשר ובמבוי פסול. הדיא דאת אמר, בגבוהין שלשה למעלה מכתל המבוי. אכל אם אינן גבוהין שלשה למעלה מכתלי המבוי – פשר. בשאין כהן רחב ארבעה. אכל אם יש כהן רחב ארבעה אפילו גבוהין כמה – פשר. דפנות פשרות בסבת ופסולות במבוי. תני כן, שתים כהלקתן והשלישית אפלו טפה. רבי הויה בשם רבי יוחנן: שתים של ארבעה ארבעה טפחים. והשלישית אפלו טפה פשר. ובמבוי עד שיהא מגפף מארבע ריהותיו. רחב מעשר אמות – בסבת פשר ובמבוי פסול. הדלה עליה את הגפן את הדלעת ואת הקפוס וספד על גביו – פסולה. הדיא דאת אמר על בית סאתים, אכל יותר מבית סאתים – נעשית במחיצה שהוקפה ורעים, שאין מתר לטלטל בה אלא בארבע אמות. המתה מרבה מצלתה – בסבת פסולה במבוי פשר. סבת מקרה – פסולה, מבוי מקרה – פשר. רבי אחא בשם רבי הושעיה: לא סוף דבר מקרה. אלא אפלו

[דף א' ע"ב]

נתן מלתרה ויש בה רחב ארבעה טפחים – מתרת את המבוי. אילו בית שהוא גבוה מפמה שפוא אינו תיב בפעקה? אינו תיב במוזזה? אלא בית מקרה ואין סבת מקרה. מצינו סכוד שהוא בקרוי, דתנינן תמן, הרחיק את הסכוד מן הדפנות שלשה טפחים פסולה. אלא בית מגפף ואין סבת מגפפת.

והרי אכסדרה שנפרצה במלאה לרשות הרבים. רבי אילא בשם רב ורבי יוחנן, תריהון אמרין: מוטלין בכלה. מאי פדוין? רבי אבהו בשם רבי יוחנן: התורה אמרה – "בפכת תשבו", עד גשרים אמה את יושב בצלה של ספה. מעשרים אמה ולמעלן – את יושב בצלן של דפנות. אמר רבי יונה: הדיא דאת אמר, בנתונה למעלה מעשרים אמה לדפנות, אבל אם היתה נתונה למטה מעשרים אמה לדפנות – בשרה. אמר ליה רבי יוסה: על דעתך דאת אמר בדפנות הדכר תלוי, ניתני ספה שהיא נתונה למעלה מעשרים אמה לדפנות – פסולה. רבי בא בשם רב: בשאינה מחוקקת אלא כדי ראש ורבו ושלחנו. אבל אם היתה מחוקקת יותר – בשרה. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יאשיה: בשאינן דפנותיה עולות עמה, אבל אם היו דפנותיה עולות עמה – בשרה. והא מתניתין פליגא! אמר רבי יהודה: מעשה בסבתה של הילני המלכה בלוד שהיתה גבוהה יותר מעשרים אמה, והיו חכמים נכנסין ויוצאין בה ולא אמר אדם דבר. אמרו לו: מפני שהיא אשה ואין אשה מצוה על המצות. אמר להן: אם משם ראיה? והלא שבועה בנים תלמידי חכמים היו לה! אית לה מומר בסבתה של הילני בשאינה מחוקקת אלא ראשו ורבו ושלחנו? אלא בשאינן דפנותיה עולות עמה. מסתברא מה דאמר רבי יאשיה: לית היא פליגא, דכן ארזיהון דעתירייא, מייעבד דפנתא קלילן די ייא קרייה גליל.

רב הושיע בעי: הכיא נסר ונתנו

[דף ב' ע"א]

על גבי חוליה של עמוד, פשיטא אם ימוד מן הנסר יש באן גשרים אמה. אם ימוד מן הנרקע אין באן גשרים אמה. מה את עביד ליה? באויר פסול? בסכך פסול? אין תעבדיניה באויר פסול – פוסל בשלשה טפחים. אין תעבדיניה בסכך פסול – אינו פוסל אלא בארבע אמות. רבי יוסה בי רבי בון בשם חזקיה: מפני מה אמרו סכך פסול אינו פוסל אלא בארבע אמות? שלא בא אלא להיתירה של ספה. אמר רבי מיישא: ותמה אנא, הדי רב הושעיה צריכא ליה? ולמה לא יליף לה מן הדיא דרבי בא בר ממל? דתנינן תמן: המישלשל דפנות מלמעלן למפון, אם גבוה מן הארץ שלשה טפחים – פסולה. ואמר רבי בא בר ממל: בשאינו יושב ואוכל בצלן של דפנות, אבל אם היה יושב ואוכל בצלן של דפנות – בשרה. אמר רבי יוסה: לית הדיא דרבי בא בר ממל אולפן, מן מתניתין יליף לה רבי בא בר ממל, דתנינן תמן: בצוצטרא שהיא למעלה מן הים – אין ממלין הימניה בשבת אלא אם בן עשו לה מדיצה גבוהה עשרה טפחים בין מלמעלן בין מלמפון. ואמר רבי זעירא, רב יהודה בשם רב: והוא שתהא מהיצה משקעת בפנים במלואו של דלי. ולא דמיו, ים – פרמלית היא, אינה לא רשות היתיד ולא רשות הרבים. ברם הכא, התורה אמרה: "בפכת תשבו", מקרקע ספה את מודד גשרים אמה.

[דף ב' ע"ב]

היתה למטה מעשרה ותולה בה עטורין שהן ראויין לספד בהן - מומעטין בה לפסול. ואם לאו - מומעטין בה לכשר. היתה למעלה מעשרים אמה ותולה בה עטורין שהן ראויין לספד בה - מומעטין בה לכשר, ואם לאו - מומעטין בה לפסול. אמר רבי שמוי: בשם שאמרו למעלן בה אמרו למפון. קש ותבן אין מומעטין בה, עפר וצורות - מומעטין. אמר רבי יוסה בי רבי בון: עלו בו עשבים - אין מומעטין בה. מנין למעלה מעשרה שהיא רשות אחרת? רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: "ונועדתי לה שם ודברתי אתה מעל הכפרת". וכתיב: "אתם ראייתם כי מן השמים דברתי עמכם". מה דבור שנאמר להלן - רשות אחרת, אף דבור שנאמר כאן - רשות אחרת. וארון לא תשענה? רבי זעירה בעי: מנין לכפרת שהיא טפה? תנא רבי חנינה בן שמואל: כל הכלים שהיו במקדש נתנה התורה מדת אורכן ורחבן ושעור קומתן, חוץ מן הכפרת שנתנה התורה מדת ארבה ורחבה, ולא נתנה שעור קומתה. ונלמדינה מפלי קטן שבמקדש - "ועשית לו מסגרת טפה סביב" - מה כאן טפה אף כאן טפה. או אינו אלא "ועשית זר זהב למסגרתו סביב" - מה כאן כל שהוא אף כאן כל שהוא? מאי בדין: רב אחא בר יעקב אמר: "פני", אין "פני" פהותים מטפה. רבי יוסה בעי: אילו מגדל שהוא עומד בתוך הבית גבוה כמה שפא אינו מתר להשתמש מתוכו לבית ומן בית לתוכו? אלא בשעת שהיה מרבע להן את הרוחות אנו קימין. ניהא כמאן דאמר באמת ששה. ברם כמאן דאמר באמת הכושה. וארון לא שבעה טפחים ומחצה הוא? רב יעקב בר אחא אמר: דבית רבי ינאי ורבי שמעון בן יוצדק. חד יליף לה מן הארון. והורגה יליף לה מן העגלות. ולא ידעינן מאן דיליף לה מן הארון מאן דיליף לה מן העגלות. מסתברא דבית רבי ינאי יליף לה מן הארון, דבית רבי ינאי אמרי: ארון תשעה וכפרת טפה. ורבי שמעון בן יוצדק יליף לה מן העגלות. רבי זעירה בעי: מנין לעגלות שהן גבוהות עשרה? אמר רבי יוסה: ואפלו תימר גבוהות עשרה. לא בן תני בשם רבי נחמיה: "צב"

[דף ג' ע"א]

כמין קמורסטה היו. אילו חור ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבע, שפא אינו אסור להשתמש מתוכו לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכו? אלא בשעה שהיו מושיטין את הקרשים מוזו לזו תרומות היו. תני, רבי אומר: ארבע אמות אף על פי שאין שם ארבע דפנות. רבי שמעון אומר: ארבע דפנות אף על פי שאין שם ארבע אמות. רבי יהודה אומר: ארבע אמות וארבע דפנות. וכן היה רבי יהודה מתיב במוזותה. אף על פי שאין שם ארבע אמות וארבע דפנות. מסתברא דרבי יהודה יודה לאילין רבנן. ואילין רבנן לא יודין לרבי יהודה, שאף על פי שיש שם ארבע אמות וארבע דפנות

שהיא פטורה מן המזוזה ואינה מובלת בפעשוות. רבי שמעון אמר: ארבע ורבנן אמרי: שלש. מה טעמו דרבנן? "סבות", "סבות", "סבות" – הרי שלש, אחד למעלה ושתיים למטה והשלישית מדבריהן. מה טעמא דרבי שמעון? "סבת", "סבת", "סבות" מלא – הרי ארבע, אחת למעלה ושלוש למטה והרביעית מדבריהן. רבי תייה בר אדא אמר: תרינן אמורין, חד אמר טעמו דרבנן וחד אמר אמר טעמא דרבי שמעון. מה טעמו דרבנן? "וסבה תהיה לצל יומם מחרב" – הרי אחת למעלה, "סבות", "סבות" – הרי שלש. מאי טעמא דרבי שמעון? "וסבה תהיה לצל יומם מחרב" – הרי אחת למעלה, "סבת", "סבת", "סבות" מלא – הרי ארבע. רבנן דמירין שמעון טעמא דרבי שמעון וטעמו דרבנן מן תדין קריא: "וסבה תהיה לצל יומם מחרב" – הרי אחת. וילמחסה ולמסתור" – הרי שתיים. "מזרם וממטר". רבנן עבדין מזרם וממטר בי אחת. רבי שמעון עבד מזרם וממטר בי שתיים. ונתני בן, שתיים בהלכתן והשלישית אפילו טפה. רבי תייה בשם רבי יוחנן: שתיים של ארבעה ארבעה טפחים, והשלישית אפילו טפה – בשר. רב הושעיה בעי: אותן של טפח שנתנן באמצע מהו? חזר ואמר: אותן של ארבעה טפחים שנתנן באמצע, מה הו? רבי יעקב בר אהא: ביהדין עובדא אתא קומי רבי יסא ואכשר. ונתני בן, חצר שהעמידו מקיפין אותה הרי העמידו כדפנות. והא מתניתא פליגא! עשויות בהלכתן – בשורות, שלא בהלכתן – פסולות. סברין מימר באמצע. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: אלו שלא כנגד אלו. רב אמר:

[דף ג' ע"ב]

אותה של טפח צריכה שתהא משובה מן הכתל טפה. שמואל אמר: אפילו כנוסה כפוח רואין אותה כאלו היא יוצא. רבי בא היננא בר שלמיה, רב ירמיה בשם רב: אפילו כנוסה כפוח – רואין אותה כאלו היא יוצא. רבי יעקב בר אהא אמר: רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש חד ביהדין וחד ביהדין. בהנא ואסא עלון והוון קומי רב בהדא דשמואל. רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי: והוא שתהא נתונה בתוך שלשה טפחים בלתיים. רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יוסי בן הנינא: געין ארבעה קנים בארבע זוויות של פרום, וקשר גמי מלמעלה – מצייל משם פאה. אמר רבי יוחנן: כמחיצת שבת כן מחיצת פלאים. אמר רבי יוחנן: מעשה שהלך רבי יהושע בן קרח אצל רבי יוחנן בן נורי לנגינד, והראוהו שדה אחת וביתרתה' היתה נקראת, והיו שם פרצות יותר מעשרה, והיה נוטל אעיס וסותם, ודוקרנים וסותם, עד שמעטן פחות מעשרה. אמר: כזה בן מחיצת שבת. אמר רבי תייה: מתניתא אמרה – בן מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה. אם אומר את שהפאה מצלת יותר מעשר – דין חבל אחד. רבי יונה אמר, רבי הושעיה בעי: הוה פאה מה את אמרת? מלמעלה? מן הצד? אין תימר מלמעלה – כל שבן מן הצד. אין תימר מן הצד הוא מלמעלה לא, אין תימר מלמעלה יאות אמר רבי

חגי. אין תימר מן הצד לא אמר רבי חגי כלום. רבנן דחיפא בשם רבי שמעון בן לקיש: לגבה אפלו עד מאה אמה. אמר רבי יודן: הדיא דאת אמר לענין פלאים, אבל לענין פאה – לא תהא פאה גבוהה מן הקורה. אמר רבי יוסי: היא פלאים היא שבת. על דעתיה דרבי יוסה, מה בין פאה מה בין קורה? קורה מצלת מורה אחת, פאה אינה מצלת עד שתהא מוגפפת מארבע רוחותיה. ואתיא כהיא דאמר רבי זעירא בשם רב המנונא: פאה אינה מצלת עד שתהא מוגפפת מארבע רוחותיה. אמר רבי בא בר מקל: מוטריפלויות שבבבוכים – אסור לטלטל תחתיהן, מפני שהן סוף תקרה, ואין סוף תקרה מצייל משם פאה. אמר רבי פנחס: אתא עובדא קומי רבי ירמיה בארבע עמודים ועליהם ארבעה פיסטלויות, והתיר לטלטל תחתיהן משום פאה. רבי בון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא: פאה, מהו שתצייל בסכה. אמר לון: פאה מצלת בסכה. סוף סכה, מהו שצייל בסכה? אמר לון: אין סוף סכה מצייל בסכה. מה בין זה לזה? זה נעשה לכף, וזה אינו נעשה לכף. אמר רבי אבהו: כל אילין מיליאי – לענין משא ומתן, הא להורות – אסור להורות.

[דף ד' ע"א]

מה אם סוכה קלה את אמר אסור, שבת החמורה לא כל שכן? רבי בון בר הויה בעא קומי רבי זעירא: מאן תנא פאה מצלת לא רבי יוחנן בן נורי? אמר ליה: אדחי תנא. נמצאת אומר לענין פלאים כל הפחות משלשה בסתום, משלשה ועד ארבעה, אם העומד רבה על הפרוץ – מתר, ואם הפרוץ רבה על העומד – אסור. מארבעה ועד עשר, אם העומד רבה על הפרוץ – מתר, ואם הפרוץ רבה על העומד, כנגד העומד – מתר, כנגד הפרוץ – אסור. יותר מעשר, אף על פי שהעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומד – מתר, כנגד הפרוץ – אסור. לענין שבת, כל הפחות משלשה בסתום. משלשה ועד ארבעה, מארבעה ועד עשר, אם העומד רבה על הפרוץ – מתר, ואם הפרוץ רבה על העומד – אסור. יותר מעשר, אף על פי שהעומד רבה על הפרוץ – אסור. רבי חנניה רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן: לית כאן משלשה ועד ארבעה – יש כאן פריצה שלשה אין כאן מקום ארבעה. מתיב רבי מנא והתנינן, מקיפין כקנים וקנה יש לו מקום; אמר ליה: לא תתיביני פחות משלשה, שכל הפחות משלשה בסתום הוא. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: מכל מקום, מפיון שהעומד רבה על הפרוץ – מתר. ראשי פסל היוצאין מן הסכה – נדונין בסכה. רבי חונה בשם רבנן דתמן: ובלבד על פני קלה. רבי יעקב בר אחא רבי יסא רבי יוחנן בשם רבי הושעיה: ואפלו כנגד הדפן. רבי יעקב בר אחא, רבי תיאי, רבי יוחנן בשם רבי הושעיה: ואפלו שלא כנגד הדפן. על דעתיה דרבי יסא ניקא, על דעתיה דרבי הויה בר בא, מה היקלטה פה חמתה מרבה מצלתה. ושחמתה מרבה מצלתה פסילה. הא מחצה למחצה בשרה. סכה מדבוללת שצלתה מרבה מחמתה בשרה. הך את אמר 'בשרה',

והכא את אמר פסולת? רבנן דקיסרין רב יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה: שניא היא באלין שדרבו לפסע.

[דף ד' ע"ב]

הלכה ב', מתניתין – ספח הישנה, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. איזו היא הישנה? כל שעשאה קדם לחג שלשים יום, אבל אם עשאה לשם החג, אפלו מתהלת הישנה בשרה.

גמרא – תני, צריד לחדש בה דבר. חבריא אמרו: טפה, רבי יוסה אומר כל שהוא. מאן דאמר כל שהיא, ובלבד על פני פלה. אף במצה בן. מצה הישנה, תפלוגתא דבית שמאי ודבית הלל. אמר רבי יוסה: דברי הכל היא. מפיון שלא עשאה לשם פסח – דבר בריא שלא דקדק בה. סבת הרועים סבת היוצרים – בשרה. סבת הכותים, עשויה פהלכתה – בשרה, שלא פהלכתה – פסולת. העושה ספח לעצמו, מהו אומר? ברוד אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות ספח. לאהר? לעשות ספח לשמו. נכנס לישב בה, אומר: ברוד אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בפסה. משווא מברך עליה בלילי יום טוב הראשון – אינו צריד לברך עליה עוד מעתה. תנין בר בא בשם רב: זמן, מפיון שחשבה, מהו שיהא צריד להזכיר זמן? רב הושעיה אמר: צריד להזכיר זמן. רבי אילא אמר: צריד להזכיר זמן. רבי זבדא אמר: צריד להזכיר זמן. רבי יודא בר פזי בשם רבי חמה אבוי דרבי אושעיה: מפיון שחשבה – צריד להזכיר זמן.

הלכה ג', מתניתין – העושה סבתו תחת האילן – כאלו עשאה בתוך הבית. ספח על גבי ספח – העליונה בשרה והתחתונה פסולת. רבי יהודה אומר: אם אין דיורין בעליונה – התחתונה בשרה.

[דף ה' ע"א]

גמרא – שני סכין זה על גבי זה, העליון חמתו מרבה מצלתו. התחתון אין חמתו מרבה מצלתו, על ידי זה ועל ידי זה צלתן מרבה מחמתן. פסה יהא ביניהון ויצטרפו? תריין אמורין, חד אמר: עשרה וחרנה אמר: ארבעה. מתיב מאן דאמר עשרה למאן דאמר ארבעה: משום אהל מצאנו אהל שהוא טפה. רבי יהודה אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה בשרה – מה דיורין ממש, או אפלו ראויה לדיורין? מן מה דתנא חד סב קומי רבי זעירא: ואפלו התחתונה בשרה, לית בר נש אמר: 'אפלו' אלא דהוא מודה על קדמיותא, תדא אמרה דיורין ממש.

הלכה ד', מתניתין – פרום עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר, או שפרס על גבי הקנוף – פסולה. אבל פרום הוא על נקליטי המטה.

גמרא – תני, תולה בה קיטיות – בשירה. אמר רבי חנניה: הדיא דאת אמר: מן הצד, הא מלמעלן – פסולה. או תחתיה מפני הנשר – אמר רבי יוסה: לא אמרו אלא מפני הנשר,

[דף ה' ע"ב]

הא שלא מפני הנשר – בשירה. אבל פרום הוא על נקליטי המטה – רבי ביבי בשם רבי יוחנן: שכן הוא עושה חלל באצילי ידיו.

הלכה ה', מתניתין – הדלה עליה את הנפן את הדלעת ואת הקפוס וספד על גבן – פסולה, אם היה הספוד הרבה מהן או שקצצן – בשירה. וזה הכלל: דבר שהוא מקבל טמאה, אם אין גדוליו מן הארץ – אין מסבכין בו. וכל דבר שאינו מקבל טמאה וגדולו מן הארץ – מסבכין בו.

גמרא – רבי בא בשם רבי: והוא שידלה אותן לקב. רבי יעקב בר אבהו בשם רבי זעירא: צריך לנענע. אמר רבי יוסה: תרתיהון לקולה, הדלה אותן לקב אף על פי שלא נענע, נענע אף על פי שלא הדלה אותן לקב. רבי בא היננא בר שלמיה, רב ירמיה בשם רב: סבכה בשלכיות – פסולה. בןכרים – בשירה. בנקבות – פסולה. באניצי פשתן – פסולה. בהוצני פשתן – בשירה. סבכה בתכלים, אית תניי תני: בשירה. ואית תניי תני: פסולה. מאן דמר בשירה – בתכלים של סיב, ומאן דאמר פסולה – בתכלים של פשתן. אמר רבי יוחנן: בתיב "באספה מוגרנד ומיקבד" – מפסלת שבגרון ושבגב את עושה לך סבה. רבי שמעון בן לקיש אמר: "ואד יעלה מן הארץ". אמר רבי תנחומה: דין פדעתייה ודין פדעתייה. רבי יוחנן דו אמר עננים מלמעלה היו – דו יליף לה "מאספה". רבי שמעון בן לקיש אמר עננים מלמטן היו – דו יליף לה מעננים. אמר רבי אבין: דין פדעתייה ודין פדעתייה. רבי יוחנן דו מדמי לה כמשלח לחברו חבית ומנקתה. רבי שמעון בן לקיש דו מדמי לה כהן דאמר לחבריה:

[דף ו' ע"א]

שלה קופתה וסב לה הפיו.

הלכה ו', מתניתין – חבילי קש וחבילי עצים וחבילי ורדים – אין מסבכין בהן. אם התירן – בשורות, וכלן פשרות לדפנות.

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק שְׁבִיעִי

א. ארבעה עשר שחל להיות בערב שבת - משלשלין את הפסח לתנור עם חשכה, ועושין לו למודין, ונותנין עליו מערב שבת, ונותן על גביו כסוי ונוטלו בשבת, ובלבד שלא יחזיר. ואם החזיר - הרי זה חייב, מפני שבא לידי מרות, והממרח בשבת - הרי זה חייב חטאת. מבקרו ועודה בתנור. אם נצלה - נוטלו, ואם לאו, ממתין לו עד שיצלה. נצלה החיצון ולא נצלה הפנימי - קולף ואוכל עד שמגיע לנא':

ב. הפסח מחזירין אותו שלם, ואין מחזירין אותו חתיכות; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: בשבת, בין כף ובין כף אסור, וביום - טוב בין כף ובין כף מתיר. אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הפסח שמחזירין אותו שלם ואין מחזירין אותו חתיכות, על מה נחלקו? על האברים, שבית שמאי אומרים: אין מחזירין. ובית הלל אומרים: מחזירין:

ג. יתום ששחטו עליו אפטרופסין - יאכל, ובמקום שהוא רוצה. המנה על אחד מהן - אוכל במקום שהמנה. המנה על שני פסחים - יאכל מאיזה מהן שירצה ראשון. רבי שמעון אומר: לעולם ממנין על הפסח, עד שישחט, ומושכין ידיהן ממנו עד שירק עליו את הדם:

ד. לא ישחט אדם את הפסח על ידי בנו ובתו הגדולים, ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו אלא מדעתן. אבל שוחט הוא על ידי בנו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים, בין מדעתן ובין שלא מדעתן. וכלן ששחטו לעצמן ושחט רבן עליהן - יוצאין בשל רבן, ואין יוצאין בשל עצמן, חוץ מן האשה שיכולה למחות. עבד עברי, ומי שחציו עבד וחציו בן חורין -

אוכלין משל עצמן. עבד של שני שתפין - אוכל משל שניהן. המנה על אחד מהן - אוכל במקום שהמנה. המנה על שני פסחים - אוכל מאיזה מהן שנושחט ראשון. ואם שחט שניהם כאחד - אוכל משל שניהם. שחט רבו מה אמר לו - שניהם יצאו לבית השרפה, וצריכין לעשות פסח שני. רבי נתן אומר: אין צריכין לעשות פסח שני, שכבר נזרק הדם עליהן:

ה. בני חבורה שנמנו על הפסח, אם יש כזית לכל אחד ואחד - יאכלו, ואם לאו - לא יאכלו. נמנו עליו זה אחר זה, הראשונים שיש להם - יאכלו, והאחרונים - לא יאכלו, וצריכין לעשות פסח שני; דברי רבי. רבי נתן אומר: אין צריכין לעשות פסח שני, שכבר נזרק עליהן הדם. בני חבורה שרצו למנות אחרים לפסחיהן - הרשות בידן, רצו להמשיך ולהמנות אחרים על פסחן - הרשות בידם, רצה להמשיך ולהמנות אחרים על חלקו - הרשות בידו, לעולם נמשכין והולכין, ובלבד שנושחט אחד מחבורה ראשונה; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: בין מחבורה ראשונה בין מחבורה אחרונה, ובלבד שלא יניחו את פסחו כמות שהוא. בני חבורה שרצו להמנות אחרים על חלקן - הרשות בידם, והמעות חלין. רצו להמשיך, להמנות אחרים על חלקן - הרשות בידם, והמעות חלין:

ו. הממנה אחרים על חלקו - הרשות בידו, המעות חלין. רצה להמשיך להמנות אחרים על חלקו - הרשות בידו, המעות חלין. הממנה אחרים על חגיגתו - המעות חלין, רצה להמשיך ולמנות אחרים על חגיגתו - המעות חלין:

ז. המוכר עולתו ושלמיו - לא עשה כלום. והמעות כל שהן - יפלו לנדבה, ואין צריך לומר בחטאת ואשם. בני חבורה שמתו מקצתן או שנטמאו מקצתן - השאר אוכלין

1 נְסָרִים.

אומרים: טובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים: הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר. אחד נכרי שמל ואחד שפחה שטבלה. רבי אליעזר בר צדוק אומר: איסטרטיטוט היו שומרי צירין היו בירושלים, שטובלין ואוכלין פסחיהן לערב:

י. בני חבורה שנטמא אחד מהן, ואין ידוע איזה הוא - צריכין לעשות פסח שני. צבור שנטמא אחד מהן, ואין ידוע איזו הוא, עושין אותו בטמאה. בני חבורה שהמנה אחד עמהן, אפלו מן הצדקה - הרי זה חולק עמהן בעורות. בני חבורה שטעו ואכלו פסחיהן של חבריהם, אומרים להם: 'אכלו את שלנו ואכלו את שלהם', ונמצאת יבלת בעורו של אחד מהן - צריכין לעשות פסח שני, עשו פסח שני וטעו ואכלו את פסחיהן של חבריהן, אומרין להם: 'אכלו את שלנו, אכלו את שלהן', ונמצא יבלת בעורו של אחד מהן - צריכין לעשות פסח שני. נמצאו אוכלין ארבעה פסחים וירי חובתן לא יצאו. חמש חבורות שנתערבו פסחיהן, ונמצא יבלת בעורו של אחד מהן - צריכין לעשות פסח שני:

מסכת פסחים פרק שמיני

א. אלו שעושים את השני: הזבים, והזבות, והמצרעין, ונדות, ובועלי נדות, היולדות, השוגגין, והאנוסין, והמזידין, והטמא, ומי שהיה בדרך רחוקה. אם פן, למה נאמר (במדבר ט, י): 'טמא או שהיה בדרך רחוקה' - ? שבא הפתוב לפטרו מן הכרת. רבי עקיבא אומר: נאמר: 'טמא נפש', ונאמר: 'בדרך רחוקה', מה טמא שספק בידו לעשות ואינו עושה, אף דרך רחוקה שספק בידו לעשות ואינו עושה. רבי אליעזר אומר: נאמר 'רחוק מקום' במעשר, ונאמר 'רחוק מקום' בפסח, מה 'רחוק מקום' האמור במעשר - חוץ למקום אכילתו, אף 'רחוק מקום' האמור בפסח - חוץ למקום אכילתו. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: חוץ למקום עשיתו. אמר רבי יוסי:

ואין חוששין. בני חבורה שהיה אחד בהן שהיו ידיו של אחד מהם יפות, רשאין לומר לו: 'טול חלקך וצא', ולא מפני שהוא פסח, אלא אפלו חמשה ועשו סבלת, רשאין לומר לו: 'טול חלקך וצא לך'. רצו לעשות עמו טובה - בא ואוכל עמהם. מצורע - מסגר שוחטין עליו בשביעי. מחלט - שוחטין עליו בשמיני. יולדת - שוחטין עליה ביום ארבעים לזכר ביום שמונים לנקבה. וכלן שנטמאו, בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים - הרי הן כמפקח את הגל, וצריכין לעשות פסח שני. רבי שמעון בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: מפקח בגל עתים פטור עתים חביב, כיצד? גל עגול ונמצא טמאה תחתיו - חיב. גל ארוך ונמצא טמאה תחתיו - פטור:

ח. היה טמא בשעת שחיטה וטהור בשעת זריקה, טהור בשעת שחיטה וטמא בשעת זריקה - הרי זה אינו אוכל, וצריך לעשות פסח שני. חולה בשעת שחיטה, ואינו יכול לאכול כזית, חלים בשעת זריקה ויכול לזבל כזית. חלים בשעת שחיטה ויכול לאכל כזית, וחולה בשעת זריקה ואינו יכול לאכל כזית - הרי זה אינו אוכל, וצריך לעשות פסח שני, לעולם אינו יוצא ידי חובתו עד שיהא חלים בשעת שחיטה, ובשעת זריקה. וכלן, ספק נזרק עליהם דם ספק לא נזרק עליהן דם, ספק יש בה כזית לכל אחד ואחד ספק אין בו, ספק טמאין ספק טהורין - פטורין מלעשות פסח שני. זה הכלל, כל הפסקות פטורין מלעשות פסח שני. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: שומרת יום כנגד יום שנוזק עליה דם, ואחר כך ראתה - הרי זה אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני, שכבר יצתה בזריקה. אבל ערל שנוזק עליו דם ואחר כך מל - הרי זה אינו אוכל, וחיב לעשות פסח שני:

ט. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על ערל ישראל שטובל ואוכל את פסחו לערב, על מה נחלקו? על ערל נכרי, שבית שמאי

ובְשֵׁל"ו, וְהַשְּׁנִי כִּיּוֹצֵא בּוֹ. הָרֵאשׁוֹן דּוֹחָה אֶת הַשְּׁבֵת, וְהַשְּׁנִי דּוֹחָה אֶת הַשְּׁבֵת. הָרֵאשׁוֹן דּוֹחָה אֶת הַטְּמֵאָה, וְהַשְּׁנִי דּוֹחָה אֶת הַטְּמֵאָה. הָרֵאשׁוֹן טְעוֹן לִינְה, וְהַשְּׁנִי טְעוֹן לִינְה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין הַשְּׁנִי טְעוֹן לִינְה, אֲלֵא כִּיּוֹצֵא הוּא עוֹשֶׂה? נִכְנַס וְשׁוֹחֵט אֶת פְּסָחוֹ בְּעֶזְרָה, וְיוֹצֵא וּמְסַפֵּיד אֶת אָבִיו בְּבֵית פְּגִי.

ה. בְּזִמְן שֶׁהִפְסַח נֶאֱכַל בְּטֵמֵאָה: טֵמֵא מֵת נִכְנַס לְעֶזְרָה וְאוֹכְלוֹ, זָבִים וְזָבֹת נִדּוֹת וְיוֹלָדוֹת - הָרִי אֵלּוּ לֹא יִכְנַסוּ, וְאִם נִכְנַסוּ - הָרִי אֵלּוּ חִיבִין. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם נִכְנַסוּ - הָרִי אֵלּוּ פְטוּרִין, שְׁנֵאמַר (בַּמְדָּבָר ה', ב): "וַיִּשְׁלַחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צְרוּעַ וְכָל זָב" וְגו'; בְּשַׁעַה שֶׁטֵּמֵא נִפְשׁ חִיב - זָבִין וּמְצַרְעִין חִיבִין, בְּשַׁעַה שֶׁאֵין טֵמֵא נִפְשׁ חִיב - אֵין זָבִין וּמְצַרְעִין חִיבִין. בְּזִמְן שֶׁהִפְסַח בְּאֵ בְּטֵמֵאָה - טֵמֵא מֵת נִכְנַס לְעֶזְרָה, וְשׁוֹחֵט. זָבִים, וְזָבֹת, נִדּוֹת, וְיוֹלָדוֹת - הָרִי אֵלּוּ לֹא יִשְׁחָטוּ. וְאִם שְׁחָטוּ - הָרִי אֵלּוּ חִיבִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִם שְׁחָטוּ - הָרִי אֵלּוּ פְטוּרִין, שְׁנֵאמַר (וַיִּקְרָא ז', כ): "כָּל טְהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר וְהִנֵּפֵשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַה'" וְגו'; הַנִּשְׁחָט לְטְהוּרִין - חִיבִין עָלָיו מִשּׁוּם טֵמֵאָה, הַנִּשְׁחָט לְטֵמֵאִים - אֵין חִיבִין עָלָיו מִשּׁוּם טֵמֵאָה.

ו. פֶּסַח רֵאשׁוֹן - שׁוֹחֲטִין עַל הָאִשָּׁה בְּפָנֶי עֶצְמָה. וּבִשְׁנֵי - עוֹשִׂין אוֹתָהּ טְפֵלָה לְאַחֵרִים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: פֶּסַח שְׁנֵי שׁוֹחֲטִין עַל הָאִשָּׁה בְּפָנֶי עֶצְמָה, וְאֵין צָרִיד לומר פֶּסַח רֵאשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִשָּׁה - בְּרֵאשׁוֹן עוֹשִׂין אוֹתָהּ טְפֵלָה לְאַחֵרִים. בִּשְׁנֵי - אֵין עוֹשִׂין אוֹתָהּ טְפֵלָה לְאַחֵרִים, בִּשְׁנֵי אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ כָּל עָקֵר. אֲמַר לֹ: מַעֲשֶׂה בְיוֹסֵף הִכְהֵן שֶׁהֶעֱלָה אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ לְעֵשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי וְהִזְחִירוּהָ, שְׁמָא יִקְבַּע הַדְּבָר חוֹבָה. אֲמַר לֹ: לֹא שְׁמָא יִקְבַּע הַדְּבָר חוֹבָה, אֲלֵא שֶׁאֵין הָאִשָּׁה עוֹשֶׂה פֶּסַח שְׁנֵי.

לְפִיכָךְ נִקְוֶה עַל ה', לומר, לֹא מִפְּנֵי שֶׁהִיא רְחוּקָה וְדַאי, אֲלֵא מֵאִסְקוּפַת הָעֶזְרָה וְלַחוּץ. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: "דֶּרֶךְ רְחוּקָה" - שׁוֹמֵעַ אֲנִי מֵהֶלֶךְ יוֹם אֶחָד, אוּ מֵהֶלֶךְ שְׁנֵי יָמִים, אוּ שְׁלֹשֶׁה יָמִים, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר: "וּבְדֶרֶךְ לֹא הִיָּה", הוּוּ: מֵאִסְקוּפַת הָעֶזְרָה וְלַחוּץ קָרְוִי 'דֶּרֶךְ'.

ב. גַּר שֶׁנִּתְגַּיַר בֵּין שְׁנֵי הַפְּסָחִים. וְכֵן קָטַן שֶׁהִגְדִּיל בֵּין שְׁנֵי פְסָחִים - צָרִיד לְעֵשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: אֵין צָרִיד לְעֵשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי, שְׁכַבְרָה לֹא נִתְחַיֵּב בְּרֵאשׁוֹן. וְכֵן כְּשֶׁנֶּתָן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לְכַנּוֹת בֵּית הַבְּחִירָה, הִיָּחִיד עוֹשֶׂה פֶּסַח שְׁנֵי, וְאֵין הַצְּבוּר עוֹשִׂין פֶּסַח שְׁנֵי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף הַצְּבוּר עוֹשִׂין פֶּסַח שְׁנֵי, שֶׁכֵּן מְצִינוּ בְּחֻזְקָהּ שֶׁעִישָׂה אֶת הַצְּבוּר לְעֵשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי, שְׁנֵאמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב, ל, יח): "כִּי מִרְבִּית הָעַם רַבַּת מֵאֲפָרַיִם וּמִמְנַשֶּׁה יִשְׁשַׁכֵּר וּזְבִלּוֹן לֹא הִטְהָרוּ" וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לֹא מִפְּנֵי שֶׁעִישָׂה לְצָבוּר לְעֵשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי, אֲלֵא מִפְּנֵי שֶׁעֵבֶר נִסָּן בְּנִיסָן, שֶׁאֵין מְעַבְרִין אֲלֵא אֶדֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: אִף מִפְּנֵי שֶׁעִישָׂה לְצָבוּר לְעֵשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי. אֵין עוֹשִׂין חֲבוּרָה שֶׁל נְשִׁים וְעַבְדִּים וְקַטְנִים - שְׁלֵא לְהִרְבּוֹת אֶת הַתְּפִלָּה.

ג. אֵלּוּ דְבָרִים שְׁבִין רֵאשׁוֹן לְשְׁנֵי: הָרֵאשׁוֹן בְּשֵׁלֶשׁ כֶּתוּת וְאֵין הַשְּׁנֵי בְּשֵׁלֶשׁ כֶּתוּת. הָרֵאשׁוֹן דּוֹחָה אֶת הַטְּמֵאָה, וְאֵין הַשְּׁנֵי דּוֹחָה אֶת הַטְּמֵאָה. הָרֵאשׁוֹן חִיבִין עָלָיו כֶּרֶת, וְהַשְּׁנֵי אֵין חִיבִין עָלָיו כֶּרֶת; דְּבָרֵי רַבִּי נֶתָן. רַבִּי אוֹמֵר: אִף הַשְּׁנֵי חִיבִין עָלָיו כֶּרֶת. רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִם עָשׂוֹ אֶת הַשְּׁנֵי - אֵין חִיבִין כֶּרֶת עַל הָרֵאשׁוֹן, לֹא עָשׂוֹ אֶת הַשְּׁנֵי - חִיבִין כֶּרֶת עַל הָרֵאשׁוֹן. הָרֵאשׁוֹן טְעוֹן חֲגִיגָה, וְאֵין הַשְּׁנֵי טְעוֹן חֲגִיגָה. הָרֵאשׁוֹן נוֹהֵג כָּל שְׁבָעָה, וְהַשְּׁנֵי יוֹם אֶחָד.

ד. אֵלּוּ דְבָרִים שְׁשׁוּה בֵּהֶן הָרֵאשׁוֹן לְשְׁנֵי: הָרֵאשׁוֹן נֶאֱמַר בּוֹ (שְׁמוֹת יב, ה): "שֶׁה תָּמִים זָכַר בֶּן שְׁנָה", וְהַשְּׁנֵי כִּיּוֹצֵא בּוֹ. הָרֵאשׁוֹן נֶאֱמַר בּוֹ: (שְׁם יב, ט): "אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֹא

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק תְּשִׁיעִי

א. פֶּסַח שֶׁנִּתְעַרְבַּ בְּחֵלִין - יִקְרִיב חֵלִין לְשֵׁם פֶּסַח, וְהָרִי הֵן כְּשֵׁנֵי זְבָחִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ. שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פֶּסְחֵיהֶן - זֶה מוֹשֵׁף לֹא אֶחָד וְזֶה מוֹשֵׁף לֹא אֶחָד, זֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק וְזֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק, זֶה בָּא אֲצֵל זֶה וְזֶה בָּא אֲצֵל זֶה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר: 'אִם שְׁלִי הוּא הַפֶּסַח - יִדַּף מְשׁוֹכוֹת מִשְׁלֶךְ וְנִמְנִיית עַל שְׁלִי, וְאִם שְׁלֶךְ הוּא הַפֶּסַח - יְדִי מְשׁוֹכוֹת מִשְׁלִי וְנִמְנִיית עַל שְׁלֶךְ':

ב. שְׁנַיִם שֶׁל שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה, שְׁלֹשָׁה שֶׁל אַרְבַּעָה אַרְבַּעָה, אַרְבַּעָה שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה, שְׁשֶׁה שֶׁל שִׁבְעָה שִׁבְעָה, שְׁשֶׁה שֶׁל שְׁמוֹנֶה שְׁמוֹנֶה, תְּשַׁעָה שֶׁל עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה - מְמַנִּין לָהֶן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה, וּמְחַבְּרִיהָ אַחֲרוֹנָה שְׁנַיִם מִפְּרִישֵׁין פֶּסַח אֶחָד, וְאוֹמְרִין: 'כָּל שֶׁהוּא שְׁלוֹ פֶּסַח זֶה - יְדִינוּ מְשׁוֹכוֹת מִשְׁלָנוּ וְנִמְנִינוּ עַל שְׁלוֹ'. נִמְצָא שְׁלֹשָׁה שֶׁל שְׁנַיִם שְׁנַיִם, אַרְבַּעָה שֶׁל שְׁלוֹשָׁה שְׁלֹשָׁה, חֲמִשָּׁה שֶׁל אַרְבַּעָה אַרְבַּעָה, שְׁשֶׁה שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה, שְׁבַעָה שֶׁל שְׁשֶׁה שְׁשֶׁה, שְׁמוֹנֶה שֶׁל שְׁבַעָה שְׁבַעָה, תְּשַׁעָה שֶׁל שְׁמוֹנֶה שְׁמוֹנֶה, עֶשְׂרֵה שֶׁל תְּשַׁעָה תְּשַׁעָה, נִמְשַׁכִּין לָהֶן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה, וּמְפָרִישֵׁין פֶּסַח אֶחָד, וְאוֹמְרִים: 'כָּל מִי שֶׁהוּא שְׁלוֹ פֶּסַח זֶה - יְדִינוּ מְשׁוֹכוֹת מִשְׁלָנוּ וְנִמְנִינוּ עַל שְׁלוֹ', נִמְצָאוּ אוֹחֲזִין אֶת הַטְּפֵלָה וּמְנִיחִין אֶת הָעֶקֶר. אָמַר לָהֶם וְאָמְרוּ לוֹ - אוֹכַל שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, לֹא אָמַר לָהֶם וְלֹא אָמְרוּ לוֹ - אֵינָן אַחֲרָאִין זֶה לְזֶה. מִכָּאֵן אָמְרוּ: יִפֶּה שְׁתִּיקָה לְחֻכְמַיִם, קַל וְחֹמֵר לְטַפְשִׁים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (מִשְׁלִי יו, כח): "גַּם אוֹיִל מְחַרֵּשׁ חֻכְם יִחֻשׁב", וְאֵין צְרִיךְ לוֹמַר חֻכְם מְחַרֵּשׁ "וְאוֹטֵם שְׁפָתָיו בְּבוֹן":

ג. נִתְעַרְבַּ בְּעוֹלָה - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאבוּ, וְיִמְכְּרוּ וְיָבִיאוּ בְּדַמֵי הַיִּפֶּה שֶׁבָּהֶן פֶּסַח, וּבְדַמֵי הַיִּפֶּה שֶׁבָּהֶן עוֹלָה. קָרַב פֶּסְחוֹ - יָבִיאוּ בְּדַמֵי פֶּסַח אַחַר, קָרַב עוֹלָתוֹ - יָבִיאוּ בְּדַמֵי עוֹלָה אַחֲרָת. נִתְעַרְבוּ בְּתוֹדָה - יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאבוּ, וְיִמְכְּרוּ, וְיָבִיאוּ בְּדַמֵי הַיִּפֶּה שֶׁבָּהֶן

ז. אֵלוּ דְבָרִים שְׁבִין פֶּסַח מְצָרִים לְפֶסַח דוֹרוֹת, פֶּסַח מְצָרִים - מִקְחוּ מִבְּעָשׂוֹר, שְׁחִיטָתוֹ בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר, אֵין חֵיבִין עָלָיו כֶּרֶת. וּפֶסַח דוֹרוֹת - חֵיבִין עָלָיו כֶּרֶת. פֶּסַח מְצָרִים - לֹא נִהְגוּ בוֹ דִּקְיָן, וְתַבְלָלִין, אֲתָנָן וּמְחִיר, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דוֹרוֹת. פֶּסַח מְצָרִים נֶאֱמַר בוֹ (שְׁמוֹת יב, ד): "וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ", מַה שְּׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דוֹרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, אִף בְּפֶסַח דוֹרוֹת כֵּן, וְכַל כֵּן לְמָה? כְּדִי שְׁלֹא יִנִּיחַ אָדָם שְׁכֵנוֹ הַקְּרוֹב אֶל בֵּיתוֹ, וְיִלָּךְ וְיַעֲשֶׂה אֶת פֶּסְחוֹ אֲצֵל חֲבֵרוֹ, לְקַיֵּם מַה שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלִי כז, י'): "טוֹב שָׁכֵן קְרוֹב מֵאֵחָ רְחוֹק". פֶּסַח מְצָרִים - לֹא הָיָה טְעוֹן דְּמַיִם וְחֻלְבַּיִם לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דוֹרוֹת. פֶּסַח מְצָרִים - נֶאֱמַר בוֹ (שְׁמוֹת יב, כב): "וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקָף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת", מַה שְּׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דוֹרוֹת. פֶּסַח מְצָרִים נֶאֱמַר בוֹ (שְׁמוֹת יב, כב): "וְאֵתֶם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֶּקֶר", מַה שְּׂאִין כֵּן בְּפֶסַח דוֹרוֹת. פֶּסַח מְצָרִים - כָּל אֶחָד וְאֶחָד שׁוֹחֵט בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, פֶּסַח דוֹרוֹת - כָּל יִשְׂרָאֵל שׁוֹחֵטִין בְּמִקְוֹם אֶחָד. פֶּסַח מְצָרִים - מְקוֹם אֲכִילָה שֶׁם הָיְתָה לֵינָהּ, פֶּסַח דוֹרוֹת - אוֹכְלִין בְּמִקְוֹם אֶחָד וְלִנְיָן בְּמִקְוֹם אַחֵר. אֶחָד פֶּסַח מְצָרִים וְאֶחָד פֶּסַח דוֹרוֹת, מִי שֶׁהָיוּ לוֹ עֲבָדִים שְׁלֹא מְלוֹ, וּשְׁפָחוֹת שְׁלֹא טְבֵלוּ - מְעַכְבִּין אוֹתוֹ מִלְּאֹכַל בְּפֶסַח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, בְּפֶסַח מְצָרִים הַכְּתוּב מְדַבֵּר.

ח. אֵלוּ דְבָרִים שְׁשׁוּהָ בְּהֵן פֶּסַח מְצָרִים לְפֶסַח דוֹרוֹת: פֶּסַח מְצָרִים בְּשֵׁלֶשׁ כְּתוּת וּפֶסַח דוֹרוֹת כְּיֹצֵא בוֹ. פֶּסַח מְצָרִים נֶאֱמַר בוֹ (שְׁמוֹת יב, ה): "שֶׁה תְּמַיִם זָכַר בֶּן שְׁנָה", פֶּסַח דוֹרוֹת כְּיֹצֵא בוֹ. פֶּסַח מְצָרִים נֶאֱמַר בוֹ (שָׁם יב, י'): "וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר", פֶּסַח דוֹרוֹת כְּיֹצֵא בוֹ. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שְׁלֹא נֶאֱסַר חֲמִץ בְּמְצָרִים אֲלֵא יוֹם אֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יג, ג): "לֹא יֵאָכַל חֲמִץ", וְנֶאֱמַר "הַיּוֹם אֲתֶם יּוֹצֵאִים". פֶּסַח מְצָרִים טְעוֹן שִׁיר, וּפֶסַח דוֹרוֹת טְעוֹן שִׁיר.

- יֵאָכְלוּ כַחֲמור שְׁבֵהָן. נִתְעַרְבוּ בַּפְסוּלִי
מִקְדָּשִׁין אוּ בַחֲלִין שְׁנִשְׁחֲטוּ בַעֲוֵרָה - תִּעֲבַר
צוּרְתָן וַיֵּצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרָפָה:

ד. הַמִּפְרִישׁ פִּסְחוּ וְאָבְדוּ, וְהַפְרִישׁ אַחַר
תַּחֲתִיו, וְלֹא הִסְפִּיק לְהִקְרִיבוֹ עַד שֶׁנִּמְצָא
הָרֵאשׁוֹן, וְהָרִי הֵן שְׁנֵיהֶן עוֹמְדִין - יֵבִיא אִיזָה
מִהֵן שִׁירְצָה, כְּדַבְּרֵי חֲכָמִים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר:
מִצְוֵה לְהִבִּיא מִן הָרֵאשׁוֹן, וְאִם הָיָה הַשְּׁנִי מִן
הַמִּבְחָר - יֵבִיאנּוּ, וְהַשְּׁנִי יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאב
וַיִּמְכְּרוּ, וַיִּבִּיא בְדָמָיו שְׁלָמִים לְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר.
הַמִּפְרִישׁ מְעוֹת לַפְסָחוֹ וְאָבְדוֹ וְהַפְרִישׁ
מְעוֹת תַּחֲתִיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לִקַּח בְּהֵן פִּסְחָא
עַד שֶׁנִּמְצָאוּ מְעוֹת הָרֵאשׁוֹנִים - יֵבִיא מֵאֲלוֹ
וּמֵאֲלוֹ פִּסְחָא, וַיִּקְרִיב, וְהַשְּׂאֵר - יֵבִיא בָּהּ
שְׁלָמִים לְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר. הַמִּפְרִישׁ מְעוֹת
לַפְסָחוֹ, וְאָבְדוֹ, וְהַפְרִישׁ פִּסְחָא תַּחֲתִיהֶן, וְלֹא
הִסְפִּיק לִקַּח עַד שֶׁנִּמְצָאוּ מְעוֹת הָרֵאשׁוֹנִים,
הַמְעוֹת - יֵבִיא בְּהֵן פִּסְחָא וַיִּקְרִיב, וְהַפְסָח
יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאב וַיִּמְכְּרוּ, וַיִּבִּיא בְדָמָיו
שְׁלָמִים לְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר. הַמִּפְרִישׁ פִּסְחוֹ וְאָבְדוֹ,
וְהַפְרִישׁ מְעוֹת תַּחֲתִיו, וְלֹא הִסְפִּיק לִקַּח בְּהֵן
פִּסְחָא עַד שֶׁנִּמְצָא פִּסְחָא - פִּסְחָא יִקְרַב, וְהַמְעוֹת
- יֵבִיא בָּהֶם שְׁלָמִים לְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר:

ה. הַמִּפְרִישׁ פִּסְחוֹ וְאָבְדוֹ, וְהַפְרִישׁ אַחַר
תַּחֲתִיו וְלֹא הִקְרִיבוֹ, וְאַחַר כֵּן נִמְצָא
הָרֵאשׁוֹן, הוּא עֲצָמוֹ יִקְרַב שְׁלָמִים לְשִׁשָּׁה
עֶשֶׂר: הַמִּפְרִישׁ מְעוֹת לַפְסָחוֹ וְאָבְדוֹ, וְהַפְרִישׁ
מְעוֹת אַחֲרוֹת תַּחֲתִיהֶן, וְלִקַּח בְּהֵן פִּסְחָא אַחַר
וְהִקְרִיבוֹ, וְאַחַר כֵּן נִמְצָאוּ מְעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת
- יֵבִיא בְּהֵן שְׁלָמִים לְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר:

ו. הַפְסָח שֶׁנִּמְצָא בְּשִׁלְשָׁה עֶשֶׂר - יִרְעָה עַד
שִׁסְתָּאב. בְּאַרְבָּעָה עֶשֶׂר - יִקְרַב שְׁלָמִים.
רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: קִדְּם חֲצוֹת - יִרְעָה עַד
שִׁסְתָּאב וַיִּמְכְּרוּ וַיִּבִּיא בְדָמָיו שְׁלָמִים. לְאַחַר
חֲצוֹת - הוּא עֲצָמוֹ יִקְרַב שְׁלָמִים. הַפְסָח
שֶׁלֹּא יִקְרַב בְּרֵאשׁוֹן - יִקְרַב בְּשִׁנִּי. לֹא יִקְרַב
בְּשִׁנִּי - יִקְרַב בְּשִׁלְשִׁי. מְעוֹת שֶׁלֹּא יִקְרַבוּ
בְּרֵאשׁוֹן - יִקְרַבוּ בְּשִׁנִּי, לֹא יִקְרַבוּ בְּשִׁנִּי -
יִקְרַבוּ בְּשִׁלְשִׁי. חִגְיָה שֶׁלֹּא יִקְרַב בְּרֵאשׁוֹן
- תִּקְרַב בְּשִׁנִּי. לֹא יִקְרַב בְּשִׁנִּי - תִּקְרַב
בְּשִׁלְשִׁי:

פִּסְחָא, וּבְדָמֵי הִיפָּה שְׁבֵהָן תּוֹדָה. קִרְבָּה פִּסְחוֹ
- יֵבִיא בְדָמָיו פִּסְחָא אַחַר. קִרְבָּה תּוֹדָה - יֵבִיא
בְדָמָיו תּוֹדָה אַחֲרָת. נִתְעַרְבוּ בַחֲטָאֵת - יִרְעוּ
עַד שִׁסְתָּאבוּ, וַיִּמְכְּרוּ וַיִּבִּיא בְדָמֵי הִיפָּה
שְׁבֵהָן פִּסְחָא, וּמִבִּיא בְדָמֵי הִיפָּה שְׁבֵהָן
חֲטָאֵת. קִרְבָּה פִּסְחוֹ - יֵבִיא בְדָמָיו פִּסְחָא אַחַר,
קִרְבָּה חֲטָאֵתוֹ - יֵבִיא בְדָמֵיהּ חֲטָאֵת אַחֲרָת,
נִתְעַרְבַּ בְּאֵשׁם - יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וַיִּמְכְּרוּ
וַיִּבִּיא בְדָמֵי יפָּה שְׁבֵהָן פִּסְחָא, וּבְדָמֵי יפָּה
שְׁבֵהָן אֵשׁם. קִרְבָּה פִּסְחוֹ - יֵבִיא בְדָמָיו פִּסְחָא
אַחַר, קִרְבָּה אֵשׁמוֹ - יֵבִיא בְדָמָיו אֵשׁם אַחַר.
נִתְעַרְבוּ בְּשְׁלָמִים - שְׁנֵיהֶם יִרְעוּ עַד
שִׁסְתָּאבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיִּבִּיא בְדָמֵי הִיפָּה שְׁבֵהָן
פִּסְחָא, וַיִּבִּיא בְדָמֵי הִיפָּה שְׁבֵהָן שְׁלָמִים. קִרְבָּה
פִּסְחוֹ - יֵבִיא בְדָמָיו פִּסְחָא אַחַר. קִרְבָּה שְׁלָמִים
- יֵבִיא בְדָמָיו שְׁלָמִים אַחֲרֵים. שְׁלָמִים
שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּשְׁלָמִים הַבָּאִים מִחֲמַת הַפְּסָח -
יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיִּבִּיא בְדָמֵי
הִיפָּה שְׁבֵהָן שְׁלָמִים, וַיֵּאָכְלוּ לַיּוֹם וְלַיְלָה עַד
חֲצוֹת, וּבְדָמֵי הִיפָּה שְׁבֵהָן שְׁלָמִים אַחֲרֵים,
וַיֵּאָכְלוּ לְשִׁנֵּי יָמִים וְלַיְלָה אַחַד. בֵּן עֲזַאי
אוֹמֵר: שְׁלָמִים הַבָּאִין מִחֲמַת פִּסְחָא - הָרִי הֵן
כַּפְסָח לְכָל דְּבָר, אֲלֵא שֶׁהֵן גְּאֻכְלִין לַיּוֹם
וְלַיְלָה. נִתְעַרְבוּ בַּכּוֹר - שְׁנֵיהֶם יִרְעוּ עַד
שִׁסְתָּאבוּ, וַיֵּאָכְלוּ כַּכּוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר: זֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מַה שֶׁהוּא וְזֶה יִשְׁחַט
לְשֵׁם מַה שֶׁהוּא, וּשְׁנֵיהֶם יֵאָכְלוּ כַּפְסָח
וְכַמְנוּיָיו שֶׁל פִּסְחָא. נִתְעַרְבַּ בַּמַּעֲשֵׂר - שְׁתִּיהֶן
יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וַיֵּאָכְלוּ כַּמַּעֲשֵׂר. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מַה שֶׁהוּא,
וְזֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מַה שֶׁהוּא, וּשְׁנֵיהֶם יֵאָכְלוּ
כַּפְסָח וְכַמְנוּיָיו שֶׁל פִּסְחָא. כַּכּוֹר וּמַעֲשֵׂר
שֶׁנִּתְעַרְבוּ זֶה בְּזֶה - שְׁנֵיהֶם יִרְעוּ עַד
שִׁסְתָּאבוּ וְכוּ'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶם
יִשְׁחֲטוּ בַּצֶּפּוֹן, זֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מַה שֶׁהוּא וְזֶה
יִשְׁחַט לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא, וַיֵּאָכְלוּ שְׁנֵיהֶם
כַּאֲחַד, מִפְּנֵי שֶׁמֵתִן דָּמִים שׁוֹהֵה. וְכֵן הָיָה רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, בְּאֵשׁם שֶׁנִּתְעַרְבַּ בְּשְׁלָמִים: -
שְׁנֵיהֶם יִשְׁחֲטוּ בַּצֶּפּוֹן וַיֵּאָכְלוּ כַחֲמור שְׁבֵהָן,
וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים, מִפְּנֵי שֶׁאֵין מִבִּיאִין
קִדְּשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל. בְּמַה דְּבָרִים אֲמורִים?
בְּזִמְן שֶׁנִּתְעַרְבוּ חַיִּים אֲבָל נִתְעַרְבוּ שְׁחוּטִין

חָדָשׁ וְאַחַד יֵשׁוּן, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: צָרִיךְ שֶׁיְהֵא בּו טַעַם וּמְרָאָה יֵינ.

ב. מְזוּגָ לּו כּוֹס רֵאשׁוֹן, בֵּית שְׂמַאי אֹמְרִים: מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם וְאַחַר כֶּף יִכְרֵךְ עַל הַיַּיִן, מִפְּנֵי שֶׁהַיּוֹם גּוֹרֵם לַיַּיִן שֶׁיִּבּוֹא, וְכִבְר קָדָשׁ הַיּוֹם וְעֵדִין הַיַּיִן לֹא בָּא. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן וְאַחַר כֶּף מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם, מִפְּנֵי שֶׁהַיַּיִן גּוֹרֵם לְקִדּוּשׁ הַיּוֹם שֶׁתֵּאמַר. דְּבַר אַחַר: בִּרְכַת הַיַּיִן תְּדִירָה, בִּרְכַת הַיּוֹם אֵינָה תְּדִירָה, וְהִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל.

ג. מִצְוָה עַל הָאָדָם לְשַׂמַּח אֶת בְּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ בְּרִגְלָ, שֶׁנֶּאֱמַר: "וּשְׂמַחְתָּ בַחֲגֹךָ" אֵתָה וּבְנֵיךָ וּבְתֵיבֵךָ וְגו'." בְּמָה מְשַׂמְחִין? בַּיַּיִן! כְּדַכְתִּיב (תְּהִלִּים קד, טו): "וַיַּיִן יִשְׂמַח לִבִּי אֲנֹשׁ" וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֲנָשִׁים בְּרָאוּי לָהֶם, וְנָשִׁים וּקְטָנִים בְּרָאוּי לָהֶם.

ד. הַשְּׂמֵשׁ מְטַבִּיל בְּנֵי מַעִים וְנוֹתֵן לַפְּנֵי הָאוֹרְחִין, וְאֵף עַל פִּי שְׂאִין רֵאָיָה לְדַבֵּר - זָכַר לְדַבֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּה ד, ג): "נִירוּ לְכֶם נִיר וְאֵל תִּזְרְעוּ אֵל קוֹצִים"; הַמְקַרָּא אֵת הַהֵלֶל - הֵם הוֹלְכִין אֲצִלוּ וְקוֹרְאִין, וְהוּא אֵין הוֹלֵךְ אֲצִלָּם. הַמְקַרָּא אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו קְטָנִים - צָרִיךְ לִהְיוֹת עוֹנָה עִמָּהֶן בְּמָקוֹם שְׁעוֹנִים. בְּאֵיזָה מָקוֹם הוּא עוֹנָה? הַגִּיעַ לְבִירוֹף הַבָּא' וְעוֹנָה עִמָּהֶן 'בְּשֵׁם ה'", הַגִּיעַ לְבִרְכּוֹנְכֶם' וְעוֹנָה עִמָּהֶן מִבֵּית ה'".

ה. בְּנֵי הָעִיר שְׂאִין לָהֶם מִי שִׁיקְרָא אֵת הַהֵלֶל - הוֹלְכִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְקוֹרְאִין פְּרָק רֵאשׁוֹן, וּבָאִין, וְאוֹכְלִין וְשׁוֹתִין, וְחוֹזְרִין, וְגוֹמְרִין אֶת כְּלוּ. וְאִם אֵי אִפְשֵׁר לָהֶם כֵּן - גּוֹמְרִין אֵת כָּל הַהֵלֶל. אֵין פּוֹחֲתִין מִמֶּנּוּ וְאֵין מוֹסִיפִין עָלָיו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֵּן פְּרֻטָּא מוֹסִיף בָּה דְּבָרִים. רַבִּי הֵיָה כּוֹפֵל בָּה דְּבָרִים.

ו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: חוֹטְפִין מִצָּה לְתֵינּוּקוֹת בְּשִׁבְלֵי שְׁלֹא יִישְׁנוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִשְׁמוּ: אִפְלוּ לֹא אֶכֶל אֶלָּא פְּרַפְרַת

ז. הַמְפָּרִישׁ מַעוֹת לְפִסְחוֹ וְמַת, אִם הֵיָה בְּנוֹ מְמַנָּה - יְבִיאֵם אַחֲרָיו לְשֵׁם פִּסְחָא. וְאִם לֹא - יְבִיאֵם שְׁלָמִים לְשֵׁשׁ עָשָׂר. הַמְפָּרִישׁ אֵת פִּסְחוֹ וְמַת, אִם הֵיָה בְּנוֹ מְמַנָּה עִמוֹ - יְבִיאֵנּוּ אַחֲרָיו לְשֵׁם פִּסְחָא. אֵין בְּנוֹ מְמַנָּה אַחֲרָיו - יְבִיאֵנּוּ לְשֵׁם שְׁלָמִים לְשֵׁשׁ עָשָׂר:

ח. תְּמוּרַת פִּסְחָא, וְלֵד תְּמוּרַת פִּסְחָא, וְלֵדֵן, וְלֵדֵי וְלֵדֵן, עַד סוֹף הָעוֹלָם - יִרְעוּ עַד שִׁיסְתָּאבוּ, וְיִמְכְרוּ, וְיְבִיא בְּדַמְיָהֶן שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: וְלָדוֹת עֲצָמָן יִקְרְבוּ שְׁלָמִים, תְּמוּרַת שְׁלָמִים, וְלֵד תְּמוּרַת שְׁלָמִים, וְלֵדֵן, וְלֵדֵן עַד סוֹף הָעוֹלָם - יִרְעוּ עַד שִׁיסְתָּאבוּ, וְיִמְכְרוּ וְיְבִיא בְּדַמְיָהֶן שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: וְלָדוֹת עֲצָמָן יִקְרְבוּ שְׁלָמִים. הַמְפָּרִישׁ נִקְבָּה לְעוֹלָתוֹ, וְלִפְסָחוֹ, וְלֵאשְׁמוֹ - עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: לְעוֹלָתוֹ - עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, לְפִסְחוֹ וְלֵאשְׁמוֹ - אֵין עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, שְׂאֵין לֵךְ דְּבַר עוֹשֶׂה תְּמוּרָה אֶלָּא הַרוּעָה לְהִסְתָּאב. אָמַר רַבִּי: אֵין אֲנִי רוּעָה דְּבָרָיו שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפִסְחָא, הוּאֵיל וּמוֹתֵר הַפִּסְחָא קָרַב שְׁלָמִים:

ט. הַמְפָּרִישׁ נִקְבָּה לְפִסְחוֹ - תִּרְעָה עַד שִׁיסְתָּאב וְתִמְכַר וְיְבִיא בְּדַמְיָה פִּסְחָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן יְהוּדָה אָמַר מִשְׁוֹם רַבִּי שְׁמַעוֹן: תִּמְכַר שְׁלֹא בְּמוֹם, יְלֵדָה זָכַר - יִרְעָה עַד שִׁיסְתָּאב, וְיִמְכַר, וְיְבִיא בְּדַמְיּוֹ פִּסְחָא. נִשְׁתַּיְרָה אַחַר הַפִּסְחָא - יִרְעָה עַד שִׁיסְתָּאב, וְיִמְכַר וְיְבִיא בְּדַמְיָה שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: הוּא עֲצָמוֹ יִקְרַב פִּסְחָא.

מִסְכַּת פִּסְחִים פְּרָק עֲשִׂירִי

א. עֲרִבֵי פִּסְחִים סְמוּךְ לְמַנְחָה לֹא יֵאכֵל אָדָם עַד שֶׁתַּחֲשׂוּ, אִפְלוּ עֵנִי שְׁבִישְׂרָאֵל - לֹא יֵאכֵל עַד שֶׁיִּסַּב, וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, אַחַד חַי וְאַחַד מְזוּגָ, אַחַד

2 בְּהַנְהוּת הַנֶּהָרָא אֵיתָא: אֵתָה וְאִשְׁתָּה. וּבִפְנֵים הַשְּׂאֲרָנּוּ כְּמוֹ בְּפִסְחוֹ.

אחת, אפילו לא טבל אלא חזרת אחת - חוטפין מצה לתינוקות בשביל שלא יישנו. עד היכן הוא אומר? בית שמאי אומרים: עד "אם הבנים שמחה". בית הלל אומרים: עד "חלמיש למעינו מים". וחותם בגאולה. אמרו בית שמאי לבית הלל: הלא כבר יצאו שיזכירו יציאת מצרים! אמרו להם בית הלל: אפלו הוא ממתין עד קרית הגביר - הרי אלו לא יצאו עד שש שעות ביום, היאך אומר את הגאולה, ועדין לא נגאלו?

ז. הביאו לפניו מצה וחזרת וחרסת, אף על פי שאין חרסת מצוה. רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: מצוה. במקדש מביאין לפניו גופו של פסח. אמר רבי אליעזר בן רבי צדוק: היו אומרים תגרי חרף שבירושלים - 'בואו וטלו לכם תבלין למצוה'.

ח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, כגון אגוזים תמרים קליות ואגוזים. חייב אדם לספר ביציאת מצרים כל הלילה, אפלו בינו לבין בנו, אפלו בינו לבין עצמו, אפלו בינו לבין תלמידו. מעשה ברבן גמליאל וזקנים, שהיו מסבין בבית ביתוס בן זוגין בלוד, והיו מספרין ביציאת מצרים כל הלילה עד קרות הגביר. כיון שעלה עמוד השחר, הגביהו מלפניהם, ונועדו והלכו להן לבית המדרש. איזו היא ברפת הפסח? "ברוף אשר קדשנו במצותיו וצוננו לאכול את הפסח", איזו ברפת הזבח? "ברוף אשר קדשנו במצותיו וצוננו לאכול את הזבח".

מסכת שקלים פרק ראשון

א. בחמשה עשר בו, שלוחי בית דין יוצאין ומתקנין את הדרכים ואת החרובות, שנתקלקלו בימות הגשמים³, כדי שיהו מתקנין לעולי רגלים אלו. בחמשה עשר בו, שלוחי בית דין יוצאין וחופרין בורות, שיחין ומערות, ומתקנין את המקנאות, ואת אמת המים. כל מקוה שיש בו ארבעים סאה - כשר להקוות עליו, ושאין בו ארבעים סאה -

- ממשיכין לו את אמת המים ומשלימין בו - ארבעים סאה, כדי שיהא כשר להקוות עליו. בחמשה עשר בו, שלוחי בית דין יוצאין ומפקירין את הכלאים, שהפקר בית דין הפקר, ופטור מן המעשרות. מצא כלאים בכרם - מתר משום גזל ופטור מן המעשרות. בשדה - אסור משום גזל וחיוב במעשרות. בחמשה עשר בו, שלוחי בית דין יוצאים ומצינין את מקום הטמאה, כדי שלא יהו הרבים נתקלין בו. אין מצינין, לא את הסלע, ולא את הגרד, אלא על אבן קבועה. אין מצינין את הציון במקום הטמאה אלא במקום טהרה סמוך לטמאה. והמאהיל עליו - טמא. מצא אבן אחת מצינת, אף על פי שאין מקימין כן, המאהיל עליה - טהור. מצא שתים, המאהיל ביניהן - טמא, על גביהן - טהור. אין מצינין, לא על כזית מן המת ולא על עצם כשעורה - שאין מטמאין באהל. אין מצינין אלא על השדרה ועל הגלגלת - שמתמאין באהל.

ב. משישבו במקדש, התחילו למשכן, ממשכנים ישראל על שקליהן, כדי שיהו קרבנות צבור קרבין מהן. משל לאחד שעלתה לו מכה בגלו, והיה הרופא כופתו ומחתך בכשרו בשביל לרפאותו, כך אמר המקום: 'משכנו את ישראל על שקליהן, כדי שיהו קרבנות הצבור קרבין מהן', מפני שקרבנות צבור מרצין ומכפרין בין ישראל לאביהן שבשמים. וכן מצינו בתרומת שקלים ששקלו בני ישראל במדבר, שנאמר (שמות ל, טז): "ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל" וגו'.

ג. לוקחין מן הנכרים קרבנות צבור בכסף, ומקבלין מהם עולות ושלמים, עופות ומנחות, עצים ולבונה ומלח; ודברי רבי יוסי הגלילי. אמר לו רבי עקיבא: אפלו אתה יושב ודורש כל היום - אין מקבלין מהן אלא עולות ושלמים בלבד. אין מקבלין

³ פרוש: למועד סמוך לעולי רגלים.

מִהוּ נִדְבָה לְהַקְדֵּשׁ בְּדָק הַבַּיִת, וְאִם הַקְדֵּישׁוּ - הַקְדֵּשׁ הַקָּדֵשׁ.

ד. אֲפֹטְרוֹפְסִין שֶׁשָּׁקְלוּ עַל יְדֵי יְתוּמִין - הָרִי אֵלּוּ חֲבִיבִין בְּקוֹלְבוֹן. הַשּׁוֹקֵל שֶׁקָּל חֲבִיב בְּקוֹלְבוֹן; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַשּׁוֹקֵל שֶׁקָּל פְּטוּר מִן הַקּוֹלְבוֹן. הַשּׁוֹקֵל שְׁנֵי דִינָרִין - חִיב בְּקוֹלְבוֹן. הַנוּטֵל סֶלַע וְנוּטֵל שֶׁקָּל חֲבִיב שְׁנֵי קוֹלְבוֹנוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: קוֹלְבוֹן אֶחָד.

ה. כַּמָּה הוּא קוֹלְבוֹן? מַעַה כֶּסֶף, אֶחָד מַעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסֶלַע; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: חֲצִי מַעַה שֶׁל אַרְבָּעָה אֶסְרוֹת. קוֹלְבוֹנוֹת הַלָּלוּ, מַה הֵיוּ עוֹשִׂין לָהֶם? נוֹפְלִים לְשֶׁקָּלִים; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לְנִדְבָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁוּרִי אוֹמֵר: רְקוּעֵי זֶהָב צְפוּי לְבַיִת קָדֵשׁ הַקְּדָשִׁים. בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר: הַשְּׁלַחְתִּין בְּאֵין וְנוּטְלִין אוֹתָן בְּשֶׁכָּרִן.

ו. הַמִּפְרִישׁ שֶׁקְלוּ וְאָבַד, וְהַפְרִישׁ אַחַר תַּחֲתוּי, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבוּ עַד שֶׁנִּמְצָא הָרֵאשׁוֹן, וְהָרִי שְׁנִיָּהֵן עוֹמְדִין, זֶה וְזֶה שֶׁקָּלִים. הָרֵאשׁוֹן יְפוֹל לְחֻדְתֵּין וְהַשְּׁנִי יְפוֹל לְעֻתִיקִין. הַמִּפְרִישׁ שֶׁקְלוּ וְהוֹצִיאוּ - הָרִי זֶה מַעַל. הַמוֹצִיא שֶׁקְלוּ שֶׁל חֶבְרוֹ - הָרִי זֶה מַעַל. לָקַח בּוֹ קִנְיָ וְכִין, קִנְיָ זְבוֹת יוֹלְדוֹת, הַמְבִיא אֶת חֲטָאתוֹ אֲשָׁמוּ מִן הַהַקְדֵּשׁ, הַשּׁוֹקֵל שֶׁקָּלִי זְזוּיִן מִן הַהַקְדֵּשׁ - כֵּיִן שֶׁלָּקַח מַעַל; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא מַעַל עַד שִׁזְרָקוּ הַדָּמִים.

ז. אֵין מְבִיאִין מִנְחוֹת וְנִסְכִּים וּמִנְחוֹת תּוֹדָה, וְלַחֲמָה שֶׁל תּוֹדָה מִן הַטָּבֵל, וּמִן הַתְרוּמָה וּמִן הַמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְרוּמָתוֹ, וּמִמַּעֲשֵׂר שְׁנֵי וְהַקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ, מִן הַמְדַמֵּעַ, מִן הַחֲדָשׁ, וּמִפְּרִירוֹת שְׁבִיעִית. וְאִם הִבִּיא - הָרִי אֵלּוּ פְסוּלִין, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר מִן הַעֲרֵלָה וְכֵלָאֵי הַפְּרָם.

ח. מוֹתֵר יֵין לֵיִן, מוֹתֵר שְׁמֵן לְשֶׁמֶן, מוֹתֵר מֶלַח לְמֶלַח, מוֹתֵר עֲצִים לְעֲצִים, מוֹתֵר לְכוּנָה לְלְכוּנָה, מוֹתֵר בְּזִיכִין לְבְּזִיכִין, מוֹתֵר נְזִירִין לְנְזִירִין, מוֹתֵר מְצוּרְעִין לְמְצוּרְעִין,

אִם אָמַר: 'לְנִזִּיר זֶה'; 'לְמַצְרַע זֶה' - מוֹתֵרוֹ נִדְבָה. מוֹתֵר עֲנִיִּים לְעֲנִיִּים, מוֹתֵר שְׁבוּיִן לְשְׁבוּיִן. אִם אָמַר: 'לְעֲנִי זֶה'; 'לְשְׁבוּי זֶה' - מוֹתֵרוֹ שְׁלוֹ. מוֹתֵר מֵתִים לְמֵתִים, מוֹתֵר הֵמֶת - לְיֹרְשָׁיו. רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: מוֹתֵר הֵמֶת יֵהָא מִנְחָה עַד שְׂבִיבָה אֲלֵיהּ. רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: מוֹתֵר הֵמֶת - בּוֹנִין לוֹ נֶפֶשׁ עַל גְּבִי קָבְרוֹ. אוֹ יִזְלַח לוֹ זֶלַח לְפָנָי מִטְּחוֹ, אֵין פּוֹדִין כְּסוּת בְּכְסוּת, וְאֵין פּוֹדִין שְׁבוּיָ בְּשְׁבוּיָ, וְאֵין מִמְחִין בְּיַד הַפְּרָנְסִין עַל כָּךְ.

מִסְכַּת שֶׁקָּלִים פָּרָק שְׁנִי

א. אֵיזְהוּ פֵּרַס הַפֶּסֶח? פֵּרַס הַעֲצָרָת, פֵּרַס הַחֶגֶג. רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין פְּחוֹת מִחֲמַשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם קִדְּם לְרַגְלָהּ.

ב. לְמָה כּוֹתְבִין עַל הַקְּפוֹת אֶלְךָ, בֵּית, גִּימָל? מִפְּנֵי שְׁמֵתְחִילִין וּמוֹצִיאִין מִן הָרֵאשׁוֹנָה. שְׁלֵמָה רֵאשׁוֹנָה - מוֹצִיאִין מִן הַשְּׁנִיָּה. שְׁלֵמָה שְׁנִיָּה - מוֹצִיאִין מִן הַשְּׁלִישִׁית. שְׁלֵמוֹ שְׁלִשְׁתָּן - הַגִּיעַ זְמַן תְּרוּמָה לְתֵרֶם - תּוֹרְמִין מִן הַחֲדָשָׁה, וְאִם לֹא - תּוֹרְמִין מִן הַיְשָׁנָה.

ג. הַנִּכְנָס לְתֵרֶם אֶת הַלְשָׁכָה, הֵיוּ מִפְּשָׁפְשִׁין בּוֹ בְּכַנְיָסָה וּבְצִיָּאָה, וּמְדַבְרִין עִמּוֹ מִשְׁעָה שְׁנַכְנַס, וְעַד שְׁעָה שְׁצִיאָה, לְקִיָּם מַה שְׁנֹאֲמַר (בְּמִדְבָר לֵב, כֵּב): "וְהֵייתֶם נְקִיִּים מֵה' וּמִיִּשְׂרָאֵל". וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ כֵּב, כֵּב): "אֱלֹהִים ה' הוּא יְדַע וּיִשְׂרָאֵל הוּא יְדַע", וְאוֹמֵר (דְּבָרִים ו, יח): "יְעֻשִׂית הַיִּשָּׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי ה'". "הַטּוֹב" - בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם, "וְהַיִּשָּׁר" - בְּעֵינֵי הָאָדָם. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי יִשְׁמַעֲלָל אוֹמֵר: אִף הַיִּשָּׁר בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי הָאָדָם. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי ג, ד): "וּמִצָּא חֵן וְשָׂכַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם", הַכְרִיעוּ חֲכָמִים לְקִיָּם דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֲלָל, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים יב, כה): "כִּי תַעֲשֶׂה הַיִּשָּׁר בְּעֵינֵי ה', וְאֵין כָּאֵן טוֹב. וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ כֵּב): "אֵל אֱלֹהִים ה' אֵל אֱלֹהִים ה' הוּא יְדַע וּיִשְׂרָאֵל הוּא יְדַע".

ד. תֵּרֶם אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, וְאָמַר: 'הָרִי זֶה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל', וְחִפְּהָ בְּקַטְבְּלִיאוֹת מִפְּנֵי שְׂאֲנָשֵׁי סוּרְיָא בְּאֵין וְשׁוֹקְלִין עָלֶיהָ.

ח. כָּל קַרְבָּנוֹת צְבוּר הַקְּרָבִין בְּאֶחָד בְּנִיסָן, בָּא חֲדָשׁ בְּזִמְנוֹ - קַרְבִּין מִן הַחֲדָשׁ, וְאִם לֹא - קַרְבִּין מִן הַיָּשֵׁן. נִתְנַדְּבוּ מֵעֶצְמָן - כְּשֵׁרִין, וּבִלְבָד שִׁמְסֵרוּם לְצַבוּר. הַפְּרִנְסִים שֶׁהוֹתִירוּ מֵעוֹת לְעֵנִיִּים - לֹא יִקְחוּ בָהֶן פְּרוֹת לְמַחְצִית שֹׁכֵר, מִפְּנֵי הַפֶּסֶד עֲנִיִּים. אָבֵל לְיוֹקְחֵין בָּהֶן מִשְׁעַר הַזֶּה לְשַׁעַר הַיָּקָר, אֵיזָה הוּא קִיץ הַמְּזַבֵּחַ? שְׁלוֹקְחֵין אֶת הַעוֹלוֹת וּמְקִיִצִין בָּהֶן הַמְּזַבֵּחַ.

ט. הַמְּקַדֵּשׁ נִכְסֵיו וְהָיוּ בָהֶן דְּבָרִים רְאוּיִן לְקַרְבָּנוֹת צְבוּר - מִנִּיחֵין לְאוּמָנִין בְּשִׁכְרָן; דְּבָרֵי רַבֵּי עֲקִיבָה. אָמַר לוֹ בֶן עֲזַאי: אֵינָהּ הִיא הַמְּדָה, הַפּוֹעֵל שֶׁעָשָׂה מְלָאכָה בְּהַקְדָּשׁ, בֵּין בְּמִנְהָ בֵּין בְּמֵאֵתִים - לֹא יֵאמַר: 'תָּנוּ לִי פָּרָה זֹאת בְּמִנְהָ, וְטִלְתִּית זֹאת בְּחֻמְשִׁים זֹאת, שְׂאִין הַקְּדָשׁ מִתְחַלֵּל עַל הַמְּלָאכָה, אֲלֵא עַל הַמְּעוֹת בְּלִבְד'. כִּיצַד הָיוּ עוֹשִׂין? מִפְּרִישֵׁין מִהֵן שֹׁכֵר הָאוּמָנִין, וּמְחַלְלִין אוֹתָן עַל מְעוֹת הָאוּמָנִין, וְנוֹתְנִין אוֹתָן לְאוּמָנִין בְּשִׁכְרָן, וְחוֹזְרִין לְיוֹקְחֵין אוֹתָן מִתְּרוּמַת הַלְּשִׁכָּה.

י. הַמְּקַדֵּשׁ נִכְסֵיו, וְהָיָה בָהֶן בְּהֵמָה רְאוּיָה לְגַבֵּי מְזַבֵּחַ, זְכָרִים וּנְקִבוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: זְכָרִים - יִמְכְּרוּ לְצֹרְכֵי צְבוּר. זְבָחֵי עוֹלוֹת וּנְקִבוֹת - יִמְכְּרוּ לְצֹרְכֵי זְבָחֵי שְׁלָמִים, וְדַמִּיהֶן יָפְלוּ עִם שְׂאֵר נִכְסִים לְבִדָּק הַבַּיִת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמַר: זְכָרִים עֶצְמָן יִקְרְבוּ עוֹלוֹת, וּנְקִבוֹת יִמְכְּרוּ לְצֹרְכֵי זְבָחֵי שְׁלָמִים, וְיָבִיא בְּדַמִּיהֶן עוֹלוֹת. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֵן הֵן דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

יא. אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם מִשְׁעָרִין אֶת הַלְּשִׁכָּה, כָּל מִי שֶׁמְכַר לָהֶן יַיִנוֹת שְׁמָנִים וּסְלִחוֹת, וְאָמַר: תָּנוּ לִי מְעוֹת מִן הַמְּטַבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּמִדְּיַנְתִּי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, וְאִם נִשְׁפְּכוּ בְּעֶזְרָה - נִשְׁפְּכוּ לוֹ, אִם יֵשׁ לוֹ לְהֵבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ - הָרִי זֶה מְבִיא, שְׁלֵא הָיוּ אֵלּוּ אֲלֵא לְמִי שְׂאִין לוֹ.

יב. אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַלְּשִׁכָּה. כָּל מִי שֶׁמְכַר יַיִנוֹת שְׁמָנִים וּסְלִחוֹת, רְצָה לְחַזֵּר בּוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים - אֵין שׁוֹמְעִין, אֲלֵא

תָּרַם אֶת הַשְּׁנִיָּה, וְאָמַר: הָרִי זֶה מֵעֶמּוֹן וּמִמּוֹאֵב וּמִכְּרִכֵּי הַסְּמוּכִין לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְחִפָּה בְּקִטְבְּלִיאֹת, מִפְּנֵי שְׂאֲנָשֵׁי בְּבַל בְּאֵין וְשׁוֹקְלִין עֲלֶיהָ. תָּרַם אֶת הַשְּׁלִישִׁית, וְאָמַר: הָרִי זֶה מִכְּבֵל וּמִמְדֵי, וּמִדְּיֹנוֹת הַרְחוֹקוֹת מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הִיָּה מִחִפָּה, זֶה הִיָּתָה עֲשִׂירָה מִכֶּלֶם, שֶׁהָיוּ בָּהּ אִיסְטְרָאוֹת שֶׁל זֶהָב וְדִרְיָאוֹנוֹת שֶׁל זֶהָב, שְׁמָנוּ קִטְבְּלִיאֹת וְנִתְעָרְבוּ הַשִּׁירִים, וְלֹא הִיָּתָה מֵעָרְבוּ בְּשֵׁל אֲשַׁתְּקֵד, שְׁמָא יִצְטָרְכוּ לְתָרַם, וְנִמְצָאוּ תּוֹרְמִין מִן הַיָּשֵׁנָה.

ה. תּוֹרְמִין עַל הַמְּשֻׁכּוֹן, וְעַל הַגְּבוּי, וְעַל הַעֲתִיד לְגָבוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמַר: תּוֹרְמִין עַל הַמְּשֻׁכּוֹן וְעַל הַגְּבוּי, אָבֵל לֹא עַל הַעֲתִיד לְגָבוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אוֹמַר: לֹא הָיוּ אוֹמְרִין אֲלֵא בְּאַחְרוּנָה, שְׁמָא יִצְטָרֵךְ אֶחָד מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא שׁוֹקֵל עִם בְּכָל מוֹעֲלִין בָּהֶם כָּל שְׁנָתָן. עֲבָרָה שְׁנָתָן - אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, אֵלּוּ וְאֵלּוּ נּוֹפְלִים לְלִשְׁכַת בְּדָק הַבַּיִת.

ו. הַנְּשִׂים הָיוּ אוֹרְגוֹת בְּפִרְכַת. בַּיִת גְּרָמוּ הָיוּ עוֹשִׂין מַעֲשֵׂה לַחֵם הַפְּנִים. בַּיִת אֲבִטְנִסָּה הָיוּ עוֹשִׂין מַעֲשֵׂה הַקְּטֵרֶת, נוֹטְלִין שְׁכָרָן מִתְּרוּמַת הַלְּשִׁכָּה.

ז. הַסִּירוֹת וְהַיַּעֲצִים וְהַמְּזַמְרוֹת וְהַמְּזַרְקוֹת, וְכֻלָּם שֶׁהִפְהִינִים נְאוֹתֵין בָּהֶן - בְּאֵין מִתְּרוּמַת הַלְּשִׁכָּה. מְזַבֵּחַ הַזֶּהָב, וְכֻלֵּי שְׂרֵת, בְּגָדֵי כֹהֲנִים, וּבְגָדֵי כֹהֵן גְּדוֹל, וְעֵץ אֲרֹז, וְאֶזוֹב, וְשִׁנֵי תוֹלַעַת - בְּאֵין מִתְּרוּמַת הַלְּשִׁכָּה. כֶּבֶשׂ פָּרָה, אֲבָא שְׂאוֹל אוֹמַר: כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשְׁל עֶצְמָן, בְּנָאוּ הָרֵאשׁוֹן וְלֹא שִׁמְשׁ עֲלָיו וְמֵת, אֶף עַל פִּי שְׁלֵא שִׁמְשׁ עֲלָיו - אֵין חֲבָרוּ מִשְׁמֵשׁ עֲלָיו, אֲלֵא סוֹתָרוּ וּבּוֹנָה אַחַר תַּחְתִּי, וְיֹוֹתֵר מִשְׁשִׁים כְּפָרוֹת שֶׁל זֶהָב יוֹצְאִים עֲלָיו. פֶּר הַבָּא עַל כָּל הַמְּצוֹת וְשִׁעִירֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים, בְּתַחֲלָה הָיוּ מְגִבִין לָהֶם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: מִתְּרוּמַת הַלְּשִׁכָּה הָיוּ קַרְבִּין.

הוֹלֵךְ אֶצֶל גְּזֵבֵר, וּגְזֵבֵר מִעֲמִידוֹ אֶצֶל שְׁלַחְנִי, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי מִיד בְּפָחוֹת מֵעֲכָשׁוּ - אֵינְ בּוֹ מִשׁוּם רִבִּית, וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא קֹדֵשׁ, אֲלֵא אֶף הַמוֹכֵר חֶפֶץ לְחִבְרוֹ, עַל מִנַּת לַתֵּן לוֹ מִכֶּאֱן וְעַד כָּל שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֳדָשׁ, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי בְּפָחוֹת מֵעֲכָשׁוּ - אֵינְ כֵּאֵן מִשׁוּם רִבִּית.

יג. אַחַת לְשָׁלִישִׁים יוֹם פּוֹתַחֲיִן אֶת הַלְּשָׁפָה, כָּל שֶׁמֵּכֵר לָהֶם יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלִתוֹת, אוֹמֵר לָהֶם: תִּנּוּ לִי מִן הַמִּטְבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּמִדִּינַתִּי - אֵינְ שׁוֹמְעִין לוֹ, אֲלֵא הוֹלֵךְ אֶצֶל גְּזֵבֵר, וּגְזֵבֵר קוֹדֵחַ וְנוֹתֵן לוֹ מִן הַמִּטְבֵּעַ הַעוֹלָה בְּיָדוֹ לְפִי חֶשְׁבוֹן. רָצָה, מִעֲמִידוֹ אֶצֶל שְׁלַחְנִי, וְשְׁלַחְנִי נוֹטֵלֵן מִמֶּנּוּ, וְנוֹתֵן לוֹ מִן מִטְבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּמִדִּינָתוֹ, לְפִי חֶשְׁבוֹן כָּל הַמִּטְבְּעוֹת הַיּוֹצֵאִין בִּירוּשָׁלַיִם.

יד. אֵלוֹ הֵן הַמְּמוֹנֵין שֶׁהָיוּ בְּמִקְדָּשׁ: יוֹחָנָן בֶּן גּוֹדְגָדָא עַל נְעִילַת שְׁעָרִים, בֶּן טוֹטְפַת עַל הַמִּפְתָּחוֹת, בֶּן דּוּפָאֵי עַל הַלוֹלֵב, בֶּן אֲרוֹא עַל הַדּוֹכֵן. בְּנִימִין עַל הַתְּנוּרִין, שְׁמוּאֵל עַל הַחֲבִיתִין, וְבֶן מִקְלִיט עַל הַמֶּלַח, בֶּן פֶּלַח עַל הַעֲצִים.

טו. שְׁלֹשָׁה גְזֵבְרִין מָה הֵן עוֹשִׂין בָּהֶן? הָיוּ פּוֹדִין אֶת הָעֵרְכִין, וְאֶת הַחֲרָמִים, וְאֶת הַהִקְדָּשׁוֹת, וְאֶת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וְכָל מְלֹאכֶת הַקֹּדֵשׁ, בָּהֶן הֵיטָה נְעִשִׁית. שְׁבָעָה אֲמֶרְקָלִים מָה הֵן עוֹשִׂין? שְׁבָעָה מִפְתָּחוֹת הַעֲזָרָה בְּיָדָן, רָצָה אֶחָד מֵהֶן לַפְתַּח - אֵינּוּ יוֹכֵל, עַד שִׁיכְנֶסוּ בָלָן. נִתְכַּסְּסוּ בָלָן, אֲמֶרְקָלִין פּוֹתַחֲיִן וּגְזֵבְרִין נִכְנָסִין וַיּוֹצֵאִין, וְלִפִּי כְבוֹד הַנִּכְנָסִין הָיוּ יוֹצֵאִין. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה: לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ אֲמֶרְקָל? מִפְּנֵי שֶׁמֶר עַל הַכֹּל. הָיוּ כֹּשְׂרִין בִּכְהֻנִּים וּבְכֹלִים וּבִישְׂרָאֵלִים, מִי שִׁישׁ לוֹ בֶּן וְאָח, בֶּן קֹדֶם לְאָח, אָח וּבֶנּוּ - אָח קֹדֶם. כָּל הַקֹּדֶם בְּנַחֲלָה - קֹדֶם בְּשֵׁרָרָה, וּבְלִבְד שִׁינְהַג כְּמִנְהַג אֲבוֹתָיו.

טז. אַרְבַּע חוֹתְמוֹת הָיוּ בְּמִקְדָּשׁ, חוֹטָא הֵיָּה מְבִיא לוֹגוֹ עִמוֹ, חוֹטָא דֵּל כְּדָבְרֵי בֶּן עֲזַאי הֵיָּה מְבִיא לוֹגוֹ עִמוֹ. כֶּשֶׁם שֶׁהָיָה לְשִׁפְתַּת חֲשָׂאִין בְּמִקְדָּשׁ, כִּף הֵיטָה בְּכָל עִיר וְעִיר,

מִפְּנֵי שְׁעֵנִיִּים בְּנֵי טוֹבִים מִתְּפַרְנְסִין מִתּוֹכָהּ בְּחֲשָׂאֵי.

יז. שָׁלַשׁ עֶשְׂרֵה הַשְּׁתַּחֲוֹאוֹת הָיוּ בְּמִקְדָּשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כִּנְגַד שַׁעַר הַשְּׁתַּחֲוֹאָה, כִּנְגַד פְּרָצָה שְׁחִיָּה, וְשַׁעַר הַשְּׁתַּחֲוֹאוֹת שְׁבַמִּקְדָּשׁ שַׁעַל גְּבֵי קָרְבָן חוֹכָה, וְעַל גְּבֵי קָרְבָן קְבוּעַ, כֵּאֵן וְכֵאֵן לֹא הֵיטָה שְׁחִיָּה, אֲלֵא כְרִיעָה וּפְשִׁטָּה בְּלִבְד.

יח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַרְוֹן גְּלָה לְכַבֵּל, שְׁנֵאָמַר (מְלָכִים-ב, כ, יז): "לֹא יוֹתֵר דָּבָר אָמַר ה'"; וְאֵינְ דְּבָר' אֲלֵא דְבָרוֹת שְׁבוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב לו, י): "וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שְׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוֹכַדְנֶצַּר וַיְבִיאֵהוּ בְּכֹלָה עִם כָּלִי חֲמֵדַת בֵּית ה'", אֵלוֹ הֵן כָּלִי חֲמֵדַת בֵּית ה'. זֶה אַרְוֹן. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן לְקִישׁ אוֹמֵר: אַרְוֹן בְּמִקְוָמוֹ נִגְנַן, שְׁנֵאָמַר (מְלָכִים-א ח, ח): "וַיֵּאָרְכוּ הַבַּדִּים, וַיִּרְאוּ רֵאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר, וְלֹא יָרְאוּ הַחוּצָה, וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

מִסְכַּת שְׁקָלִים פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר שׁוֹפְרוֹת הָיוּ בְּמִקְדָּשׁ, וְכָתוּב עֲלֵיהֶן: תִּקְלִין חֲדָתִין, תִּקְלִין עֲתִיקִין, קִינִין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה, עֲצִים וּלְבוֹנָה זֶהָב לְכַפְרֹת, שְׁשֵׁה לְנֹדָבָה, תִּקְלִין חֲדָתִין שְׁכָּל שָׁנָה וְשָׁנָה, וְעֲתִיקִין שְׁלֹא שְׁקָל אֶשְׁתַּקֵּד - שׁוֹקֵל שָׁנָה הַבָּאָה, אֵלוֹ וְאֵלוֹ נּוֹפְלִין לְשׁוֹפְרֵי לְשָׁפָה.

ב. קִנִּים, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלַי קָן' - מְבִיא דָמֵי קִנּוֹ, וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר, הַבִּיא בְּפָחוֹת - אֵין מְקַבְּלִין הֵימֶנּוּ. הַבִּיא מוֹתֵר - כִּהֵן נוֹטֵל דָּמֵי קִנּוֹ וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר, וּמוֹתֵר אֵל יִפּוֹל לְשׁוֹפֵר שֶׁל נְדָבָה. כִּהֵנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן, וְלוֹקַחֲחִין בָּהֶן קִינִין וּמְקַרְבִּין אוֹתָן, חֲצִין חֲטָאוֹת וְחֲצִין עוֹלוֹת. הָאֵשָׁה שְׁנִתְּנָה דָמֵי קִנָּה לְשׁוֹפֵר - אוֹכֵלַת בְּזָכָחִים לְעֵרֹב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הֵיָּה שׁוֹפֵר לְקִנִּים מִפְּנֵי הַתְּעוּבוֹת, אֲלֵא הָאוֹמֵר: הָרִי עָלַי תּוֹרִין - מְבִיא וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר שֶׁל תּוֹרִין, בְּנֵי יוֹנָה - מְבִיא וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר שֶׁל בְּנֵי יוֹנָה.

שְׁמַת וּבְזָבוּ אֶת נִכְסָיו, וְאַחַר כֵּן נֹדַע שֶׁהָן
שֶׁל הַקֹּדֶשׁ - מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ.

י. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הָאוֹכֵל קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים
לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵין
מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי
יֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: מְשַׁלֵּם קֶרֶן וַחֲמִשׁ
לְכַהֲנִים, וְכַהֲנִים לוֹקְחִין בְּהֵן שְׁלָמִים,
וּמְקַרְבִּין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

יא. פְּרָכְתָּ, אָרְפָה אֲרַבְעִים אֲמָה וּרְחִבָּה
עֶשְׂרִים אֲמָה, וְהִיְתָה נֶאֱרַגְתָּ תְּכַלֵּת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשֹׁר מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב.
אַחֲרַת הִיְתָה שֵׁם - אָרְפָה עֶשְׂרִים אֲמָה
וּרְחִבָּה עֶשֶׂר אֲמָה, וְהִיְתָה נֶאֱרַגְתָּ תְּכַלֵּת
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי, וְשֵׁשׁ מְשֹׁר מַעֲשֵׂה
רוֹקֵם, וְהִיְתָה פְּרוּסָה עַל פְּתָחוֹ שֶׁל הַיֵּכַל
מִבְּחוּץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: זֶה שְׁמוֹצִיאִין
אוֹתָהּ מִבְּפָנִים, וְהִיְתָה מְקַפְּלָת אֶחָד לְשָׁנִים
וְשָׁנִים לְאַרְבָּעָה. הִיְתָה פְּרוּסָה עַל פְּתָחוֹ שֶׁל
הַיֵּכַל מִבְּחוּץ. אָמְרוּ לוֹ: מִי שֶׁשָּׁמַשׁ בְּקֹדֶשֶׁה
חֲמֹרָה - תַּחֲזוֹר תִּשְׁמַשׁ בְּקֹדֶשֶׁה קְלָה? דָּבָר
אַחֵר: בְּזוֹ כְּתוּב (שְׁמוֹת כו, א): "מַעֲשֵׂה
חֹשֵׁב", וּבְזוֹ כְּתוּב (שְׁמוֹת כו, לו): "מַעֲשֵׂה
רֹקֵם". רַבִּי נְחֵמְיָה אוֹמֵר: בְּזוֹ כְּתוּב 'מַעֲשֵׂה
חֹשֵׁב' - שְׁנֵי פְּרָצוּפוֹת, וּבְזוֹ כְּתוּב מַעֲשֵׂה
רֹקֵם - פְּרָצוּף אֶחָד, אֲלֵא שְׁמוֹצִיאִין זֶה אוֹתָהּ
מִבְּפָנִים. הִיְתָה מְקַפְּלָת אֶחָד לְשָׁנִים וְשָׁנִים
לְאַרְבָּעָה, וְהִיְתָה נִתְּנָה בַּעֲלֵיהָ כְּנֻגַד
הַתַּחֲתוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כו, לג):
"וְהִבְדִּילָה הַפְּרָכְתָּ לְכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ" וְגו'.
רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן אֲנִישְׁגִּינוֹס אוֹמֵר: שְׁתֵּי פְּרוּכוֹת
הָיוּ שֵׁם, אַחַת פְּרוּסָה וְאַחַת מְקַפְּלָת, נִטְמָאָה
פְּרוּסָה - פּוֹרְסִין אֶת הַמְּקַפְּלָת, בְּעֶרֶב יוֹם
הַכַּפּוֹרִים מִכְּנִיסִין אֶת הַחֲדָשָׁה וּמוֹצִיאִין אֶת
הַיִּשְׁנָה.

יב. בֶּשֶׁר קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים שְׁנִטְמָא, בֵּין בָּאֵב
הַטְּמָאָה וּבֵין בּוֹלֵד הַטְּמָאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין
מִבְּחוּץ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַכֹּל יִשְׂרָף
בְּפָנִים, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בָּאֵב הַטְּמָאָה בְּחוּץ.
וּבֵית הַלַּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יִשְׂרָף בְּחוּץ, חוּץ
מִשְׁנִטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה מִבְּפָנִים. רַבִּי
אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מֵה שְׁנִטְמָא בָּאֵב הַטְּמָאָה,

ג. עֲצִים, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלֵי עֲצִים' - מִבֵּיא
דְּמֵי שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר. כַּהֲנִים
מְקַבְּלִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בְּהֵן עֲצִים, וּמְקַרְבִּין
אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, נְאוֹתִין בְּהֵן וְאֵין מוֹעֲלִין
בְּהֵן, וְאֵם הַקְּרִיבֵן בְּחוּץ - פְּטוּר. אֲבָל אִם
אָמַר: 'הָרִי עָלֵי שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים אֶלּוֹ' לְגַבֵּי
מִזְבֵּחַ, מִבֵּיא שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר.
כַּהֲנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן מִמֶּנּוּ וּמְקַרְבִּין אוֹתָן
לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. וְאֵין נְאוֹתִין בְּהֵן, אֲבָל מוֹעֲלִין
בְּהֵן, וְאֵם הַקְּרִיבֵן בְּחוּץ - חָיִב; דְּבָרֵי רַבִּי.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִם הַקְּרִיבֵן בְּחוּץ פְּטוּר,
אֶלּוֹ וְאֵלּוֹ נּוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת דִּיר הָעֲצִים.

ד. לְבוֹנָה, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלֵי לְבוֹנָה' - מִבֵּיא
דְּמֵי מְלֵא קֶמֶץ לְבוֹנָה, וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר. כַּהֲנִים
מְחַלְקִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בְּהֵן לְבוֹנָה,
וּמְקַרְבִּין אוֹתָהּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

ה. זֶהָב, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלֵי זֶהָב' - מִבֵּיא דְּמֵי
דִּינָר זֶהָב, וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר. מְחַלְקִין אוֹתָן
כַּהֲנִים, וְלוֹקְחִין בְּהֵן זֶהָב, וְעוֹשִׂין אוֹתוֹ
רְקוּעֵי זֶהָב לְבֵית קֹדְשֵׁי הַקֹּדְשִׁים.

ו. שֵׁשֶׁה לְנֹדְבָה, כְּנֻגַד מוֹתֵר חֲטָאוֹת
וְאֶשְׁמוֹת, וּמוֹתֵר קִנֵּי זְבוֹת וְקִנֵּי יוֹלָדוֹת
וְאֶשֶׁם קָרְבָן גִּזְרֵי וּמִצְרָע. הָאוֹמֵר: 'מְנָה זֶה
לְנֹדְבָה', סָלַע זֶה לְנֹדְבָה' - מִבֵּיא וְנוֹתֵן
לְשׁוֹפֵר שֶׁל נֹדְבָה. כַּהֲנִים מְחַלְקִין אוֹתָן
וְלוֹקְחִין בְּהֵן עוֹלוֹת, הַבֶּשֶׂר לְאֵשׁ וְהָעוֹרוֹת
שֶׁל כַּהֲנִים.

ז. מַעוֹת שְׁנִטְמָאוּ לְפָנֵי סוֹחְרֵי בְּהֵמָה, לְעוֹלָם
מַעֲשֹׂר. וּבְהַר הַבַּיִת חֲלִין, וּבִירוּשָׁלַיִם,
בְּשָׂר יְמוֹת - הַשְּׁנָה חֲלִין, וּבִשְׁעַת הַהֲגָל -
הַכֹּל מַעֲשֹׂר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֶלּוֹ דְּבָרֵי בֵּית
שְׁמַאי, וּבֵית הַלַּל אוֹמְרִים: לְעוֹלָם מַעֲשֹׂר,
חוּץ מִן הַנִּמְצָאִים בְּהַר הַבַּיִת בְּשָׂר יְמוֹת
הַשְּׁנָה שֶׁל חֲלִין.

ח. בֶּשֶׂר שְׁנִטְמָא בַּעֲזָרָה, מְחַרוּזוֹת - מִתֵּר,
שְׂאִין עוֹשִׂין בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ מְחַרוּזוֹת. שְׁעַל גַּבֵּי
אֶשְׁפָּה - בְּכָל מְקוֹם אֶסוּר.

ט. נִכְרֵי שֶׁהִבֵּיא שְׁלָמִיו, נִתְּנָן לְיִשְׂרָאֵל -
יִשְׂרָאֵל אוֹכְלֵן. נִתְּנָן לְכַהֵן - הַכַּהֵן אֹכְלוֹ. גַּר

בין מבפנים בין מבחוץ - ישׁרף בחוץ, ושנטמא בולד הטמאה, בין בחוץ בין בפנים - ישׁרף בפנים. רבי יהודה אומר: כדברי בית שמאי. ורבי עקיבא אומר: כדברי בית הלל.

יג. איברי תמיד שאמרו 'נותנין למטה' - נתנין מחצי כבש ולמטה במזרח, ושאמרו 'נותנין למעלה' - נתנין מחצי כבש ולמעלה במערב. רבי חנניא בן עקשיא אומר: אלו ואלו נתנין מחצי כבש ולמטה, אלא שהתמידין במערב ומוספין במזרח, ושל ראשי חדשים נתנין תחת פרקב המזבח למטה. איזה הוא פרקב המזבח? בין קרן לקרן, מקום הלוח רגלי הכהנים ואילף.

יד. גר מעכב לאכול בזבחים, עד שיביא קנו. הביא פרידה אחת - אוכל בזבחים לערב. כל חיבי קנין שבתורה - חציין חטאות וחציין עולות, חוץ מקנו של גר, שאף על פי שהן חובה - שתיהן עולות. רצה להביא חובתו מן הבהמה - יביא. הביא עולות בהמה לספירתו - יצא. מנחות ונסכים - לא יצא, לא אמרו 'קן' אלא להקל עליו. הביא לצרעתו - יחזר ויביא לכפרתו. לגזירתו - יחזר ויביא לכפרתו. קנו של גר - אין נוהגת אלא בפני הבית, וצריך להביא מעכשו. רבי שמעון אומר: אין צריך להביא מעכשו מפני תקלה.

טו. מפני מה אמרו שקלים אין נוהגין אלא בפני הבית? לפי שאין תורמין מן הישנה, ומפני מה אמרו בכורים אין נוהגין אלא בפני הבית? משום שנאמר (שמות כג, יט): 'ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך', כל זמן שיש לך בית - יש לך בכורים. אין לך בית - אין לך בכורים.

טז. כהן גדול אין נכנס לעזרה לעבודה, אלא אם כן נמשח שבעה ונתרבה שבעה, אף על פי שלא נמשח שבעה ונתרבה שבעה ועבד - עבודתו כשרה. כהן הדיוט, אין נכנס לעזרה לעבודה, אלא אם כן הביא עשירית האיפה משלו, ועובדה בידו, אף על פי שלא

הביא עשירית האיפה משלו, ועובדה בידו, ועבד - עבודתו כשרה. בן לוי אין נכנס לעזרה לעבודה, אלא אם כן למד חמש שנים, שנאמר (במדבר ח, כד): 'זאת אשר ללוים מן חמש ועשרים שנה', ולהלן הוא אומר (במדבר ד, ג): 'מבן שלשים שנה', אם נאמר 'מבן חמש ועשרים', למה נאמר 'מבן שלשים'? ואם נאמר 'מבן שלשים', למה נאמר 'מבן חמש ועשרים'? אלא כל אותן שנים שמבן חמש ועשרים ועד בן שלשים היה למד, מכאן ואילף מקריבין אותו לעבודה, מכאן אמרו: כל שאינו מראה סימן טוב במשנתו בתוך חמש שנים - שוב אינו מראה. רבי יוסי אומר: שלש שנים, שנאמר (דניאל א, ד-ה): 'ולגדלם שנים שלש, וללמדם ספר ולשון כשדים'.

יז. זקן, אין מושיבין אותו בלשכת הגזית אלא אם כן נעשה דין בעירו, משנעשה דין בעירו - מעלין ומושיבין אותו בהר הבית, משם מעלין ומושיבין אותו בחיל, משם מעלין ומושיבין אותו בלשכת הגזית.

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

<p>12</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כ 20</p>	<p>עלות השחר _____ 4:24 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:42 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:08 שקיעה _____ 8:27 בבלי: שבת קנח • ירושלמי: יומא מא • תוספתא: פסחים ז נ"ך: רימיה מח-מט • רמב"ם: הקדמת הרמב"ם ז"ל</p>
<p>13</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כא 21</p>	<p>עלות השחר _____ 4:24 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:42 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:09 שקיעה _____ 8:27 בבלי: שבת קנט • ירושלמי: יומא מב • תוספתא: פסחים ח נ"ך: רימיה נ-נא • רמב"ם: מצוות עשה א-פג</p>
<p>14</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 4:25 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:43 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:09 שקיעה _____ 8:26 בבלי: שבת קל • ירושלמי: סוכה א • תוספתא: פסחים ט נ"ך: רימיה נב - יחזקאל א • רמב"ם: מצוות עשה פד-קסו</p>
<p>15</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כג 23</p>	<p>עלות השחר _____ 4:26 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:43 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:09 שקיעה _____ 8:25 בבלי: שבת קלא • ירושלמי: סוכה ב • תוספתא: פסחים י נ"ך: יחזקאל ב-ג • רמב"ם: מצוות עשה קסז-רמח</p>
<p>16</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כד 24</p>	<p>עלות השחר _____ 4:27 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:10 שקיעה _____ 8:25 בבלי: שבת קלב • ירושלמי: סוכה ג • תוספתא: שקלים א נ"ך: יחזקאל ד-ה • רמב"ם: מצוות לא תעשה א-א-כב</p>
<p>17</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כה 25</p>	<p>עלות השחר _____ 4:28 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:10 שקיעה _____ 8:24 בבלי: שבת קלג • ירושלמי: סוכה ד • תוספתא: שקלים ב נ"ך: יחזקאל ו-ז • רמב"ם: מצוות לא תעשה כג-רמד</p>
<p>18</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כו 26</p>	<p>מטות-מסעי, מבה"ח, פרק א עלות השחר _____ 4:28 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:10 שקיעה _____ 8:23 בבלי: שבת קלד • ירושלמי: סוכה ה • תוספתא: שקלים ג נ"ך: יחזקאל ח-ט • רמב"ם: מצוות לא תעשה רמה-שסה</p>

מברכים חודש אב המולד: מאנטאג מיטאג, 10 מינוט און 15 חלקים נאך 1

ווער עס האט ליב א צדיק, דארף אכטונג געבן אז ס'זאל נישט ארויסגיין א
ש'לעכטע נאמען אויף דעם צדיק.

(כפר המדות אות צדיק סימן ס"ט)